

JYVÄSKYLÄ

KOLMANNESVUOSIKATSAUS 1/2020

Sisällys

1	YHTEENVETO	2
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	3
3	TULOSSUUNNITELMA	5
3.1	Verotulot ja valtionosuudet.....	6
3.2	Käyttötalous.....	9
4	RAHOITUSSUUNNITELMA	13
4.1	Investoinnit.....	14
4.2	Rahoitusraportti.....	15
5	TOIMINTA JA TAVOITTEET.....	18
5.1	Konsernihallinto	18
5.2	Perusturva	18
5.3	Sivistys	34
5.4	Kaupunkirakenne	42
5.5	Tilapalvelu –liikelaitos	46
5.6	Kylän Kattaus –liikelaitos.....	47
5.7	Keski-Suomen pelastuslaitos.....	50
6	HENKILÖSTÖ	55
6.1	Henkilöstömenot ja henkilötyövuodet	55
6.2	Rekrytointi.....	58
6.3	Osaamisen ja työkyvyn tukeminen.....	58
7	SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	64
8	TYTÄRYHTEISÖT	65

1 YHTEENVETO

Vuoden 2020 talousarvion yleisperustelujen sitovuutta ja seurantaan koskevan kohdan mukaan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuoden aikana annettavien kolmannesvuosiraporttien avulla. Kolmannesvuosiraportissa toimialat ja liikelaitokset esittävät tavoitteiden toteutumisen seurantaan perustuvan käsityksensä tavoitteiden toteutumisesta koko talousarviovuoden osalta. Mikäli toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumaennusteet ovat ristiriidassa keskenään tai talousarvion kanssa, tulee asia saattaa kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Nyt käsillä oleva raportti on vuoden 2020 ensimmäinen kolmanneskatsaus. Raportti sisältää talousarvion yleisperustelujen mukaisesti toimialojen ja liikelaitosten selvitykset toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Lisäksi raporttiin on sisällytetty katsaus toimintaympäristön muutoksesta, keskeisimmistä henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista, rahoituksesta, konserniyhteisöistä sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Maailmanlaajuisella koronavirusepidemiolla ja siihen liittyvillä toimenpiteillä on ollut merkittävät negatiiviset vaikutukset Jyväskylän kaupungin kuluvaan vuoden talouteen. Kaupungin menot ja tulot olivat epätasapainossa jo ennen koronaa, sillä viime vuoden tilinpäätös oli -31,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Viime vuoden tilikauden tulosta heikensi satunnaisena ja ennakoimattomana tekijänä verokortti- ja tulorekisterijärjestelmä uudistus. Kaupungin taseessa on vuoden 2019 lopussa kertyneitä ylijäämiä 19,9 miljoonaa euroa ja kaupunkikonsernin taseessa 4,2 miljoonaa euroa. Kaupungin ylijäämäkertymä on heikko suhteessa talouden kokoon.

Koronakriisin aiheuttamat negatiiviset vaikutukset kaupungin kuluvaan vuoden talouteen ovat tämän hetkisen arvion mukaan suuruusluokaltaan -45-50 miljoonaa euroa. Koronan aiheuttamista palveluiden vajaakäytöstä seuraa myös säästöjä talousarvioon verrattuna. Merkittävin vaikutus koronakriisillä on kaupungin kunnallisvero- ja yhteisöverotuottoihin, joiden ennustetaan romahtavan yli 30 miljoonaa euroa hyväksytyyn talousarvioon verrattuna veronlykkäyskompensaatio huomioituna.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sulut, eri palveluiden vajaakäyttö ja maan myyntivoittojen väheneminen aiheuttavat tämän hetkisen arvion mukaan suuruusluokaltaan 10 miljoonan euron menetykset kaupungin saamiin maksu- ja myyntituottoihin suhteessa talousarvioon. Koronakriisin vaatimat varautumistoimet lisäävät myös kaupungin sekä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuluvaan vuoden toimintakuluja talousarvioon verrattuna. Koronakriisin aiheuttamat taloudelliset tappiot eivät tule rajoittumaan vain kuluvaan vuoteen, vaan tulevat heijastumaan merkittävässä määrin myös tuleviin vuosiin.

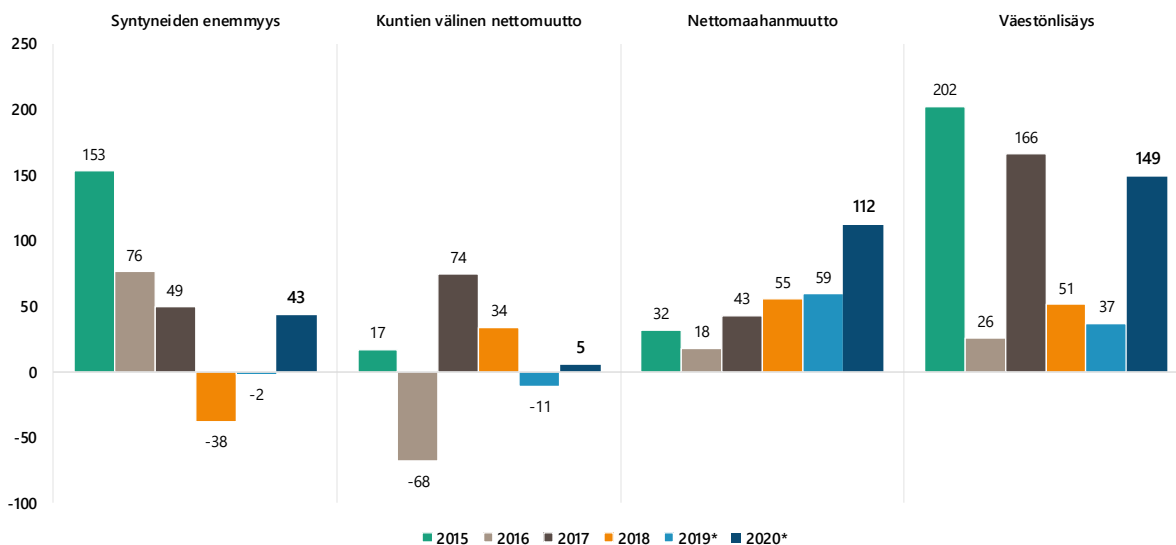
Kolmannesvuosiraportissa esitetyn tilinpäätösennusteen mukaan kuluvaan vuoden alijäämä on -49,7 miljoonaa euroa ja kaupunki velkaantuu 86,8 miljoonaa euroa. Kumulaatiivinen alijäämä olisi ennusteen mukaan vuoden lopussa -29,8 miljoonaa euroa. Tilinpäätösennusteessa ei ole huomioitu mahdollista valtion taloudellista kompensaatiota kunnille, johon valtio on kehysriihen päätöksissä sitoutunut. Kaupunki tekee myös talouden tasapainottamistoimia talousennusteen parantamiseksi. Nämä tulevat pienentämään todellista alijäämää ja velkaantumista. Tämän hetkisten arvioiden mukaan valtion taloudellinen tuki ei kuitenkaan tule kompensoimaan kuntatalouden tappioita läheskään täysimääräisesti.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Jyväskylän väkiluku jatkaa kasvuaan

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Jyväskylän väkiluku oli maaliskuun 2020 lopussa 142 549. Väestö kasvoi tammi-maaliskuun aikana 149 henkilöllä. Tämä on 112 henkilöä enemmän kuin vastaavan aikaan vuonna 2019. Alkuvuoden väestönkasvu koostui suurelta osin nettomaahanmuutosta (+112 henkilöä). Kokonaismuuttovoitto oli myös vuoden ta-kaista korkeammalla tasolla. Tammi-maaliskuussa syntyi 312 lasta ja kuoli 269 henkilöä, luonnollista väestönlisäystä kertyi näin ollen 43 henkilön verran. Viime vuoden vastaavaan aikaan luonnollinen väestönkasvu oli vielä negatiivista (-2).

Väestönmuutokset, tammi-maaliskuu

Vuosina 2019 ja 2020 väestönlisäys sisältää myös väkiluvun korjauksen

Jyväskylän seudun väkiluku lisääntyi tammi-maaliskuussa 70 henkilöllä. Seutukunnan kunnista väestömäärä kasvoi ainoastaan Jyväskylässä ja Laukaassa. 15 suurimman kaupungin suhteellinen väkiluvun kasvu oli ripeintä Vantaalla, Espoossa ja Tampereella. Jyväskylässä suhteellinen kasvu oli kuudenneksi suurinta.

Korona nosti työttömyyden kasvuun maaliskuussa

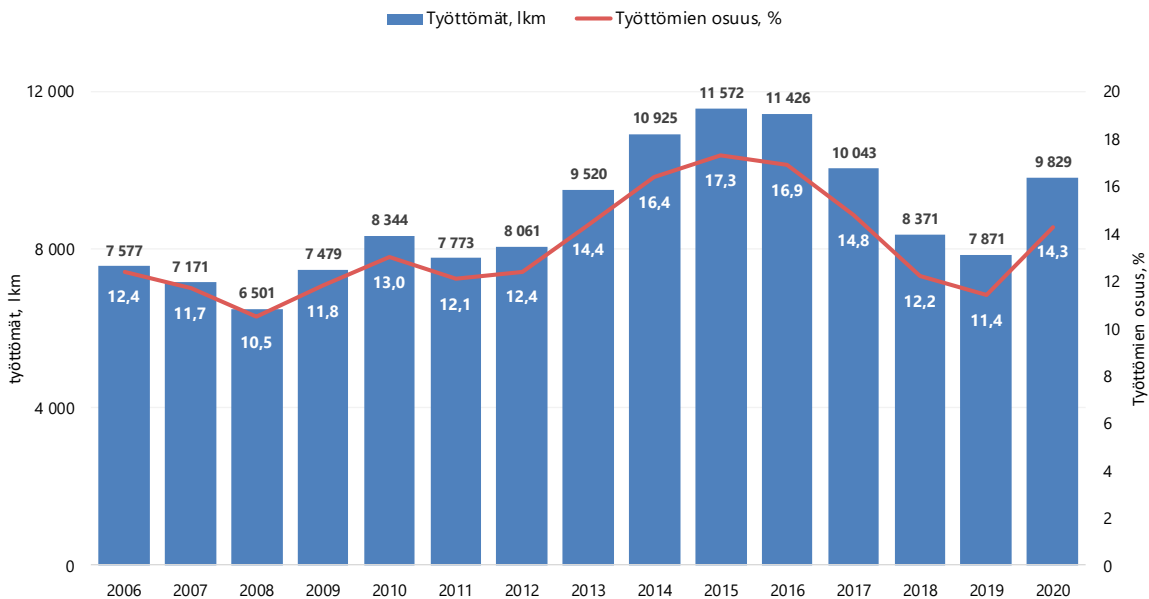
Jyväskylän työttömyysaste oli maaliskuun 2020 lopussa 14,3 prosenttia. Työttömien osuus oli 2,9 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vastaavaan aikaan viime vuonna. Työttömiä työhakijoita (ml. kokoaikaisesti lomautetut) oli maaliskuun lopussa 9 829, mikä on 1 958 henkilöä ja lähes 25 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömyyden äkillistä kasvua selittää koronapandemian leviämistä ehkäisevät rajoitustoimet, jotka ovat lisänneet erityisesti lomautettujen määrää koko maassa. Maaliskuun 2020 lopussa Jyväskylässä oli kokoaikaisesti lomautettuja yhteensä 1 697 henkilöä. Lomautettujen määrä kasvoi Jyväskylässä maaliskuun 2020 aikana 1 311 henkilöllä.

Alle 25-vuotiaita työttömiä oli Jyväskylässä maaliskuun 2020 lopussa 1 881, mikä on 469 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömiä eli yli vuoden yhtäjaksoisesti työttöminä olleita oli maaliskuun 2020 lopussa 2 219, kasvua edellisvuoden vastaavaan aikaan oli 79 henkilöä.

Viidentoista suurimman kaupungin vertailussa Jyväskylän työttömyysaste oli neljänneksi korkein. Korkeimmat työttömyysasteet olivat Lahdessa (16,3 %), Joensuussa (16,2 %) ja

Porissa (14,6 %). Matalimmat työttömyysasteet olivat puolestaan Espoossa (10,1 %), Vaasassa (10,4 %) ja Hämeenlinnassa (11,2 %). Koko maan työttömyysaste oli 11,8 prosenttia.

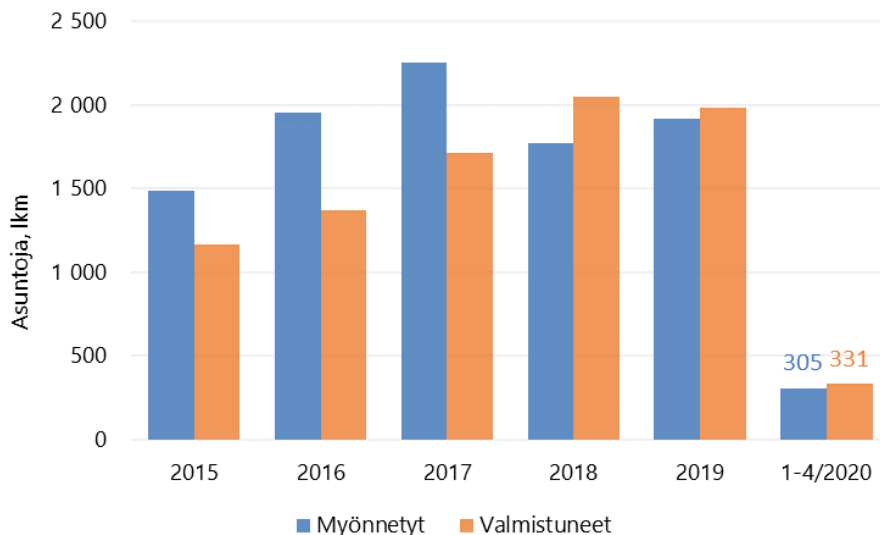
Jyväskylän työttömät ja työttömyysaste, maaliskuu

Asuntotuotanto hidastui alkuvuonna

Vuoden 2020 tammi-huhtikuussa valmistui kaikkiaan 331 asuntoa. Valmistuneiden asuntojen määrä on huomattavasti viime vuoden tammi-huhtikuuta alhaisemmalla tasolla, jolloin asuntoja valmistui 715. Laskua viime vuoteen oli noin 54 prosenttia. Rakennuslupia myönnettiin tammi-huhtikuussa yhteensä 305 asuntoon. Rakennuslupien määrä laski viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta 431 asunnolla. Suurin osa tänä vuonna myönnetystä rakennusluvista sekä valmistuneista asunnoista on kerrostaloasuntoja. Pientaloja (omakoti- ja paritaloja) varten myönnettiin rakennuslupia alkuvuonna kuitenkin huomattavasti enemmän kuin vastaavaan aikaan viime vuonna. Vuonna 2019 Jyväskylään valmistui yhteensä 1 982 asuntoa ja lupa myönnettiin 1 915 asunnon rakentamiseen.

Asuntorakentaminen Jyväskylässä 2015-2019 ja 2020 tammi-huhtikuu

3 TULOSSUUNNITELMA

Liikelaitokset riveittäin yhdisteltynä

1 000 euroa	TA 2020	Muutokset Huhtikuu	TA+M 2020	Arvio Huhtikuu	TPE 2020
Toimintatulot	301 959	-29	301 930	-10 413	291 516
Toimintamenot	-1 014 616	-1 115	-1 015 731	-4 187	-1 019 918
Toimintakate	-712 657	-1 145	-713 802	-14 600	-728 402
Verotulot	562 350		562 350	-43 850	518 500
Valtionosuudet	193 780	-2 934	190 846	12 700	203 546
Rahoitustulot ja -menot	11 093	0	11 093	85	11 178
Korkotulot	8 900		8 900		8 900
Muut rahoitustulot	8 013		8 013	85	8 098
Korkomenot	-5 800		-5 800		-5 800
Muut rahoitusmenot	-20		-20		-20
Vuosikate	54 566	-4 079	50 488	-45 665	4 822
Poistot ja arvonalentumiset	-54 840		-54 840		-54 840
Satunnaiset tulot			0		0
Satunnaiset menot			0		0
Tilikauden tulos	-274	-4 079	-4 353	-45 665	-50 018
Poistoeron lisäys/vähennys	340		340		340
Varausten lisäys/vähennys			0		0
Rahastojen lisäys/vähennys			0		0
Tilikauden yli- tai alijäämä	66	-4 079	-4 012	-45 665	-49 677
Vuosikate poistoista	99,5 %		92,1 %		8,8 %
Vuosikate poist.al.inv.	80,0 %		62,4 %		5,3 %

Talousarvion mukaisen tuloslaskelmaennusteen mukaan toimintakate on toteutumassa 14,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompana. Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla. Toimintatulojen ennakoitaan alittavan talousarvion 10,4 miljoonalla eurolla. Toimintamenojen ylitykseksi arvioidaan 4,2 miljoonaa euroa.

Toimintatulojen alittuminen on pääosin seurausta koronavirustilanteesta. Kulttuuri- ja liikuntapalveluissa tulojen arvioidaan jäävän 1,6 miljoonaa euroa talousarviosta liikunta- paikkojen ollessa suljettuina ja kaupunginteatterin esitysten peruuntuessa. Varhaiskasvatuksessa asiakasmaksutulot ovat jäämässä 1,5 miljoonaa euroa talousarviosta.

Koronapandemian vaikuttaessa asiakaskäyttäytymiseen sekä rakentamisen suhdanteeseen, ennakoitaan myös maan myyntivoittojen jäävä talousarviosta 3,0 miljoonaa euroa. Joukkoliikenteen tulojen ennustetaan heikkenevän 2,9 miljoonaa euroa. Avoterveydenhuollossa suun terveydenhuollon tulot ovat jäämässä 0,9 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua pienemmäksi.

Menokasvun syynä ovat pääasiassa menojen ylityspaineet erikoissairaanhoidossa (2,8 milj. euroa) ja työmarkkinatuen kuntaosuudessa (2,0 milj. euroa). Myös Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen vuokratustannukset lisäävät Kylän Kattaus -liikelaitoksen menoja noin 1,0 miljoonalla eurolla. Kukkumäen tilojen vuokratustannuksia ei ollut mahdollista huomioida talousarvion 2020 laadinnassa, koska kaupungin ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirin sopimusneuvottelut käynnistettiin vasta syksyllä 2019.

Menojen säästöjä ennakoidaan erityisesti varhaiskasvatuspalveluissa, jossa palvelusetelimenojen ennakoidaan toteutuvan 1,8 miljoonaa euroa suunniteltua pienempänä. Kuljetuskustannusten, ruokapalvelumenojen sekä henkilöstön pitämien palkattomien vapaiden kautta varhaiskasvatuksen menoja arvioidaan säästyvän noin 1,0 miljoonaa euroa.

Joukkoliikenteen osalta menot ovat toteumassa 0,7 miljoonaa euroa arvioitua pienempänä. Myös Tilapalvelu -liikelaitoksen menoissa ennakoidaan säästöjä lämmitys- ja sähkökustannuksissa arviolta 0,7 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan vuosikate on toteutumassa 45,7 miljoonaa euroa talousarviota heikompana. Vuosikate ilmoittaa, paljonko tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Vuosikatetta heikentää erityisesti kunnallisvero- ja yhteisöverotuottojen romahtaminen koronakriisin seurauksena.

Osana kuntatalouden tukipakettia on tehty päätös yritysten verojen maksun lykkäysjärjestelystä johtuvien verotulomenetysten korvaamisesta kunnille. Jyväskylän osuus kompensatiosta vuonna 2020 on 12,7 miljoonaa euroa ja tämä on huomioitu vuoden 2020 valtionosuusarvioissa.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan tilikausi on muodostumassa -49,7 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Kumulatiivinen alijäämä olisi ennusteen mukaan vuoden lopussa -29,8 miljoonaa euroa.

3.1 Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot 2020

1 000 euroa	TP	TA+M	TPE	Poikkeama (TPE-TA)	
	2019	2020	2020	euroa	%
Kunnallisvero	448 187	480 000	446 500	-33 500	-7,0 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	26 652	28 350	21 000	-7 350	-25,9 %
Kiinteistövero	49 366	54 000	51 000	-3 000	-5,6 %
Yhteensä	524 204	562 350	518 500	-43 850	-7,8 %

Valtionosuudet 2020

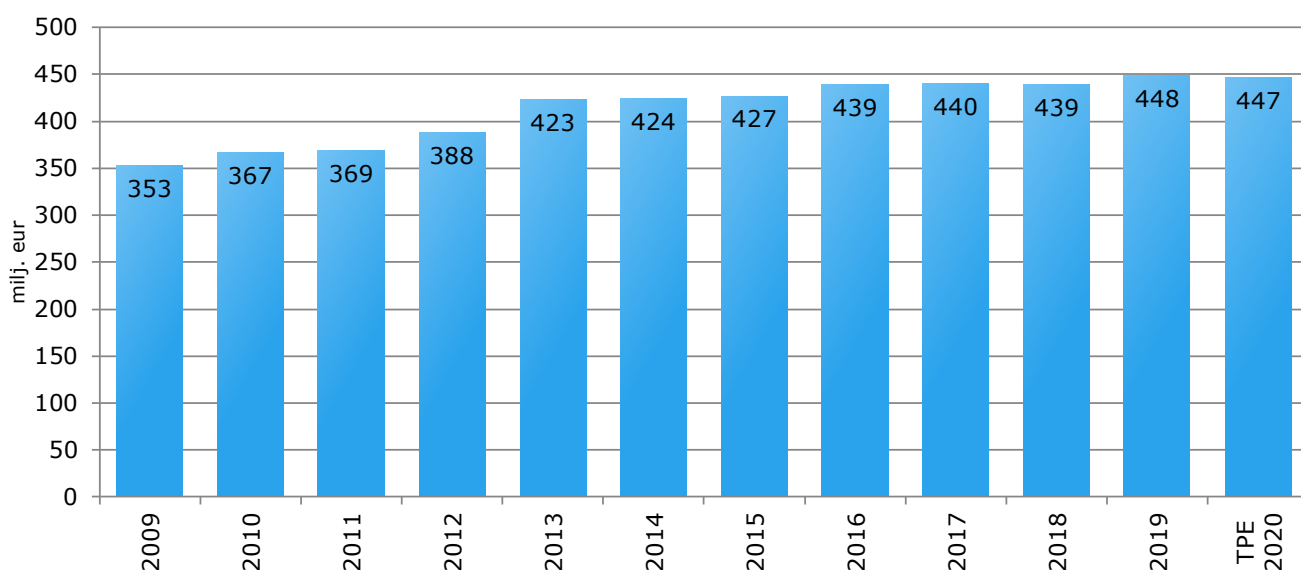
1 000 euroa	TP	TA+M	TPE	Poikkeama (TPE-TAM)	
	2019	2020	2020	euroa	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	149 535	104 237	104 237,0	0,0	0,0 %
Veromenetysten kompensatio	0	56 358	56 358,0	0,0	0,0 %
Verotuloihin perustuva tasaus	45 993	52 090	52 090,0	0,0	0,0 %
Yritysten verojen maksujärjestely ja lykkäys	0		12 700,0	12 700,0	-
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-21 922	-21 839	-21 839,0	0,0	0,0 %
Yhteensä	173 606	190 846	203 546	12 700,0	6,7 %

Koronakriisin aiheuttamat negatiiviset vaikutukset kaupungin kuluvan vuoden talouteen ovat huomattavat. Merkittävin vaikutus koronakriisillä on kaupungin kunnallisvero- ja yhteisöverotuottoihin, joiden ennustetaan romahtavan yli 30 miljoonaa euroa hyväksytyyn talousarvioon verrattuna veronlykkäyskompensatio huomioituna.

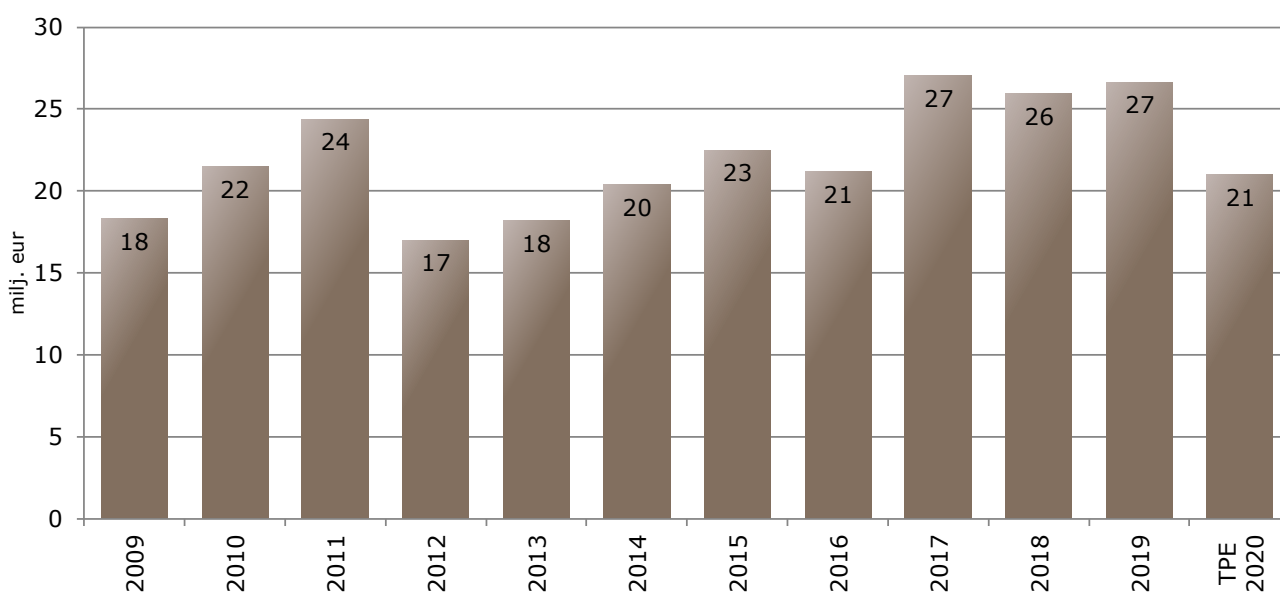
Maan hallitus on kevään kehysriihen yhteydessä päättänyt toimenpidekokonaisuudesta, jolla helpotetaan koronaepidemian ja siihen liittyvien rajoitustoimien aiheuttamia kuntatalouden tappioita. Toimenpiteet ovat määräaikaista ja kohdistuvat ensivaiheessa vuoteen 2020.

Osana kuntatalouden tukipakettia maan hallitus on 2.4.2020 antanut eduskunnalle esityksen (HE 32/2020) yritysten verojen maksun lykkäysjärjestelystä johtuvien verotulomeneysten korvaamisesta kunnille vuonna 2020. Laki on tullut voimaan 1.5.2020. Kunnallisverotulojen viivästymisen perusteella kunnille korvataan 422 miljoonaa euroa, yhteisöverotulojen viivästymisen perusteella 45 miljoonaa euroa ja kiinteistöverotulojen viivästymisen perusteella 80 miljoonaa euroa. Jyväskylän osuus kompensatiosta vuonna 2020 on 12,7 miljoonaa euroa lisätynä viivästyskoroilla ja tämä on huomioitu vuoden 2020 vero- ja valtionosuusarvioissa.

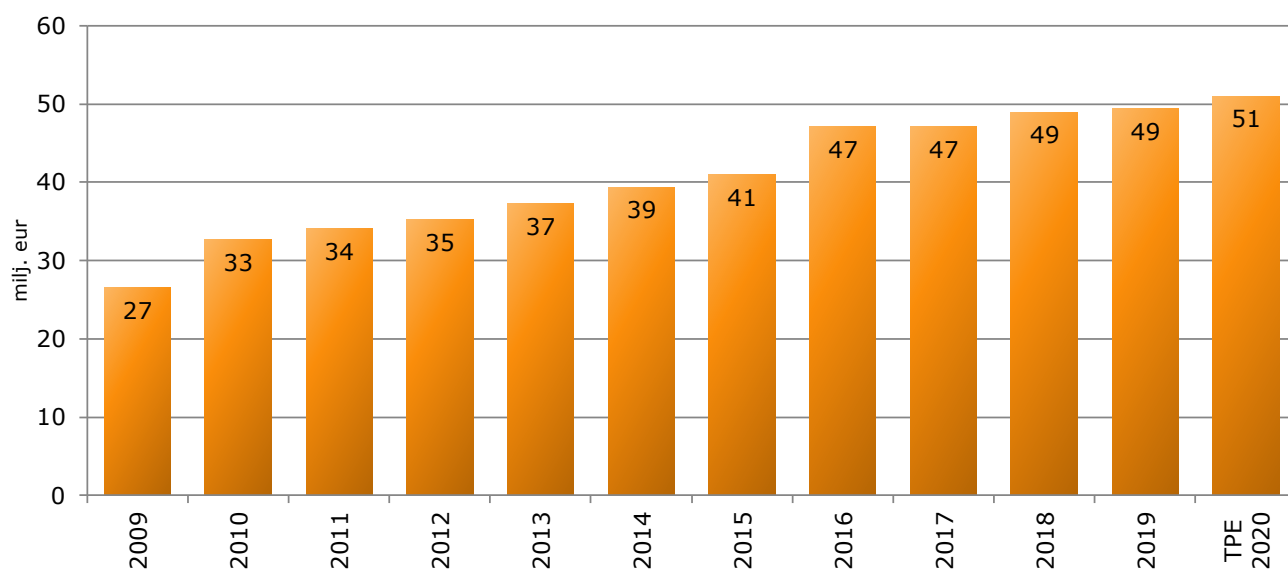
Kunnallisveron kehitys

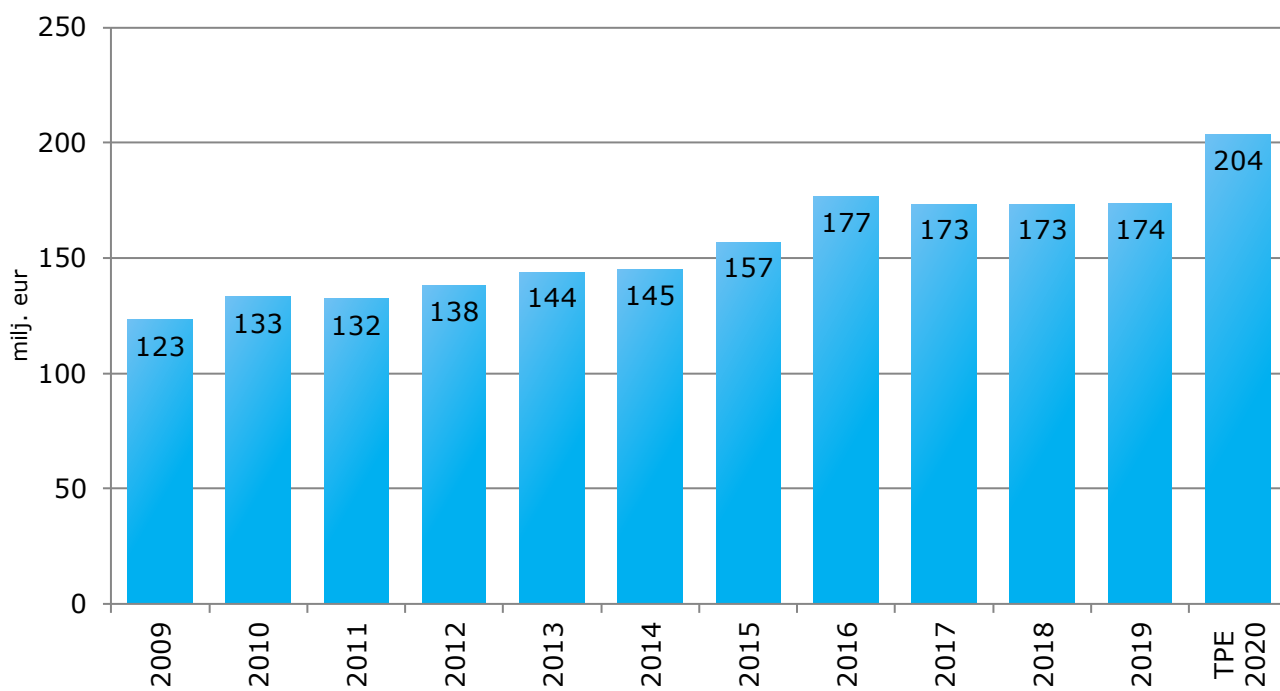
Yhteisöveron kehitys

Kiinteistöveron kehitys

Valtionosuuksien kehitys

3.2 Käyttötalous

Käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	TA+M 2020	Ennuste 2020	Poikkeama enn./TA+M
Toimintatulot	301 930	291 516	-10 413
Toimintamenot	-1 015 731	-1 019 918	-4 187
Toimintakate	-713 802	-728 402	-14 600
TOIMIALAT			
Konsernihallinto			
Toimintatulot	16 027	16 407	380
Toimintamenot	-74 827	-76 298	-1 471
Toimintakate	-58 800	-59 890	-1 091
Sosiaali- ja terveystalot			
Toimintatulot	49 430	49 480	50
Toimintamenot	-461 718	-467 938	-6 220
Toimintakate	-412 288	-418 458	-6 170
Kasvun ja oppimisen palvelut			
Toimintatulot	10 932	9 232	-1 700
Toimintamenot	-238 598	-236 098	2 500
Toimintakate	-227 666	-226 866	800
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut			
Toimintatulot	9 920	8 302	-1 618
Toimintamenot	-52 491	-52 134	357
Toimintakate	-42 571	-43 832	-1 261
Kaupunkirakennepalvelut			
Toimintatulot	53 768	46 728	-7 039
Toimintamenot	-64 689	-63 488	1 201
Toimintakate	-10 921	-16 759	-5 838
LIIKELAITOKSET			
Tilapalvelu			
Toimintatulot	99 045	100 445	1 400
Toimintamenot	-61 485	-60 785	700
Toimintakate	37 560	39 660	2 100
Keski-Suomen pelastuslaitos			
Toimintatulot	35 498	35 198	-300
Toimintamenot	-34 226	-34 476	-250
Toimintakate	1 272	722	-550
Kylän Kattaus			
Toimintatulot	27 311	25 724	-1 586
Toimintamenot	-27 698	-28 702	-1 004
Toimintakate	-388	-2 978	-2 590

Toimialojen ja liikelaitosten yhteenlasketun toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 14,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompana. Toimintatulojen toteuma arvioidaan 10,4 miljoonaa euroa ja toimintamenojen 4,2 miljoonaa euroa talousarviota heikomaksi. Tulojen lasku on seurausta pääosin koronatilanteesta.

Konsernihallinto

Konsernihallinnon toimintakatteen ennustetaan ylittävän talousarvion 1,1 miljoonalla eurolla.

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut -palvelualueen osalta ylitysennuste on 1,2 miljoonaa euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus on ylittämässä talousarvion noin 2,0 miljoonaa eurolla koronapoikkeusoloista johtuen. Tilanteen vuoksi kaupunkikehityshankkeiden menoja karsitaan ja siirretään 0,5 miljoonalla eurolla. Myös elinkeinopolitiikan henkilöstö-, matka- ja tapahtumakustannuksista karsitaan 0,2 miljoonaa euroa. Uudet hankerahoitukset tulevat lisäämään palvelualueen tuloja 0,1 miljoonalla eurolla.

Tietohallinnon osalta ulkoisten tulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 0,3 miljoonalla eurolla. Microsoft-lisenssikustannusten nousu sekä SOC-palvelu lisäävät puolestaan Tietohallinnon menoja 0,2 miljoonalla eurolla.

Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystaloudet on toteutumassa 6,2 milj. euroa talousarviota heikompana. Koronaviruksen vaikutukseksi on arvioitu koko toimialan osalta 2,4 miljoonaa euroa. Tulojen ennakoidaan laskevan koronaviruksen seurauksena 1,5 miljoonaa euroa ja menojen kasvavan 0,9 miljoonaa euroa. Vaikutus on laskettu kolmen kuukauden vaikutusarviolla.

Avoterveydenhuollon osalta talous on toteutumassa 1,6 miljoonaa euroa talousarviota heikompana. Suun terveydenhuollon tulot eivät toteudu ennakoitusti koronatilanteen vuoksi ja tulojen ennakoidaan jäävän 0,9 miljoonaa euroa talousarviota pienemmäksi. Poikkeus-tilanteen pitkittyessä tulojen kertymä alenee entisestään. Avoterveydenhuollon toimintamenojen ennuste on noin 0,8 milj. euroa ennakoitua suurempi. Lääkäriyöpanosta on ositettu edelleen vuokratyövoimana haasteellisesta lääkäritilanteesta johtuen. Koronaviruspandemia kasvattaa osaltaan myös henkilöstön ylityö- ja varallaolokustannuksia. Myös näytteenottojen kustannusten sekä suojainostojen arvioidaan lisääntyvän tartuntamäärien mahdollisesti edelleen kasvaessa.

Erikoissairaanhoidon osalta ylitysennuste on yhteensä 2,8 miljoonaa euroa. Kiinteän lasituksen toteuman ero tälle vuodelle kohdennettuun talousarvioon on yhteensä 2,3 miljoonaa euroa ja muiden erikoissairaanhoidon ostojen ylitys on 0,5 miljoonaa euroa.

Ikääntyneiden palvelualueen toimintamenojen ylitysennuste on 1,2 miljoonaa euroa, aiheutuen henkilöstömenoista ja ostopalveluista. Koronavirusinfektion vuoksi on jouduttu tekemään henkilöstösiirtoja, jotka aiheuttavat lisäkustannuksia. Henkilöstömenoja lisää myös lyhytaikaisten sijaisten palkkakustannukset sekä tuplavuorokorvausmaksut. Ostopalvelujen ylityksessä näkyy koronainfektion aiheuttamat tarvikkeiden ja siivouskustannusten nousu.

Arvion mukaan ikääntyneiden palvelualueella pystytään kattamaan kulujen ylitys loppuvuoden aikana pitämällä päivä- ja hyvinvointikeskukset edelleen suljettuna, tarkalla henkilöstösuunnitelmalla sijaisten käytössä, etähoivan tuomilla säästöillä sekä kotihoidon tilojen yhdistämisellä. Ostopalveluissa tehostetun palveluasumisen asiakkaat sijoittuvat vain vapautuville paikoille.

Kaupungin sairaalan osalta toimintamenojen ylitykseksi arvioidaan 0,5 miljoonaa euroa, johtuen pääosin vuokratyövoiman ostosta. Tulojen ennustetaan myös jäävän 0,1 miljoonaa euroa talousarviosta. Maksutuottojen arvioidaan vähenevän, sillä mm. elektiivisiä leikkauspotilaita on jatkohoidossa vähemmän. Päiväsairaalassa on myös 13.3 alkanut koronaviruspandemiasta johtuva sulkua. Talousarvioylityksen kattamiseksi on tehty toimenpidesuunnitelma, jonka avulla kulujen ylitys saadaan loppuvuoden aikana katettua.

Sosiaalipalveluiden osalta sekä tulojen että menojen ennakoitaan ylittävän talousarvion 1,0 miljoonalla eurolla. Tulojen ylitys johtuu pääosin pakolaisten erityiskorvattavien kustannusten korvauksista sekä vammaispalveluiden kotikuntalain mukaisista tuloista. Menojen ylitys on seurausta lastensuojelun sijaishuollon ylityksestä, joka koostuu lastensuojelun ostetuista laitospalveluista sekä jälkihuollon muusta tukiasumisesta. Myös kehitysvammaisten asumispalveluiden ja vammaisten palveluasumisen ostopalvelut ylittyvät. Muissa palveluissa optimoidaan palveluiden kestoja ja peruspalveluiden yhteistyössä pyritään ehkäisemään erityispalveluiden tarvetta. Talousarviossa pysyminen tarkoittaa palveluiden käytön ja kestojen merkittävää rajaamista alkuvuoden ylitysten kattamiseksi ja loppuvuoden ylitysten ehkäisemiseksi.

Sivistys

Sivistyksen toimialalla kasvun ja oppimisen määrärahan talouden ennustetaan toteutuvan 0,8 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden ylitysnuste on 1,3 miljoonaa euroa. Korotilanteesta johtuen kulttuuri- ja liikuntapalveluiden tulojen ennakoitaan jäävän talousarviosta 1,6 miljoonaa euroa, menojen säästön ollessa 0,4 miljoonaa euroa. Koko vuoden ennusteet täsmentyvät, kun lomautusten, kesäajan vaikutusten sekä muiden toimenpiteiden vaikutukset ovat kirjanpidossa käytettävissä.

Varhaiskasvatuksen osalta talouden ennakoitaan toteutuvan 1,3 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Varhaiskasvatuksen palvelusetelimenot ovat toteutumassa noin 1,8 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua pienempinä koronatilanteen vaikutuksista johtuen. Myös varhaiskasvatuksen muiden menojen arvioidaan toteutuvan noin 1,0 miljoonaa euroa arvioitua pienempinä. Koronatilanteesta johtuen varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulojen arvioidaan jäävän talousarviosta 1,5 miljoonaa euroa.

Perusopetuksen palvelualueen toimintakatteen ylitykseksi arvioidaan 0,5 miljoonaa euroa. Menojen arvioidaan ylittävän talousarvion koulunkäynninohjaajien henkilöstömenojen (0,3 milj. euroa) sekä muiden jyvaskyläläisoppilaiden maksuosuuksien (0,4 milj. euroa) osalta. Arviot pohjautuvat vuoden 2019 tilinpäätöksen talousarvion ylityksiin. Perusopetuksen ravitsemuspalvelujen ostojen arvioidaan toteutuvan 0,4 miljoonaa euroa suunniteltua pienempinä koronaepidemian vaikutusten vuoksi. Koronatilanteesta johtuen myös perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan maksutuottojen arvioidaan jäävän 0,2 miljoonaa euroa arvioitua pienemmiksi.

Kaupunkirakennepalvelut

Kaupunkirakenteen osalta talous on toteutumassa 5,8 miljoonaa euroa talousarviota heikompana koronapandemian vaikuttaessa asiakaskäyttämiseen sekä rakentamisen suhdanteeseen. Maan myyntivoitot jäänevät talousarviosta 3,0 miljoonaa euroa. Lisäksi joukkoliikenteen katteen ennustetaan heikkenevän 2,2 miljoonaa euroa ja rakennuslupamaksutulojen 0,1 miljoonaa euroa.

Henkilöstömenoissa säästöä arvioidaan kertyvän noin 0,1 miljoonaa euroa rekrytointien siirtymisen vuoksi. Rakentamisen ulkoiset tilaustyöt eivät myöskään toteudu talousarviossa suunnitellun mukaisena.

Liikelaitokset

Tilapalvelu -liikelaitoksen toimintakate on toteutumassa 2,1 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Tulojen arvioidaan toteutuvan 1,4 miljoonaa euroa talousarviota suurempina johtuen pääosin Kylän Kattauksen maksamasta sisäisestä vuokrasta Kukkumäen ruokapalvelukeskuksesta, jota ei ole huomioitu talousarviossa aikataulullisista syistä johtuen. Lämmityskustannusten ennakoitaan alittuvan lämpimän alkutalven johdosta 0,5 miljoonaa euroa ja sähkökulujen 0,2 miljoonaa euroa.

Tilapalvelulla on useisiin kiinteistöihin kohdistuvia lisäpoistojen ja pitoajan lyhennyksiin liittyviä tarpeita noin 3,5 miljoonaa euroa vuosien 2020-2021 aikana. Toiminnasta poistuvien kiinteistöjen lisäpoistoihin on suunniteltu käytettävän 2,1 miljoonaa euroa, jolloin talousarvion tulostavoite toteutuisi.

Keski-Suomen Pelastuslaitos -liikelaitoksen toimintakate-ennuste on 0,5 miljoonaa euroa talousarviota heikompi. Tulojen arvioidaan toteutuvan 0,3 milj. euroa talousarviota pienempinä johtuen pääosin ensihoidon tehtävien vähenemisen vaikutuksista. Menojen ennustetaan toteutuvan 0,3 miljoonaa euroa ennakoitua suurempina johtuen koronaviruksen aiheuttamista poissaoloista ja hankinnoista.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen toimintakatearvio on 2,6 miljoonaa euroa talousarviota heikompi. Toimintatulot ovat toteutumassa koronatilanteesta johtuen 1,6 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä. Menojen ennustetaan toteutuvan 1,0 miljoonaa euroa budjetoitua suurempina Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen vuokratilustannusten, hankintojen sekä koronapandemian vaikutuksista johtuen. Kukkumäen tilojen vuokratilustannuksia ei ollut mahdollista huomioida talousarvion 2020 laadinnassa, koska kaupungin ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirin sopimusneuvottelut käynnistettiin vasta syksyllä 2019.

4 RAHOITUSSUUNNITELMA

Liikelaitokset riveittäin yhdisteltynä

1 000 euroa	TA 2020	Muutokset Huhtikuu	TA+M 2020	Arvio Elokuu	TPE 2020
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Vuosikate	54 566	-4 079	50 488	-45 665	4 822
Satunnaiset erät	0	0	0		0
Tulorahoituksen korjauserät	-10 330	0	-10 330	3 000	-7 330
Toiminnan rahavirta	44 236	-4 079	40 158	-42 665	-2 508
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-83 689	-13 704	-97 393	4 446	-92 947
Rahoitusos. inv.menoihin	280	72	352	200	552
Käyttöom. myyntitulot	11 250	0	11 250	-3 300	7 950
Investointien rahavirta	-72 159	-13 632	-85 791	1 346	-84 445
Toiminnan ja inv. rahavirta	-27 923	-17 710	-45 634	-41 319	-86 953
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0		0
Antolainasaam. vähennykset	290	0	290		290
Antolainauksen muutokset	290	0	290	0	290
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000	0	50 000		50 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-31 600	0	-31 600		-31 600
Lyhytaik. lainojen muutos	9 324	17 710	27 034	41 319	68 353
Lainakannan muutokset	27 724	17 710	45 434	41 319	86 753
Oman pääoman muutokset	0	0	0		0
Muut maksuvalm. muut.	-90		-90		-90
Rahoituksen rahavirta	27 923	17 710	45 634	41 319	86 953
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

Rahoitussuunnitelmassa varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista kertyväksi tulorahoitukseksi arvioidaan -2,5 miljoonaa euroa, joka on 42,7 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua heikempi. Investointien aiheuttama rahoitustarve eli investoinnit vähennettynä niihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja myyntituloilla on ennusteen mukaan 84,4 miljoonaa euroa ja siten 1,3 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua pienempi.

Tulorahoituksen ollessa negatiivinen, joudutaan investoinnit kattamaan täysimääräisesti lainarahalla. Uutta lainaa kaupunki tarvitsee ennusteen mukaan 86,8 miljoonaa euroa.

4.1 Investoinnit

1 000 euroa	TA+M 2020	Ennuste 2020	Poikkeama enn./TAM
Maa- ja vesialueet	6 921,0	6 921,0	0,0
Urheilu- ja retkeilyalueet	2 686,0	2 686,0	0,0
Katupalvelut	23 524,0	23 524,0	0,0
Viherpalvelut	4 049,0	4 049,0	0,0
Satamapalvelut	600,0	600,0	0,0
Yhdyskuntarakentaminen	28 173,0	28 173,0	0,0
<i>Yhdyskuntarakentaminen, tulot</i>	<i>0,0</i>	<i>200,0</i>	<i>200,0</i>
Talonrakennus	38 407,7	35 227,7	-3 180,0
<i>Talonrakennus, tulot</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Konsernihallinto	3 158,3	3 158,3	0,0
Perusturvan toimiala	931,0	931,0	0,0
Kasvun ja oppimisen palvelut	2 418,0	2 418,0	0,0
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	2 267,0	1 000,7	-1 266,3
Kaupunkirakenteen toimiala	869,2	869,2	0,0
Irtainomaisuus yhteensä	9 643,5	8 377,2	-1 266,3
<i>Irtainomaisuus, tulot</i>	<i>50,0</i>	<i>50,0</i>	<i>0,0</i>
Osakkeet ja osuudet	9 500,0	9 500,0	0,0
Keski-Suomen Pelastuslaitos	2 062,0	2 062,0	0,0
Liikelaitokset yhteensä	2 062,0	2 062,0	0,0
<i>Liikelaitokset, tulot</i>	<i>302,0</i>	<i>302,0</i>	<i>0,0</i>
Maan myyntitulot	1 000,0	700,0	-300,0
Investointimenot yhteensä	97 393,2	92 946,9	-4 446,3
Investointitulot yhteensä	1 352,0	1 252,0	-100,0

Vuoden 2020 investointimenoja korotettiin kevään talousarviomuutoksissa 13,7 miljoonalla eurolla. Korotukset ovat vuonna 2019 toteutumatta jääneiden investointimenojen uudelleenbudjetoiteja.

Tämän hetkisen ennusteen mukaan Tilapalvelu -liikelaitoksen talonrakennusinvestoinnit ovat toteutumassa 3,2 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä. Puuppolan päiväkotihanketta ei aloiteta, vaan nykyisen päiväkotitalan vuokrasopimusta jatketaan. Harakka-saaren öljyntorjuntatukikohtaa ei myöskään toteuteta, koska hankkeeseen ei saada investointiavustusta.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta on käsitellyt 15.4.2020 kokouksessaan urheilu- ja retkeilyalueiden investointien kohdentamista vuodelle 2020. Kaupunginteatterin suuren näyttämön lavanostinjärjestelmän investointihankkeen siirtymisen vuoksi lautakunta esittää 1,3 miljoonan euron investointivarausten siirtämistä vuodelle 2021.

Maanmyynti on ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana toteutunut lähes suunnitellusti. Maan myyntitavoitteen saavuttaminen loppuvuoden aikana voi kuitenkin olla yleisen taloudellisen tilanteen takia erittäin haastavaa ja maan myyntitulojen toteumaennustetta on laskettu 0,3 miljoonaa euroa.

4.2 Rahoitusraportti

Rahoitustapahtumia 30.4.2020

Pitkäaikaiset ottolainat

- Pitkäaikaisten ottolainojen saldo oli 265 milj. euroa.
- Pitkäaikaisten ottolainojen osuus koko lainasalkusta oli 60%
- Keskimääräisellä pääomalla laskettu keskiporko oli 2,19%
- Pääomalla painotettu juoksuaika oli 5,54 vuotta

Koko lainasalkku

- Saldo 30.04.2020 mukaan lukien sisäinen pankki ja kuntatodistukset oli 444 milj. euroa
- Rahoitusmarkkinat ovat olleet erittäin hermostuneita koronatilanteen takia. Kaupunki on vahvistanut maksuvalmiutta ja nostanut kuntatodistusohjelman pankkikohtaisen enimmäismäärän 120 milj. euroon (KH 23.3./57)
- Keskimääräisellä pääomalla laskettu keskiporko oli 1,38%
- Suojausaste oli 40 %

Takaukset

- Suurimmat takauksien (465 milj. euroa) muutokset tarkasteluajanjaksolla:
 - Alva-yhtiöt Oy:lle – 15,3 milj. euroa (lainajärjestely)
 - Jyväskylän Voima Oy:lle -3,4 milj. euroa
 - Education Facilities Oy:lle – 0,8 milj. euroa
- Kuntayritystodistusten saldo Education Facilities Oy:lle 13,7 milj. euroa ja Jyväskylän Jäähalli Oy:lle 4,5 milj. euroa
- Kokonaisuudessaan takaukselliset lainat lyhenivät suunniteltujen lyhennysohjelmien mukaan maksuhäiriöittä

Välirahoitteiset hankkeen

Jyväskylän koordinoimat:

- Yhdistyksillä (7kpl) käytössä limiittiä 151 071 euroa (limiitti 500 000 euroa)

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rahoittamat:

- K-S Yhteisöjen Tuki ry, limiittiä käytössä 150 000 euroa (limiitti 300 000 euroa)

Rahoituksen tilanne 30.4.2020

1 000 euroa	31.12.2019	30.4.2020	Muutos 2019-2020
konsernitili/OP Keski-Suomi	70 649 858,30	99 186 319,55	28 536 461,25
kassalainat emolle	0,00	0,00	0,00
Lainaa konsernilta yhteensä	70 649 858,3	99 186 319,6	28 536 461,3
Kuntatodistukset	71 000 000,00	80 000 000,00	9 000 000,0
Lyhytaikaiset lainat yhteensä	141 649 858,3	179 186 319,6	37 536 461,3
Ottolainat	265 385 765,00	265 042 910,00	-342 855,0
Lainakanta yhteensä	407 035 623,30	444 229 229,55	37 193 606,25

Pitkäaikaiset antolainat

1 000 euroa	31.12.2019	30.4.2020	Muutos
Korolliset lainat			
Alva-yhtiöt Oy	150 000	150 000	0
Korottomat lainat			
Jyv Paviljonkisäätiö sr	5 046	5 046	0
Jyv. mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr	555	555	0
Jyv. Rintamamiesvet.as.säätiö sr	286	286	0
K-S Sairaskotisäätiö sr	312	312	0
Tytäryhteisöille	156 199	156 199	0
Korolliset lainat			
Kärkisten vesiosuuskunta	150	150	0
Jyv Taiteilijatalosäätiö sr	94	94	0
Korottomat lainat			
Jyv. Kongressikeskus Oy	757	757	0
K-S Yhteisöjen Tuki ry	150	150	0
Korpilahden vet. asuntosäätiö sr	298	298	0
EU-rahoitteiset hankkeet/välirahoitus			
Jyvässeudun 4H-yhdistys ry	37	37	0
Pohj-Korpilahden yhteistyöyhdistys ry	47	47	0
Korpilahden Yrittäjät ry	35	35	0
Kuohun Nuorisoseura ry	0	12	12
Vaajan Valppaat	12	2	-11
Keljon hirvimiehet ry	9	9	0
Saukkolan kyläseura ry	9	9	0
Muille	1 598	1 600	1
Yhteensä	157 797	157 799	3

Takaukset tytäryhteisöille

1 000 euroa	Myönnetty määrä	31.12.2019	30.04.2020	Muutos
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy	226 980	148 781	148 438	-343
As Oy Jyv. mlk:n Norolankuja 1	1 111	267	267	0
Alva-yhtiöt Oy	45 000	15 395	0	-15 395
Jyväskylän Voima Oy/leasingrahoitus	150 800	107 348	103 873	-3 475
Education Facilities Oy	94 192	60 435	59 620	-815
Education Facilities Oy/kuntayritystodistukset	13 700	13 700	13 700	0
Jyvä-Parkki Oy	42 203	22 242	21 655	-587
Ki Oy Rahtiasema	4 457	2 146	1 981	-165
Jykie Oy	3 027	1 110	1 060	-50
Ki Oy Tikkakosken Mekaanikontie	6 800	4 221	4 135	-86
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 7	32 000	23 544	23 544	0
Ki Oy Konttisentie 2	583	75	60	-15
Ki Oy Kinkomaan Vitapolis	1 925	1 182	1 160	-22
Ki Oy Jyväskylän Huhtasuon Koulukeskus	40 100	31 756	31 164	-593
Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr	12 450	6 687	6 613	-74
Jyv. Seudun Puhdistamo Oy	27 944	25 096	24 585	-511
Jyv. mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr	3 323	2 094	2 061	-33
Jyväskylän Jäähalli Oy/ kuntayritystodistukset	4 500	4 500	4 500	0
Yhteensä	711 096	470 579	448 413	-22 165

Takaukset muille kuin tytäryhteisöille

1 000 euroa	Myönnetty määrä	31.12.2019	30.04.2020	Muutos
As Oy Jyv. mlk:nVPK ry:n Vuokrat.II	187	33	28	-5
Viitakodit ry	500	333	325	-8
Korpilahden Vanhusten Tuki ry	700	379	379	0
Kuiville Pyrkivien Tuki ry	502	251	248	-4
Jyväskylän Katulähetys ry	447	101	101	0
Kärkisten vesiosuuskunta	2 238	1 129	1 044	-85
Muuramen Rannakylän ja Isolahden vesios.	1 100	116	58	-58
Leppälähti-Savio vesihuolto-osuuskunta	1 715	429	411	-18
Oittilan vesiosuuskunta	120	3	1	-3
Yhteensä	7 510	2 773	2 594	-179
Kaikki takaukset yhteensä	718 605	473 352	451 007	-22 345

5 TOIMINTA JA TAVOITTEET

5.1 Konsernihallinto

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Työllisyyspalvelujen aktivointiaste on vähintään 32% ja työsuhteita on syntynyt työllisyyspalvelujen avulla vähintään 700 kpl.

Aktivointiaste on ollut vuoden 2020 tammi-maaliskuussa keskimäärin 31,1 % (huhtikuun tilastoja ei ole vielä saatavilla). Työsuhteita on syntynyt yrityksiin ja yhdistyksiin joko Jyväskylä-lisän tai muutoin ura- ja palveluohjauksen avulla tammi-huhtikuussa 380 kpl ja näiden lisäksi Jyväskylän kaupungille on palkkatuella työllistynyt 150 eri henkilöä. Tavoitteena oleva 700 työsuhdetta vuonna 2020 on mahdollista saavuttaa vuoden loppuun mennessä.

2. Sijoittumispalvelut on auttanut vähintään 11 yritystä sijoittumaan kaupunkiin.

Tavoite toteutunee. Tällä hetkellä sijoittuneita yrityksiä on 5 kpl.

3. Liikunnan terveyden ja hyvinvoinnin ekosysteemissä ovat ensimmäiset pilotoinnit käynnissä.

Tavoite toteutunee. Käynnissä on jo yksi pilotointi.

5.2 Perusturva

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Sosiaalipalvelut

Aikuissosiaalityö ja kuntouttavat palvelut

Ehkäisevän toimeentulotuen päätöksiä tehtiin 2269 kpl (2019:2091) ja täydentävän toimeentulotuen päätöksiä 2346 kpl (2019:2542). Toimeentulotuen palvelutakuu ylittyi 11 kertaa (2019:20) kiireettömässä toimeentulotuessa ja yhden kerran kiireellisessä toimeentulotuessa (2019:3). Aikuissosiaalityöhön saapui 786 sosiaalihuoltolain (34§ ja 35 §) mukaista huoli-ilmoitusta (2019:805). Huoli-ilmoituksista 125 kpl koski asumista (2019:90).

Jyväskylän kaupunki avasi 16.12.2019 yhteistyössä Jyväskylän Katulähettyksen ja Sovatek Säätiön kanssa asunnottomille, kaupungin keskustassa päihteileville ja oleskeleville palveluiden ulkopuolella oleville yli 18-vuotiaille tarkoitettua palvelukeskusta Hanskan. Hanskassa on mahdollisuus oleskeluun, ruokailuun, peseytymiseen, vaatehuoltoon sekä ryhmätoimintaan. Hanskassa saa sosiaaliohjaajan palvelua sekä ja lähihoitajan pienimuotoista terveystalveta kuten haavojen hoitoa. Hanskan henkilöstö ohjaa ja avustaa asiakkaat tarvitsemiensa sosiaali- ja terveystalveta palveluiden piiriin. Hanskassa työskentelee palveluesimies ja sosiaaliohjaaja sekä Sovatekin ja Katulähettyksen Olohuone -hankkeen (2020-2022) kolme työntekijää, joista yksi on kokemusasiantuntija.

Hanskassa kävi päivittäin 20 – 40 asiakasta ennen hallituksen poikkeusolojen määräysten mukaista sulkuaikaa 18.3.-13.5. Sulkuaikana on tarjottu ruokaa ulkotiloissa ja palvelua on toteutettu etsivän työn periaatteella eri puolilla kaupunkia. Ruokailuun on osallistunut noin 13 - 20 henkilöä päivittäin. Sulkuaikana asiakkaat voivat käydä yksitellen Hanskan tiloissa suihkussa ja pesemässä vaatteitaan.

Vuodelle 2020 saatiin ARA:n avustus asumisneuvontahankkeeseen, joka kohdentuu vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäisemiseen. Hankkeeseen liitettiin sosiaalinen luototus ja talousneuvonta. Hankkeen yhteistyökumppanina toimii Jyväskylän vuokra-asunnot Oy. Tavoitteena on häätöjen ehkäiseminen ja vuokra-asukkaiden taloushallinnan taitojen paraneminen.

Toimintakykyä ylläpitävä kuntouttava työtoiminta sisällytettiin aikuissosiaalityön palveluprosessiin. Aikuissosiaalityöstä ja kotoutumispalveluista osallistuttiin tiiviisti työllisyyden kuntakokeilun valmistelutyöhön. Sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan kilpailutetut palvelusopimukset tulivat voimaan maaliskuun alussa.

Lakimuutos lastensuojelun jälkihuollon päättymisen ikärajan nostamisesta 25 ikävuoteen astui vuoden alussa voimaan. Aikuissosiaalityö ja J-Nappi aloittivat yhdessä lastensuojelun jälkihuollon kanssa 21-25 -vuotiaiden nuorten aikuisten palveluprosessien yhteisen tarkastelun. Sosiaaliohjaus toimi vakiintuneena osana terveysasemien palvelua.

Sosiaalisessa luototuksessa luottopäätösten määrä (27) pysyi samalla tasolla edellisen vuoden vastaavan ajanjakson päätösmäärän kanssa (2019; 29). Selkein ero näkyi sosiaalisen luoton muutospäätösten (7) määrässä (2019; 2), mikä selittyy koronapandemian aiheuttamilla, luoton saaneiden lomautuksilla ja muilla elämäntilannemuutoksilla.

Pakolaistaustaisille tarjottavia kuntapaikkoja on myönnetty 33 henkilölle. Kotoutumispalveluiden asiakkuudessa on 585 asiakasta, ja uusia asiakkuuksia on aloitettu 44 (2019:52). Vuonna 2020 vastaanotetaan 10 hätätapauksena saapuvaa pakolaista. Nämä 10 paikkaa on jo myönnetty, mutta matkajärjestelyjen haastavuuden vuoksi kuntaan saapuminen on viivästynyt.

Tammikuussa saapuneelle kiintiöpakolaisryhmälle järjestettiin tulkattu yhteiskuntaorientaatiokurssi sekä nuorille, vanhemmille ja lapsiperheille omat infonsa sosiaalisesta mediasta. Some-infot tavoitti 36 maahanmuuttajaa. Yhteistyössä Domino-hankkeen kanssa järjestettiin kotoutumislain mukaisille jälkihuoltonuorille vertaisryhmä etäyhteyksiä hyväksikäyttäen.

Kotoutumispalveluissa on pyritty parantamaan asiakkaiden palveluiden saavutettavuutta kehittämällä luku- ja kirjoitustaidottomien asiakkaiden käyttöön perustieto-kommunikaatiopassi. Kommunikaatiopassin kokeilu on aloitettu maaliskuussa. Sen avulla asiakas voi viranomaisten luona asioidessaan osoittaa mm. tarpeensa tulkkaukseen.

Maahanmuuttajille suunnatussa monikielisessä koronatilanteen viestinnässä on tehty yhteistyötä Info Glorian kanssa. Info Glorian Youtube-kanavalle on tuotettu äänitteitä eri kielillä korona tilanteeseen liittyen. Koronaan liittyviä ohjeita on myös lähetetty jokaiselle asiakkaalle postitse asiakkaan omalla äidinkielellä. Tämän lisäksi asiakkaille on lähetetty tekstiviestinä linkki suoraan oma äidinkieliseen videoon tai äänitteeseen.

Keski-Suomen sovittelutoimiston sovittelualoitteiden määrä (156) on laskenut noin 19% viime vuoteen verrattuna (192). Vertailuun vaikuttaa merkittävästi vuoden 2019 helmikuun valtava aloitemäärä, joka oli kaksinkertainen normaaliin kuukausialoitemäärään nähden. Vuoden 2020 aloitetahti on jakautunut tasaisemmin. Ero viime vuoteen nähden tulee tasoittumaan tulevina kuukausina aloitemäärän säilyessä alkuvuoden kaltaisena.

Sovittelutoimistossa jatketaan THL:n painopisteenä vuonna 2020 olevaa lasten ja nuorten sovittelun edistämisen kehitystyötä. Keskiössä etenkin yhteistyön syventäminen ja uusien yhteistyömuotojen etsiminen koulujen ja poliisin kanssa, sekä lasten ja nuorten sovittelu-prosessin viimeistely ikäryhmän tarpeisiin vastaavaksi.

Lastensuojelun palvelut

Avohuollon asiakasmäärä 1195 kasvoi 2,5 % edellisvuoteen verrattuna (2019: 1166). Uusien alkaneiden asiakkuuksien määrä 230 kasvoi edellisvuodesta 13,9 % (2019: 202).

Uusien lastensuojeluilmoitusten ja muiden vireille tulojen määrä 1 607 väheni kymmenellä edellisvuoteen verrattuna. Ilmoitukset koskivat 1100 eri lasta, joten lasten määrä kasvoi 2,9 % (32 lasta) verrattuna edellisvuoteen. Lastensuojeluilmoitusten yleisimpiä syitä olivat vanhempien päihteiden käyttö, psyykinen terveys, väkivalta perheessä ja näiden jälkeen lapseen liittyvät syyt (lapsen päihteidenkäyttö, lapsen psyykinen terveydentila ja lapsen väkivaltainen käyttäytyminen). Terveystenhuolto, koulutoimi, poliisi ja lasten vanhemmat olivat suurimmat ilmoittajaryhmät.

Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirasto teki helmikuussa tarkastuskäynnin lastensuojelun avohuollon toimintayksikköön. Tarkastuskäynnit tehtiin työntekijöiden vuonna 2019 tekemän epäkohtailmoituksen pohjalta ja aluehallintovirasto selvitti tiimeittäin yksikön työntekijöiden psykososiaalista kuormittumista. Tarkastukseen liittyen Jyväskylän kaupunki antaa oman selvityksensä asiaan 31.8.2020 mennessä.

Tehostetun perhetyön asiakasmäärä (396) on noussut edellisvuodesta (2019: 380). Palvelutuotannosta oman toiminnan osuutta (74 %) on pystytty nostamaan edellisvuodesta (2019: 67%). Oma toimintana palvelua on saanut alkuvuonna 294 lasta ja 186 perhettä, ostopalveluina 102 lasta ja 61 perhettä. Tehostetun perhetyön yksikkö on mukana aikuissosiaalityön asunnottomuuden puolittamiseen kohdentuvassa hankehaussa. Suunnitteilla on moniammatillinen hanketiimi, jossa on tehostetun perhetyön rinnalla aikuisosiaalityön, mielenterveyspalvelujen ja terveydenhuollon edustus. Kehitettävänä menetelmänä on mm. Kotikonsti-kotikatkon käytön laajentaminen lastensuojelun perheille ja päihdetyöntekijän saaminen tehostettuun perhetyöhön.

Mattilan perhetukikodin kriisi- ja vastaanotto-osastolla on ollut sijoituksessa 15 eri lasta, 840 htp. (2019: 23 lasta, 777 htp.). Osastolle sijoitetuista lapsista 40% on ollut sijoituksen aikana lastenpsykiatrisen hoidon piirissä. Muutamalla lapsella on sijoituksen aikana ollut osastohoitojakso KYS- lastenpsykiatrialla. Mattilan lyhytaikaisessa perhehoidossa oli 19 toimeksiantosuhteista perhehoitajaa ja sijoitettuna 30 lasta.

Mattilan perhekuntoutuksessa on ollut asiakkaana 5 eri perhettä. Perhekuntoutuksen toinen rakennus Mattilankatu 7 varattiin Korona-tilanteeseen varautumiseksi kriisikäyttöön lastensuojelun laitoshoidon lisäyksiköksi, mikä vähensi perhekuntoutuksen käytettävissä olevia asuntoja ja vastaavasti asiakkaita. Toistaiseksi lisäyksikköä ei ole tarvinnut ottaa lastensuojelussa käyttöön.

Vuoden alusta virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys laajeni kattamaan koko Keski-Suomen alueen. Laajentumisen myötä yksikköön perustettiin 3 uutta sosiaalityöntekijän virkaa. Sosiaalipäivystysyksikkö ja Keski-Suomen sijaishuoltoyksikkö sijoitettiin yhteisen lähiesimiehen alaisuuteen helmikuusta lähtien.

Virka-ajan ulkopuolisten sosiaalipäivystystehtävien määrä 1437 kpl on kasvanut 32 % edellisvuoteen verrattuna (2019: 1090 kpl). Sosiaalipäivystystehtävistä eniten ovat lisääntyneet vanhusten avuntarpeiden tehtävät 194 kpl, mikä on 87% enemmän kuin edellisvuonna (2019: 104 kpl). Myös aikuisten avuntarpeiden tehtävät 159 kpl ovat lisääntyneet 81% edellisvuoteen verrattuna (2019: 88 kpl).

Virka-aikaiseen päivystystyöhön perustettiin sosiaalityöntekijän virka Keski-Suomen keskussairaalaan järjestämisvelvoitteen mukaisesti. Toimipiste sijaitsee sairaalan päivystyksessä.

Lastensuojelu on ollut mukana poliisin moniammatillisen viranomaistyöryhmän (Ankkuri) toimintamallin suunnittelussa ja sopimus Ankkuri-toiminnasta on tehty Sisä-Suomen poliisilaitoksen kanssa 1.2.2020 alkaen. Ankkuri-toiminnan pääpaino on alle 15-vuotiaiden tekemiksi epäiltyjen rikollisten tekojen käsittelyssä ja tavoitteena on puuttua nuorten rikoksentekijöiden toimintaan jo ennen varsinaisen rikoskierteen muodostumista. Ankkuri-tiimiin kuuluu lastensuojelun poliisiosiaalityöntekijän ja poliisin lisäksi myös psykiatrinen sairaanhoitaja oppilashuollosta sekä erityisnuorisotyöntekijä nuorisopalveluista. Ankkuri-työn tehtäviä oli poliisiosiaalityössä 64 kpl. Muita poliisiosiaalityön tehtäviä oli tammi-huhtikuun 2020 aikana 347 kpl (2019: 275 kpl; 2018: 232).

Kaupungin omissa nuorisokodeissa oli jakson aikana sijoitettuina 89 nuorta. Nuorisokodeissa on ollut runsaasti erilaisia uhka- ja väkivaltatilanteita alkuvuoden aikana.

Sijaishuollon sosiaalityössä oli asiakkaana 270 huostaanotettua lasta. Heistä oli perhehoidossa 174 lasta, eli 64 % (2019: 168 lasta, 60 %), laitoshoidon osuus oli 27 % (2019: 25 %) kaikista sijoituksista ja ammatillisen perhekotien osuus 14% (2019: 15 %).

Lastensuojelun jälkihuolto-oikeus siirtyi uuden lainsäädännön myötä 1.1.2020 alkaen 25 ikävuoteen. Ikärajan nosto tulee lisäämään huomattavasti jälkihuollon asiakasmäärää, palvelutarvetta ja kustannuksia seuraavien viiden vuoden aikana. Lakimuutoksen vuoksi lastensuojelun jälkihuoltoon perustettiin yksi uusi sosiaalityöntekijän virka. Jälkihuollossa on ollut alkuvuonna asiakkaita 208. Kustannusten ja asiakasmäärän kasvua pyritään jälkihuollossa hillitsemään eri palveluiden (esim. aikuissosiaalityö) ja hankkeiden (4You-hanke, UP 2 US- hanke) yhteistyöllä ja nuorten vahvalla tukemisella laitospalveluista kevyempiin asumismuotoihin.

Lastensuojelun ympärivuorokautisen perhekuntoutuksen kilpailuttaminen aloitettiin ja uudet puitesopimukset on tarkoitus saada voimaan viimeistään 1.9.2020 alkaen.

Kevään aikana on suunniteltu uutta 12–17-vuotiaiden nuorten päivystys- ja vastaanotto-yksikköä Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä uuden sairaalan myötä vapautuviin tiloihin. Yksikössä on suunniteltu olevan yhteensä 10 paikkaa kahdella osastolla. Yksikkö vastaa nuorten akuutteihin päivystyksellisiin tilanteisiin. Aikaisintaan yksikkö voisi käynnistyä syksyllä 2021.

Vammaispalvelut

Vammaispalveluissa täytettiin vakituisesti johtavan sosiaalityöntekijän virka, kaksi sosiaalityöntekijän virkaa, palveluohjaajan virka sekä toimistosihteerin toimi. Sosiaalityöntekijän viroista toinen on uusi, joten vammaispalveluissa on jatkossa kuusi sosiaalityöntekijää, mikä on helpottanut sosiaalityöntekijöiden työtilannetta alkuvuodesta merkittävästi.

Vuoden alussa saatiin Ahokodille yhden ohjaajan henkilöstölisäys. Resurssilisäys on työvuorosuunnitelmassa laitettu iltavuoroihin, jolloin kaikki asukkaat paikalla. Näin puuttuminen ja vaikuttaminen haastavaan, itseään vahingoittavaan käytökseen on helpottunut.

Varahenkilöstön kahdeksan toimea siirtyi vanhuspalveluista vammaispalveluiden omaksi toiminnaksi 1.1.2020. Koronan aiheuttaman poikkeusolon vuoksi varahenkilöiden kiertäminen eri yksiköiden välillä päättyi 16.3.2020 alkaen ja toistaiseksi he työskentelevät omissa kotiyksiköissään.

Aittokodin tukiasukkaiden palvelu muuttui 1.1.2020 alkaen, jolloin ryhmäkodin toiminta päättyi. Kaikki tukiasukkaat saavat ohjauksen ja tuen omaan asuntoonsa ja entisen ryhmäkodin tiloissa on ohjaajien toimisto- ja taukotila.

Henkilökohtaisessa budjetoinnissa on aloittanut neljä uutta asiakasta, joten toiminnassa on mukana yhteensä 12 asiakasta. Alkuvuoden aikana solmittiin kaksi työsopimussuhdetta kehitysvammaisille asiakkaille Jyväskylän kaupungin yksiköihin. Lisäksi Sovatek-säätiöllä käy 19 asiakasta sosiaalihuoltolain mukaisessa työtoiminnassa.

Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumispalveluiden kilpailutus avattiin huhtikuussa. Uudet sopimukset tulevat voimaan 1.1.2021.

Sosiaalipalveluiden lääkehoitosuunnitelma vahvistettiin maaliskuussa ja tämän jälkeen on laadittu yksikkökohtaisia lääkehoitosuunnitelmia. Yksiköiden valmiussuunnitelmat on päivitetty koronatilanteen vuoksi ja asiakasturvallisuus sekä henkilöstön suojaaminen ovat edelleen korostuneet. Suojavarusteita on saatu yksiköihin kohtuullisen hyvin ja varastosaldoja ja suojavarusteiden kulutusta seurataan viikoittain.

Vammaispalveluiden henkilöstö on alkuvuoden aikana suorittanut laiteajokortteja ja osallistunut TerveysEffican lifecare-koulutuksiin valmistautuen uuteen järjestelmään siirtymiseen sekä Työntekijän oikeudet ja velvollisuudet -koulutuksiin.

Koronan aiheuttamat poikkeusolot ovat vaikuttaneet vammaispalveluiden asiakkaiden arkeen. Päivä- ja työtoiminta on pääosin tauolla, kehitysvammaisten päivätoimintaa on toteutettu 16.3. alkaen kaupungin omissa asumisyksiköissä. Omaishoidon ja tilapäishoidon vapaiden jaksoja yksiköissä ja perhehoidossa on peruttu, terapiat ovat usealla asiakkaalla tauolla, harrastustoiminta on päätynyt ja asiointi kodin ulkopuolella on rajoittunut vain välttämättömiin asiointeihin. Vaikeavammaisten kuljetuspalveluiden käyttö on vähentynyt huomattavasti maaliskuun puolivälin jälkeen. Erityisen tuen tarpeessa olevat lapset ja nuoret saavat poikkeusoloista huolimatta käydä koulussa sekä aamu- ja iltapäivätoiminnassa normaaliin tapaan, mutta osa vanhemmista on tehnyt päätöksen lasten pitämisestä kotona. Poikkeustilanne näkyy asiakkaiden arjessa, mutta palveluilla pyritään tukemaan asiakkaita ja perheitä mahdollisuuksien mukaan koteihin. Omaishoidossa on mahdollista käyttää palveluseteliä ja kehitysvammaisten avotyötoimintaa käynnistetään vähitellen.

Asumisyksiköiden vierailukiello astui voimaan 13.3.2020. Asiakkaiden liikkumista yleisillä paikoilla on ohjauksellisin keinoin pyritty vähentämään. Yksin asuviin sekä lapsuuden kodeissaan asuviin asiakkaisiin on pidetty viikoittain yhteyttä puhelimitse poikkeustilan aikana. Lisäksi tarpeen mukaan on järjestetty myös kotikäyntejä esim. ulkoilun merkeissä. Osalla asiakkaista elämänpiirin rajoittuminen on ollut haasteellista ymmärtää, kotona olemisen tärkeyttä on käyty heidän kanssaan usein läpi, jotta asiakkaat ymmärtävät mitä koronavirus tarkoittaa ja miten tässä tilanteessa on syytä suojata itsensä ja läheisensä. Osalla asiakkaista muutos on aiheuttanut levottomuutta ja käyttäytymiseen haastetta.

Koronasta johtuen vammaispalveluiden sosiaalityössä ja palveluohjauksessa on tehty etätöitä. Asiakasasioita on hoidettu puhelimitse, sähköisiä asiointikanavia sekä mm. Teams-palavereita hyödyntäen. Henkilökohtaisen avun suojavarusteiden tilaukset ja jako on organisoitu sosiaalityössä ja palveluohjauksessa.

Sosiaalipalveluista on osallistuttu kauppa-apua järjestävään korona-puhelinpalveluun ja yli 70-vuotiaiden soittorinkiin yhdessä muiden palveluiden kanssa. Pääsääntöisesti asiakkaille on pystytty järjestämään sosiaalipalvelut poikkeusoloista huolimatta.

Ikääntyneiden palvelut

Vanhuspalveluiden nimi muuttui helmikuun alussa Ikääntyneiden palvelualueeksi, ja palvelualue jakaantui kolmeen palveluyksikköön, palveluohjaus ja ennaltaehkäisevät palvelut, kotihoito sekä ikääntyneiden asuminen. Palvelualueelle saatiin kolmas palvelupäällikkö kotihoidon palveluyksikköön, virkavalinta päättyi huhtikuun lopussa.

Ajanjaksolla toimintaan vaikutti koronaviruksen aiheuttamat rajoitustoimenpiteet eri yksiköissä maaliskuun puolesta välistä alkaen. Palveluissa suljettiin päivä- ja hyvinvointikeskustoiminta sekä muistipoliklinikka. Henkilöstö siirtyi omien yksiköiden palveluihin. Lisäksi asumispalveluiden varahenkilöstöä siirtyi kotihoitoon. Poikkeusolojen vuoksi varhaiskasvatuksesta, kouluilta, neuvoloista ja liikuntapalveluista siirtyi henkilöstöä ikääntyneiden palveluihin vahvistamaan omia henkilöstöresursseja. Poikkeusolojen aiheuttamat vaatimukset mm ohjeistusten nopeisiin muutoksiin suojainten osalta vaativat henkilöstöltä paljon henkistä venymistä riskiryhmään kuuluvien asiakkaiden laadukkaan hoidon järjestämisessä. Ajanjaksolla oli karanteeneja kotihoidossa (1), asumisen palveluissa (1) ja lyhytaikaishoidon yksikkö Akseli ja Elinassa. Henkilöstö ja esimiehet toimivat kuitenkin ohjeiden osalta erinomaisesti ja korona on pysynyt hallinnassa huolimatta vaativasta asiakasryhmästä.

Sairauspoissaolot ovat laskusuunnassa, vaikkakin alkuvuodesta oli runsaasti infektiosairauksia. Tupla- ja hälytysrahakorvaukset kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna johtuen sairauspoissaolojen vaatimista henkilöstötarpeista ja toisaalta alkuvuoden edelleen jatkuvista rekrytointihaasteista alueella. Kotihoidon rekrytointi alkoi koronatilanteesta huolimatta maaliskuussa.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies ja Länsi- ja Sisäsuomen aluehallintoviraston ylitarkastaja tekivät useita selvityspyyntöjä palvelualueelle, joihin vastattiin kevään aikana.

Palveluohjaus ja ennaltaehkäisevät palvelut

Oiva- keskuksessa käsiteltiin 127 eri ihmisen ilmoitusta iäkkään palvelutarpeesta. OIVA-keskukseen tuli (1.1.-30.4.2020) 6283 puhelua, joista 3051 puhelua vastattiin suoraan ja 1755 takaisinsoiton kautta. Kotiutustiimiin tuli (1.1.-30.4.2020) 1869 puhelua, joista 1118 puhelua vastattiin suoraan ja 378 takaisinsoiton kautta. OIVA-keskuksen puhelinpalvelu ruuhkautui ajoittain johtuen koronaviruksen aiheuttamasta tilanteesta ja kotiate-riapalvelun kuljetuksiin liittyneistä muutoksista.

Maakunnallinen perhehoidon koordinointi vakinaistettiin vuoden alusta Jyväskylän jatkaessa hallinnointia 50 % työtehtävällä. Perhehoidossa oli yhteensä 778 hoitopäivää. Ikääntyneiden palveluihin palkattiin kolme uutta palveluohjaajaa vastaamaan palveluiden kasvavaan kysyntään.

Kotiin kuljetettavien aterioiden kuljetuspalvelut siirtyivät 1.4.2020 Kylän Kattaukselle. Omaishoidontukeen oikeutettuja hoitajia on 960, joista 413 yli 75 vuotiaita. Koronavirusinfektion aikana lakisääteisiä omaishoidon vapaita jouduttiin perumaan asiakkaiden turvallisuuden vuoksi, kuitenkin kotiin annettavaa tukea lisättiin. Gerontologisen sosiaalityön kehittäminen jatkui ja erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden määrittely on käynnistetty ja sosiaalityön asiakkuuksien tunnistaminen on aloitettu. Kuntouttavassa päivätoiminnassa asiakkaita oli tarkastelujaksolla 593, joskin korona virusinfektion vuoksi päiväkeskukset ovat olleet suljettuna 13.3.alkaen. Turvapalveluissa käyntien määrä oli 2150 ja hälytysten määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna, ajanjaksolla 1.1.-30.4.2020 yhteensä 35113 (v. 2019: 28635).

Kotihoito

Kotihoidon (sisältää oman toiminnan, ostopalvelun, palvelusetelin) piirissä oli tarkastelujaksolla 1842 (2019: 1364 omatoiminta ja ostopalvelut) eri asiakasta, heistä 75 vuotta täyttäneitä oli 1407 (2019:1560). Lähes 13,3 % yli 75-vuotiaiden ikäluokasta sai kotihoidon palveluita tammi-elokuussa. Säännöllisen kotihoidon palvelua vähintään 30 h/kk saaneita asiakkaita oli 515 (2019: 653). Tukipalveluasiakkaita oli alkuvuodesta yhteensä 2543 (2019: 2672), joista 65 vuotta täyttäneitä oli 2369 (2019: 2480)

Kotihoidossa ostopalvelualueiden siirtäminen omaksi toiminnaksi liikkeen luovutuksella on jatkunut myös arviointijakson aikana. Omaksi toiminnaksi ovat siirtyneet Huhtasuon-Aittorinteen kotihoito 1.1.20 (entinen Vetrea ja Debora) sekä Säynätsalon kotihoito 1.4.20 (Mehiläinen). Säynätsalon kotihoidon yksikkö jäi samoihin toimitiloihin, mutta Huhtasuon alueen kotihoidolle remontoitiin uusi tila. Omaksi toiminnaksi alueiden siirtäminen jatkuu edelleen kevään ja syksyn aikana. Henkilöstön kokonaismäärä kasvoi 50 henkilöllä liikkeenluovutusten ja uusien alueiden myötä (47 siirtynyttä ja 3 uutta rekrytointia uusilta alueilta irtisanoutuneiden tilalle).

Lääkkeiden koneellinen annosjakelu osana kotihoitoa alkoi 1.8.2019 koko kaupungissa. Omaksi toiminnaksi siirtyvillä uusilla alueilla (Huhtasuo, Säynätsalo) ei vielä ole annosjakelua vaan se tulee kilpailutuksen kautta syksyllä. Kotihoidossa pilotoidaan lääkerobottia asiakkaan lääkehoidon varmistamisessa. Robotteja on eri alueille lisätty tavoitteellisesti henkilökuntaa ja asiakkaita kouluttaen siten, että arviointijaksolla robotteja on käytössä 5 ja tavoite on nostaa määrää kesäkuun loppuun mennessä 15 robottiin. Kotihoidon alueelliset asiakasillat ovat vakiintuneet osaksi toimintaa, mutta kevään osalta ne jouduttiin valitettavasti perumaan koronatilanteen takia.

Erilaisten digitaalisten ratkaisujen lisääminen kotihoidon palvelutarjontaan on keskeinen tavoite. Näistä yhtenä käynnistyi etähoitoyksikkö 8.4.20. Etähoitoa voi saada asiakas, joka täyttää kotihoidon kriteerit ja hänelle voidaan myöntää kunnallista kotihoitoa. Etähoitolla voidaan korvata osa perinteisen kotihoidon käynneistä tai asiakkaalle voidaan aloittaa suoraan pelkkä etähoito esimerkiksi lääkehoidon tai ruokailun tukemista ja valvontaa varten. Etähoito on ääni- ja videokuvayhteys asiakkaan ja hoitajan välillä. Yksikköön rekrytointiin sisäisellä haulla 4 lähihoitajaa. Tätä ennen oli jo rekrytoitu esimies, jolle siirtyy myös asiakkaiden yöhoito. Tavoitteena on, että kesäkuun loppuun mennessä etähoivassa on 40-50 asiakasta ja tavoite tästä eteenpäinkin kuukausittain nouseva ja vuoden loppuun mennessä 140 asiakasta. Etähoito mahdollistaa käyntimäärän lisäämisen.

Kotihoidossa eri alueiden asiakasmäärät vaihtelevat suuresti keskenään. Ensimmäisen kolmanneksen aikana valmistui strateginen optimointi, jonka tavoitteena oli tarkastella nykyisten resurssien käyttöä kotikäyntien toteuttamiseen ja luoda uutta mallia erilaisia alueellisilla skenaarioita erilaisiin reittivaihtoehtoihin ja tiimitiloihin perustuen. Tähän pohjautuva kehitystyö jatkuu edelleen kevään aikana tavoitteena aluejaot, joissa asiakasmäärät jakautuisivat tasaisesti eri alueille.

Ikääntyneiden asumispalvelut

Tehostetun palveluasumisen kilpailutus toteutui vuoden ensimmäisellä kolmanneksella. Lähtökohtana on laadun korostaminen ja kustannustehokkuus. Entisten neljän maksuluokan sijaan uudessa sopimuksessa on vain kaksi maksuluokkaa. Uudet sopimukset astuvat voimaan 1.5.2020.

Suunnitelma Keljon pitkäaikaishoidon siirtymisestä Palokan sairaalan tiloihin etenee vuodelle 2021. Uutta 90 -paikkaista tehostetun palveluasumisen yksikköä Kauramäkeä on alettu suunnitella Keljon ja Ylämyllyjärven väliselle alueelle. Kauramäkeen on suunniteltu tavallista palveluasumista, tehostettua palveluasumista ja asumista haastaville muistisairaille.

Jokikartanon palvelutalon kerrokset 1-2 ja 3-5 on yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi yhden esimiehen alaisuuteen. Vuoden alussa laitoshuoltajat ja yksi esimies siirtyivät palvelualueelta kaupunginsairaalan Siivoustyö ja ruokapalvelut -palveluyksikköön. Yksiköihin saatiin vuoden alusta viisi (5) uutta laitoshuoltajaa työsuhdetta (Jokihoviin yksi, Harjuhovi kaksi, Korpilahden Iltatähti yksi ja Keljon osastoille yhteensä yksi). Laitoshuoltajien lisäämisellä vahvistettiin hoitajien työaika hoitotyöhön ja tehtävänkuvat selkeytyivät.

Talousarvion mukaisesti hoitajaresursseja vahvistettiin 3,5 henkilötyövuoden verran; yksi (1) Jokihoviin ja 2,5 Harjuhoviin. AVI:n tekemän valvontakäynnin jälkeen Jokikartanon asumisyksikköön lisättiin kaksi (2) lähihoitajaa, yksi (1) toimintaterapeutti ja yksi (1) laitoshuoltaja.

Omaisysteistyö kuten omaisten illat ja koko asumispalveluita koskevat omaisfoorumit on siirretty koronatilanteen vuoksi myöhempään ajankohtaan. Koronatilanteen aikana yhteistyötä omaisten kanssa on pidetty puhelimitse, kirjein ja kortein, koska vierailukielto astui voimaan 12.3.2020. Vierailukielto koskee omaisten lisäksi muita toimijoita ja henkilöitä, poikkeuksena saattohoitotilanteet.

Luhtisen palvelutalossa on talousarvion mukaisesti siirrytty henkilöstön lainasuojavaatteisiin ja siellä aloitti SOL:n työntekijä pyykkihuollossa vuoden alusta alkaen. Lisäksi palvelutaloon on lisätty asukashuoneiden siivouskertoja yhdestä kahteen vuoden ensimmäisen kolmanneksen aikana. Luhtisen palvelutaloon asennettiin Esmikon kulunvalvonta loppuvuonna 2019 ja vuoden 2020 alusta Esmikon työajanseuranta. Piippurantaan lisättiin tukipalveluhenkilökuntaa keittiöön ja pyykkihuoltoon.

Vuoden ensimmäisellä kolmanneksella SAS-työryhmässä tehtiin ympärivuorokautisen asumisen ja hoidon palvelusta yhteensä 171 päätöstä, joista 3 ulkopaikkakuntalaisille. Myönteisiä päätöksiä tehtiin 133 ja kielteisiä 38.

Palvelun piiriin sijoitettiin yhteensä 117 uutta asiakasta, joista 1 oli ulkopaikkakuntalaisia. Lisäksi 31 asiakasta muutti yksiköstä toiseen (Lutakon palvelutalon päätyminen). Asiakasta 122 sijoittui tehostettuun palveluasumiseen (omaan palveluun 63 ja ostopalveluihin 59). Pitkäaikaishoitoon sijoittui 26 asiakasta. Uusista sijoitetuista 48 % siirtyi palveluun terveyskeskussairaalaan, 17 % lyhytaikaishoidosta, 24 % kotoa ja 11 % muualta (mm. omalla kustannuksella palvelutalossa jo olevat ja toiselta paikkakunnalta siirtyvät).

Vakituista ympärivuorokautisen asumisen ja hoidon paikkaa odotti ensimmäisellä vuosikolmanneksella keskimäärin 29 asiakasta, joista 96,49 % odotti tehostetun palveluasumisen paikkaa ja 3,5 % pitkäaikaishoidon paikkaa. Tarkastelujakson viimeisenä päivänä paikkaa odotti 35 asiakasta, joista 20 % terveyskeskussairaalaan, 31,42 % kotona, 45,71 % lyhytaikaishoidossa ja 2,85% muualla (itsemaksavallapaikalla ja ulkopaikkakuntalaiset).

Ensimmäisellä kolmanneksella keskimääräinen odotusaika tehostettuun palveluasumiseen oli 31 päivää ja pitkäaikaishoitoon 21 päivää. Kolmen kuukauden odotusaika ei ole ylittynyt kenelläkään asiakkaalla,

Asukasvalintoihin liittyvän ARA-ohjeistuksen noudattamiseksi varallisuustiedot saatiin selvitettyä 85 asiakkaalta (144 päätöksestä). Varallisuustiedot saaneilta hakijoilta määritetty varallisuusraja ylittyi 45 %:lla.

Perheiden ennalta ehkäisevät palvelut

Neurolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Neuroloiden alkuvuoden toiminta on ollut työntäyteistä. Kehittämistyötä lastenneurolan uuden asiakaslähtöisen palvelumallin käyttöönottamista varten on tehty edelleen. Englanninkieliset perhevalmennukset aloitettiin helmikuussa, mutta ne ja kaikki muut perhevalmennukset jouduttiin poikkeustilanteen takia perumaan maaliskuusta alkaen. Laajennettuja iltapalveluaikoja on jatkettu Sampoharjun ja Kyllön neuvoiloissa. Synnytysten jälkitarkastus- koulutukset terveydenhoitajille ovat jatkuneet.

Koronatilanteen vuoksi neuvoiloissa on voitu hoitaa pääasiassa vain alle 1- vuotiaiden lasten määräaikaistarkastukset, odottavien ja synnytyksen jälkeiset neuvolakäynnit ja kotikäynnit osittain. Rajoitukset äitiys- ja lastenneuroloiden neuvolakäynneistä ovat koskeneet yli 1 v lasten terveydenhoitajien tekemiä neuvolatarkastuksia ja lääkärin tekemiä 1 ½ v ja 4 v tarkastuksia. Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneurolassa terveydenhoitajien työ on jatkunut lähes normaalisti, mutta lääkäriyön osalta on voitu hoitaa pääasiassa vain reseptien uusinnat.

Neurolasta on siirretty terveydenhoitajien työpanosta myös avosairaanhoidon korona- puhelimeen. Keskustan neurolan työntekijöiden siirto pois omasta toimipaikastaan Keskustan terveysaseman infektiovastaanoton takia on aiheuttanut lisätyötä huonetilojen löytämiseksi henkilöstölle ja asiakkaiden ohjaamiseksi oikeisiin paikkoihin. Halssilan neurolaan perustettiin infektio-oireisten asiakkaiden vastaanotto huhtikuussa.

Perhekeskusverkoston ja neuroloiden yhteistyönä tehtiin tammikuussa tutustumiskäynti Helsinkiin Kallion perhekeskukseen ja Espoon Ison omenan palvelutoriin. Varhaiskasvatuksen ja neurolan yhteistyön kehittämistä on tehostettu ja tiivistetty.

Päihdeäitien hoitoa ja hoitoonohjausta on jatkettu yhteistyössä Sovatekin kanssa.

Itä-Suomen yliopiston lääketieteen opiskelijoiden perusopetuksen harjoitteluyhteistyö jatkuu äitiys- ja perhesuunnitteluneurolan toimipisteissä. Kulttuurineurolatoiminnan myötä on saatu taidetta Palokan neurolan seinille ja Kyllön neurolaan, lisäksi Taidepiiloja eri neuvoloihin. Kulttuurineurolatoiminnan tiedottamista on lisätty.

Työterveyshuolto Aallon kanssa keväälle sovitut kouluterveydenhuollon työpaikkaselvitykset peruttiin poikkeustilan vuoksi. Päihdeiden käyttöä ja mielialaa seuloivat mittarit ovat säännöllisessä käytössä terveystarkastuksissa. Nepsy-toimintamallin kehittämistä jatketaan yhteistyötahojen kanssa. Kouluterveydenhuollossa jatketaan yhteistyötä KIHU:n ja Liikkuvan koulun toimijoiden kanssa koululaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Koululääkärin resurssissa on ollut vajausta, mikä on työllistänyt jonkin verran terveydenhoitajia. Lukuvuoden 2019-2020 lääkärintarkastuksista on toteutunut noin 55 % ja terveydenhoitajan tarkastuksista noin 34% huhtikuuhun mennessä. Poikkeustilan henkilöstöjärjestelyiden vuoksi noin 80 % kouluterveydenhoitajista siirtyi työskentelemään kaupungin muihin yksiköihin viikoilla 12-13. Kiireelliset kouluterveydenhuollon palvelut keskitettiin kahteen toimipisteeseen, Kilpisen ja Mankolan kouluille. Kouluterveydenhuoltoon perustettiin myös keskitetty puhelinneuvonta ja ajanvarausnumero. Koulupoissaoloihin puuttumisen malli on päivitetty ja otettu käyttöön yhteistyössä koulun ja oppilashuollon muiden toimijoiden kanssa.

Opiskeluterveydenhuollossa on valmisteltu kesäajan palvelua; heinäkuussa tarjotaan terveydenhoitajan päivystysluonteinen vastaanottopalvelu, lääkäripalvelut avosairaanhoidon vastaanotoilla. Eduskunta hyväksyi lakiesityksen korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveydenhuolto siirtyy vuonna 2021 Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiölle.

Opiskeluterveydenhuollossa aloitti toinen psykologi. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden siirron myötä depressiohoitaja erikoissairaanhoidosta siirtyy toukokuun alusta opiskeluterveydenhuoltoon. Koronatilanteen vuoksi terveysasemilla tehtävät asevelvollisten ennakoterveystarkastukset sovittiin tehtäväksi opiskeluterveydenhuollossa, koskee myös Hankasalmen ja Uuraisten kuntia. Ajanvaraukseton vastaanotto sekä ryhmätoiminnot suljettiin maaliskuun puolivälin jälkeen ja toiminta järjestetään vain ajanvarauksella. Mahdollisuuksien mukaan vastaanottoja tehdään myös etävastaanottoina.

Henkilöstö on osallistunut mm. Lifecare koulutuksiin ja laiteajokortti näyttötutkintoihin.

Psykososiaaliset palvelut

Korona-viruksen aiheuttaman poikkeustilan aikana lapsiperheiden palveluja on pyritty pitämään yllä niin normaalisti kuin mahdollista. Palveluiden ryhmätoiminnot ja avovastaanotot ajettiin alas kevään osalta maaliskuussa. Tukiperhetoiminnan ja tukihenkilötoiminnan tapaamiset niin ikään peruttiin toistaiseksi. Muutoin kaikissa palveluissa on otettu laajalti käyttöön etävastaanotot ja vahvistettu puhelin- ja chatpalvelua. Poikkeustilan alussa monet perheet itse halusivat perua aikoja ja siirtää jo sovittuja työskentelyprosesseja myöhemmäksi. Huhtikuun puolen välin jälkeen uudet ja entiset asiakkaat ovat aktivoituneet ja toivoneet myös enemmän tapaamisia ja kotikäyntejä. Arjen hallinta kotona lasten kanssa koetteli vanhempien voimavaroja, samoin parisuhdeasiat, taloushuolet sekä eroon liittyvät kysymykset.

Perhesosiaalityön tiimissä aloitti uusi sosiaaliohjaaja 1.3. ja sosiaalityöntekijä 1.4. Perhesosiaalityössä on panostettu koko alkuvuoden palvelutarpeen arvioinnin ja asiakasprosessien kehittämiseen. Sosiaalityöntekijöiden (4) asiakasmäärät ovat kasvaneet huomattavasti. Huhtikuun lopussa sosiaalityön asiakkaina oli yhteensä 263 lasta ja lisäksi palvelutarpeenarviointeja oli meneillään 81 (2019: 106 lasta). Lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin prosessia on kehitetty alkuvuoden ajan yhteistyössä eri palvelujen kanssa. Tavoitteena on saada mallinnettua palvelutarpeen arvioinnin prosessi yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, joka olisi sujuvampi ja asiakaslähtöisempi sekä sisällöltään tasalaatuisempi.

Sosiaalihuoltolain mukaisten ostettujen palvelujen tarve on lisääntynyt asiakasmäärän kasvun myötä. Erityisesti kasvua on tapahtunut tukihenkilösuhteiden määrässä ja niissä nimenomaan ammatillisissa tukihenkilösuhteissa, joissa tukisuhteita on ollut yhteensä 38 (2019:12). MLL:n kautta ostettavia tukihenkilösuhteita on ollut 23 (2019:29) lapsella. Tukiperhepalvelun tuottajien määrä kasvoi kahdella alkuvuodesta voimaan tulleen kilpailutuksen myötä. Tukiperheissä käyviä lapsia on ollut yhteensä 115 (2019:91) ja niistä 36 tukiperhesuhdetta on ollut Pelastakaa Lapset ry:n kautta tulevia ehkäiseviä tukiperhesuhteita.

Lapsiperheiden kotipalvelun piirissä olevien perheiden määrässä (247) on kasvua (2019:177). Oman työn piirissä perheistä oli 60 (2019: 52). Perheiden määrän kasvu ei näy myönnetyssä tuntimäärässä, joka on hieman vähentynyt viime vuodesta 9529 tuntiin (2019:10027 tuntia). Myönnetty tuntimäärä on ollut suurempi säännöllisessä kotipalvelussa (5106 tuntia) kuin tilapäisessä kotipalvelussa (4423 tuntia). Säännöllisen kotipalvelun piirissä on edelleen kasvanut tiivistä tukea tarvitsevien perheiden osuus. Perheitä säännöllisen kotipalvelun piirissä oli 97 (2019:90) ja tilapäisen 166 perhettä (2019:184).

Perhekeskusverkostoja toimii 11 ja ne kattavat koko Jyväskylän. Alkuvuonna verkostokoontumisia oli yhteensä 18. Perhekeskustyöntekijät ovat pitäneet kuudella eri alueella avoimia palveluohjauksellisia vastaanottoja yhteensä 24 sekä osallistuneet erilaisiin pop up -tapahtumiin perheiden kohtaamispaikoissa. Huhtikuun alussa käynnistyi perhekompassin chat.

Perheohjaajauksessa työskentelee 12 työntekijää, mutta henkilöstössä on ollut pitkiä poistumia. Perheohjaajauksessa eri perheiden määrä oli 319 (2019: 307). Perheohjaajat ovat jalkautuneet neuvoloihin yhtenä päivänä kuukaudessa. Perheohjaajauksessa on alkuvuodesta ollut meneillään kaksi ryhmää: nuorten äitien ryhmä ja vanhempana vahvemmaksi -ryhmä.

Psykologipalvelussa keskimääräinen asiakasmäärä kuukaudessa oli 660 (2019: 714). Suoritteiden määrä on 4879 (2019: 4797). Psykologipalveluissa on valmisteltu 1.5.2020 toteutuvaa mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistusta. Sen myötä aikuispsykologit siirtyvät avoterveydenhuollon palvelualueelle ja pikkulapsipsykologit siirtyvät psykososiaalisen palveluyksikön sisällä Varhaisen tuen palveluihin. Hankasalmi on päätynt perustamaan oman psykologin toimen 1.6. alkaen, ja sopimus psykologipalvelun ostamisesta päättyy tuolloin.

Vuoden 2020 alussa perheneuvolassa uudistettiin asiakasprosessin alkuvaihetta. Jo päiväystyöpuhelussa sovitaan ensimmäinen vastaanottoaika tai mahdollinen yhteistyötahojen ja asiakkaan kanssa käytävä neuvottelu. Alkutiimi ottaa vastaan uudet asiakkaat ja tekee alkuarvioinnin. Asiakkaiden jatkotyöskentely menee hoitotiimeille. Muutos on selkiyttänyt asiakasprosesseja sekä lyhentänyt ensimmäisen vastaanottoajan odotusaikaa. Sähköisesti varattavia sovitteluajoja on myös lisätty. Keskimääräinen odotusaika oli koko perheneuvolan osalta 4,5 viikkoa (2019: 5,8). Alkutiimin osalta keskimääräinen odotusaika on 2,7 viikkoa. Edelleen sisällöllisesti näkyy perheiden ja lasten vaikeat tilanteet, monien ongelmien kasautuminen. Yhteistyö muiden tahojen, kuten lastensuojelun ja varhaisen tuen kanssa on keskeistä. Perheneuvolan suoritemäärä oli 7397 (2019: 8315). Maaliskuussa Korona-viruksen aiheuttama poikkeustila aiheutti runsaasti asiakasperuutuksia ja myytävien palveluiden vähentymistä. Ryhmätoiminnat jouduttiin myös keskeyttämään. Lastenpsykiatriin pitkään puuttunutta resurssia on hankittu ostopalvelusopimuksella maaliskuun alusta lähtien. Työntekijät ovat koulututtuneet toukokuussa tulevaan uuteen asiakastietojärjestelmään. Poikkeustilan myötä perheneuvolassa otettiin asiakastyöhön ja yhteistyöneuvotteluihin käyttöön monipuolisesti erilaisia etäyhteyksiä.

Lastentutkimusklinikan uusi psykologi aloitti maaliskuussa. Videovälitteiset etävastaanotot ja konsultaatiot ovat helpottaneet kauempana asuvien kuntoutuslasten hoitamista ja koulukonsultaatioiden järjestämistä. Neuropsykiatrisen tuen seteleitä myönnettiin 75 (2019: 43). Alkuvuoden ajan on ollut käytössä vain neuropsykiatrisen valmennuksen palvelusetelituottajia. Neuvonta- ja terapiaseteleitä myönnettiin 48 (2019: 67).

Nuorisovastaanotolla on edelleen tehty tiivistä yhteistyötä muiden nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa, niiden avulla on selkiytetty työnjakoa ja sujuvoitettu yhteistyönkäytäntöjä. Nuorisovastaanoton asiakasmäärä oli 593 (2019: asiakkaita 581 ja suoritteiden määrä 3445 (2019: 3553) Avoimella vastaanotolla asiakkaita oli yhteensä 80. Avoin vastaanotto suljettiin maaliskuussa, sen sijaan puhelinpalvelua laajennettiin. Lastensuojelusta ohjattiin nuorisovastaantotolle yhteensä 24 (2019: 25) nuorta perheineen. Nuorisopsykiatrialta ohjattiin 12 nuorta perheineen (2019: 20). Oppilashuollosta ohjattiin 12 nuorta ja opiskeluterveydenhuollosta 10 nuorta.

Nuorisovastaanoton kaikki työntekijät siirtyivät vuoden 2020 alusta käyttämään Terveystietoa, Tämä on parantanut palveluprosessin sujuvuutta ja toiminnan seuranta.

IPC - kuuden tapaamiskerran lyhytinterventio nuorten lievään, enintään keskivaikeaan masennukseen on otettu käyttöön ja se on osoittautunut hyödylliseksi interventioksi. Lisä- ja jatkokoulutusta on suunniteltu syksystä 2020 eteenpäin.

Perheoikeudellisissa palveluissa aloitti uusi sosiaalityöntekijä maaliskuussa. Lapsen huoltolain 1.12.2019 voimaan tullut sosiaalitoimen laajentunut toimivalta on mahdollistanut, että perheoikeudellisissa palveluissa on alkuvuonna vahvistettu mm. vuoroasumisia,

oheishuoltajuuksia sekä huoltajien tehtävänjakomääräyksiä. Lasten osallisuutta on lisätty siten, että lastenvalvojat ovat tavanneet tarpeenmukaisesti lapsia ja vanhempia on ohjeistettu keskustelemaan lasten kanssa ennen lastenvalvojan luona käytävää sopimusneuvottelua. Koronatilanteessa vanhempien yhteydenotot perheoikeudellisiin palveluihin ovat lisääntyneet liittyen mm. lapsen elatusavun tarkistamisen tarpeeseen ja tapaamisoikeuden toteuttamiseen liittyviin vanhempien erimielisyyksiin. Tuomioistuimen olosuhdeselvityspyyntöjen määrä on koronarajoitusten vuoksi noussut. Perheoikeudellisten palveluiden asiakastyötä on hoidettu poikkeustilanteessa käyttäen sopimusneuvotteluissa ja olosuhdeselvityksissä ryhmäpuheluita sekä online-videopuheluita ja isyysasioissa toimistossa tapahtuvaa asiointia.

Valvottujen tapaamisten piirissä olevien lasten määrä on yhteensä 77 lasta (2019: 73 lasta). Valvottujen tapaamisten palveluntuottajia on tällä hetkellä kaksi ja palvelut toimivat myös koronarajoitusten aikana.

Avoterveydenhuolto

Avosairaanhoido

Avosairaanhoidossa käyntimäärät vähenivät vuoden ensimmäisen kolmanneksen aikana 10%, mihin suurimpana syynä on ollut käynnissä oleva korona epidemia. Tehostettuun valmiuteen siirryttäessä kiireettömien vastaanotto aikojen antaminen riskiryhmiin kuuluville lopetettiin ja heitä palveltiin pääasiallisesti puhelimitse. Riskiryhmiin kuuluvat asiakkaat peruivat itse huomattavan määrän varattuja aikoja ja asiakkaiden hakeutuminen palveluihin on epidemian aikana hiljentynyt myös muissa asiakasryhmissä.

Epidemiaan valmistautuminen alkoi jo helmikuun lopussa, jolloin päivitettiin valmiussuunnitelmat. Jyväskylän avoterveydenhuolto oli hyvin valmistautunut, kun ensimmäiset tautitapaukset alueella ilmenivät. Jokaiselle terveysasemalle avattiin erillinen infektiovastaanotto 16.3.2020 sekä contact centeriin oma koronanumero. Ensimmäisen viikon aikana kuntalaisten huoli näkyi yhteydenottomäärissä, mutta sen jälkeen yhteydenotot koronalinjalle ovat vakiintuneet muutamiin kymmeneen per päivä. Maaliskuun aikana infektiovastaanotoilla kävi 1005 potilasta, joista noin puolet ohjautui lääkärin vastaanotolle.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestämisvastuu siirtyy sairaanhoitopiiriltä Jyväskylän kaupungille 1.5.2020. Siirto tehdään liikkeen luovutuksena ja siirtoa on valmisteltu yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa. MTP palvelujen ryhmätoimintoja varten jouduimme hankkimaan uudet toimitilat Eeronkatu 10, Jyväskylä, kun Matarakadun tilat eivät siirryneetkään sairaanhoitopiiriltä Jyväskylän käyttöön. Henkilökunnalle on järjestetty useita infotilaisuuksia ja yhteisiä toimintamalleja suunnitellaan. Psykiatrin virka oli avoimessa haussa maaliskuun aikana, mutta yhtään hakemusta ei tullut. Psykiatrityö jouduttaneen hankkimaan ostopalveluna.

Novan käyttöönoton valmistelu jatkuu edelleen. Tilojen käyttösuunnitelmaa ja uusia toimintamalleja on suunniteltu tiiviissä yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa.

Lääkärirekrytoinnissa on edelleen haasteita. Paikkoja on ollut avoinna, mutta vain yksittäisiä hakemuksia on tullut.

Kuntoutus ja erikoisvastaanotot

Terapiapalveluista ryhmätoiminnot lakkautettiin heti tehostettuun valmiuteen siirryttäessä. Terapiapalveluissa on otettu käyttöön sekä puhelinpalvelua että etävastaanottopalveluja puheterapiassa ja fysioterapiassa.

Erikoisvastaanotoilla on tehty poikkeusjärjestelyjä potilaiden turvallisen vastaanotoille ohjautumisen takaamiseksi. Tähystyksiä on tehty lähes normaaliin tapaan. Sydämen rasi-
tustutkimuksia on ensimmäisen kolmanneksen aikana tehty normaalia vähemmän johtuen
vähäisestä lähetemäärästä.

Hoitotarvikepalvelua on kehitetty lisäämällä puhelinpalvelua. Apuvälinekeskuksen ja hoi-
totarvikepalvelun toimintaa tullaan kehittämään kuluvan vuoden aikana.

Materiaalihankinnoissa on ollut painetta haastavan suojaintilanteen takia. Suojainten os-
toja lisättiin heti, kun koronan saapuminen Suomeen näytti ilmeiseltä. Ostoja on onnis-
tuttu tekemään koko epidemian ajan ja suojaimia on pystytty toimittamaan palveluille.
Suojainten hankintamäärä lähes viisinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon jono saatiin purettua tammikuun aikana ja hoitoon pääsy toteutui
terveydenhuoltolain edellyttämällä tavalla.

Suun terveydenhuollon käynnit vähenivät ensimmäisen kvartaalin aikana 10,4% ja myös
tähän oli syynä korona. Korona epidemia aiheutti huomattavia muutoksia suun terveyden-
huollon toiminnassa. Suun terveydenhuollossa hoidon aikainen aerosolialtistus on suuri,
joten kiireetöntä vastaanottoa ryhdyttiin ajamaan alas heti, kun siirryttiin tehostettuun
valmiuteen. Hammashoidossa suojaimia tarvitaan muuta avoterveydenhuoltoa enemmän.
Suojainten riittävyys on ollut yksi kriittinen tekijä, minkä takia vastaanottomääriä supis-
tettiin. Ensimmäisenä ajettiin alas määräaikaistarkastukset, oikomisseudonnat sekä suu-
hygienistien tarkastukset. Myös riskiryhmiin kuuluvien kiireettömät vastaanotot peruttiin
eikä uusia aikoja annettu. Huhtikuun aikana suuhygienistin vastaanottoja lisättiin hieman,
kun epidemian tilanne sen salli.

Henkilökunnan sairauspoissaolot kasvoivat tammi-helmikuun aikana. Koronan myötä tul-
leet rajoittamistoimet vähensivät myös muiden infektioitautien esiintymistä väestössä,
mikä vähensi sairauspoissaoloja myös avoterveydenhuollon henkilökunnassa.

Kaupunginsairaala

Osastotoiminta

Kaupunginsairaalan potilasvaihto oli vuoden ensimmäisenä kolmanneksena aiempia vuo-
sia pienempi, keskimäärin 678 potilasta kuukaudessa. Tähän on vaikuttanut aiempia vuo-
sia vähäisempi sairaalahoitoa tarvitsevien influenssapotilaiden määrä sekä maaliskuusta
alkaen koronaviruspandemia. Koronaviruspandemian vuoksi keskussairaalan elektiivinen
leikkaustoiminta on loppunut lähes kokonaan, ja tämän vuoksi leikkausten jatkohoitoon
tulevia potilaita on ollut normaalia vähemmän. Koronaviruspandemian aikana on ollut ha-
vaittavissa, että myös päivystyspotilaiden määrä on vähentynyt. Kaikissa palveluissa on
kiinnitetty erityistä huomiota potilaiden hoitolinjauksiin ja hoitosuunnitelmiin, ja sairaala-
siirtoja tehdään harkiten. Ikääntyneiden palveluiden palveluasumiseen ja pitkäaikaishoi-
toon jonotti kaupunginsairaalan osastoilla keskimäärin 5 potilasta. Maaliskuussa jonotta-
via potilaita ei ollut lainkaan, huhtikuussa jonottavia potilaita oli 8. Kitkalaskutusta ei muo-
dostunut lainkaan vuoden ensimmäisen kolmanneksen aikana.

Kyllön osastolla 1 on hoidettu sairaalahoitoa tarvitsevia koronaviruspotilaita. Lähiesimies-
työtä tukemaan käynnistettiin psykologisen tuen pilotointi. Henkilökunnan työhyvinvoin-
tiin kiinnitettiin myös erityistä huomiota ja käynnistettiin psykososiaalisen tuen pilottina
Tunnepysäkki yhteistyössä työterveyshuollon ja henkilöstöpalvelujen kanssa. Kaupungin-
sairaalan info- ja keskustelupaikka on avattu kaikille työntekijöille Teamsiin.

Päiväsairaalan toiminta jouduttiin koronaviruspandemian vuoksi keskeyttämään 13.3.20. Päiväsairaalan ja ikääntyneiden palveluiden muistipoliklinikka yhdistyvät geriatriseksi osaamiskeskukseksi, jonka toiminta alkaa 1.6.20. Kotisairaalan hoidontarpeen arviointi (KOHTA) -yksikön pilotointi on jouduttu koronaviruspandemian vuoksi siirtämään syksyyn. Toukokuun loppuun suunniteltu Palokan osaston 2 toiminnan siirtämisen muutostyöt Kylön sairaalaan jouduttiin myös koronaviruspandemian vuoksi siirtämään syksyyn.

Viikonlopun haavanhoidot siirtyivät avosairaanhoidosta kaupunginsairaalaan 1.4.20 alkaen. Tätä varten kaupunginsairaalaan on perustettu erillinen haavanhoitorinki.

Lääkärtilanne on ollut haasteellinen vuoden ensimmäisen kolmanneksen aikana, ja kaupunginsairaalassa on ollut töissä 1-3 ostopalvelulääkäriä. Avoimna olleisiin lääkärintarkoituksiin saatiin kolme uutta virkalääkäriä.

Potilastyytyväisyyttä kuvaavan Net Promoter Scoren (NPS) keskiarvo tammi-maaliskuussa oli 71, tavoite on yli 70. Koronaviruspandemian vuoksi potilastyytyväisyyden mittaaminen jouduttiin keskeyttämään maaliskuussa, koska päätelaitteiden puhdistamista ei voitu tehdä hygieniaohjeiden mukaisesti.

Siivoustyö ja ruokapalvelut

Siivoustyö ja ruokapalvelut -palveluyksikköön siirtyi vuoden alusta ikääntyneiden asumispalveluiden 53 laitoshuoltajaa ja yksi esimies. Vuoden alusta saatiin viisi uutta laitoshuoltajan työsuhdetta, joista yksi sijoittui Jokihoviin, kaksi Harjuhoviin, yksi Korpilahden Iltätähteen ja yksi Keljon osastoille. Aluehallintovirasto teki tarkastuksen Jokikartanon kerrokseen 3-5 vuoden alkupuolella ja sen seurauksena määräsi lisättäväksi Jokikartanoon tukipalvelutehtäviin yhden laitoshuoltajan. Lisäys tehtiin 6.3.2020. Laitoshuoltajalisäyksen ei ollut varausta kuluneen vuoden talousarviossa.

Siivoustyö ja ruokapalvelut-palveluyksikön toiminnassa alkuvuosi meni pitkälti uusien yksiköiden ja työntekijöiden haltuun ottamiseen sekä palveluesimiesten yhteistyön kehittämiseen. Haasteina heti alkuun on ollut laitoshuoltajasijaisten saanti, jonka vuoksi osastohygienia- ja ruokahuolto -yksikön varahenkilöstöstä siirrettiin yksi laitoshuoltaja sijaistamaan ikääntyneiden asumispalveluiden laitoshuoltajien poissaoloja.

Koronaviruspandemian vuoksi terveysasemilla ja kaupunginsairaalan osastoilla on siivousta tehostettu. Tämä on pystytty toteuttamaan terveyspalveluiden puolella pitkälti omalla henkilöstöllä ja henkilöstöä liikuttelemalla, koska kaupunginsairaalan osastojen sairaansijojen käyttö on ollut vähäisempää. Ikääntyneiden asumispalveluiden sekä Akseli ja Elinan osalta lisähenkilöstöä on saatu huhtikuun puolen välin jälkeen liikuntapalveluista, josta siirtyneiden siistijöiden myötä on saatu eriytettyä pyykkihuollon tehtäviä yksiköissä.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämistä jatkettiin laiteturvallisuuden saralla. Laitteajokorttien suorittamisaikaa jatkettiin koronaviruspandemian vuoksi toukokuun lopusta syyskuun loppuun saakka. Sähköisen laiterekisterin kilpailutus saatiin huhtikuun lopulla päätökseen, seuraava vaihe on järjestelmän käyttöönotto. Kotiin lainattavien apuvälineiden prosessin osalta edettiin muun muassa käyttöohjeiden viennillä Effector-järjestelmään.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Toimialan palvelutuotannossa parannetaan peruspalveluiden saatavuutta ja oikea-aikaisuutta

- Sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla ehkäistään lastensuojelun avohuollon uusia asiakkuuksia

Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärä oli tammi-huhtikuussa 1 195 ja määrä kasvoi 2,5 % edellisvuoteen verrattuna (2019: 1 166). Uusien alkaneiden asiakkuuksien määrä (230) kasvoi edellisvuodesta 13,9 % (2019: 202). Lastensuojelu ohjasi Nuorisovastaantotolle yhteensä 24 (2019: 25) nuorta perheineen.

- Avosairaanhoidon T3-aika (laskennallisesti kolmas vapaa kiireetön vastaanottoaika) sairaanhoitajalle on seitsemän (7) päivää ja lääkärille 21 päivää.

Koronatilanteen vuoksi T3-aikaa ei ole voitu maaliskuun jälkeen katsoa. Ennen sitä keskimääräinen T3-aika oli hoitajalle omassa tuotannossa 13 pv ja ostopalvelussa 3 pv. Lääkärille keskimääräinen T3-aika oli omassa tuotannossa 37 pv ja ostopalvelussa 7 pv.

- Lisätään sähköisten asiointipalveluiden tarjontaa

Opiskelu- ja kouluterveydenhuollossa on otettu käyttöön etäyhteysvastaanottoja. Perhekeskustyöntekijät käynnistivät perhekompassin chatin ja perheneuvolassa otettiin asiakastyöhön ja yhteistyöneuvotteluihin monipuolisesti käyttöön etäyhteyksiä.

- Laajennetaan palveluaikoja

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on laajennettu ohjaus- ja neuvontapuhelinajoja klo 18 saakka. Suun terveydenhuollossa on tarjolla kiireettömän hoidon aikoja Kyllön hammashoitolassa arkisin klo 20 saakka ja viikonloppuisin klo 10-17.

2. Potilaat siirtyvät sujuvasti jatkohoitoon erikoissairaanhoidosta terveyskeskussairaaloihin ja edelleen terveyskeskussairaaloista kotiin tai jatkohoitopaikkaan.

- Hoitoketjujen kehittäminen erikoissairaanhoidon ja vanhuspalveluiden kanssa. Tavoitteena, että kitkalaskutusta ei ole, palveluasumiseen ja pitkäaikaishoitoon jonottavien potilaiden määrä keskimäärin <5.

Tammi-huhtikuussa ei ole ollut lainkaan kitkalaskutusta. Ikääntyneiden palveluiden palveluasumiseen ja pitkäaikaishoitoon jonottavien potilaiden määrä oli keskimäärin 5 potilasta. Maaliskuussa jonottavia potilaita ei ollut lainkaan kaupunginsairaalan osastoilla. Huhtikuussa jonottavia potilaita oli 8.

3. Parannamme 13-29 -vuotiaiden nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuutta. Tavoitteena on:

- Päihteen vuoksi huostaanotettujen 13-17 -vuotiaiden määrä vähenee vähintään 10 %.

Tammi-huhtikuussa 2020 ei ole tilastoitu yhtään päihdeperusteista huostaanottoa. Viime vuoden vastaava määrä oli 3 huostaanottoa ajalla 1-4/2019.

- Ehkäistään vähintään 10 nuoren lyhytkestoinen laitossijoitus vuoden aikana.

Tammi-huhtikuussa sijoitettiin kahdeksan nuorta päihdeperustein. Edellisen vuoden vastaavalla jaksolla luku oli 13, joten edettiin tavoitteen suuntaisesti.

- Ehkäistään nuorisopsykiatrian lähetemäärän kasvua. Lisäksi kahdeksan nuoren hoidon siirtyminen perustasolle.

Tavoite toteutui. Nuorisopsykiatrian lähetemäärä väheni 24 kpl (101:1-4/2020,125:1-4/2019). Nuorisopsykiatrialta siirtyi 12 asiakasta perheineen Nuorisovastaanottoon. Aikuispsykiatrian (yli 18v.) läheteiden määrä väheni 1,1 % (1 353:1-4/2020 ja 1 368:1-4/2019) ja lastenpsykiatrian läheteiden määrä lisääntyi 10,6 % (52:1-4/2020 ja 47:1-4/2019). Nuorisovastaanoton palvelu kohdistuu 13-22 -vuotiaille.

Kouluterveydenhuollossa on otettu systemaattiseen käyttöön valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti mielialakysely BDI -13 ja päihdekysely ADSUME, jotka toteutetaan 8. luokan laajan terveystarkastuksen yhteydessä ja tarvittaessa muilla vuosiluokilla. Vuonna 2019 1020 oppilasta täytti BDI -13 kyselyn. Kyselyn perusteella 86,6 % kohdalla kysely ei osoittanut mielenterveyden ongelmia. Päihdekyselyn täytti 2019 1 110 oppilasta. Kyselyn perusteella 92,5 % oppilaan kohdalla ei ollut huolta päihteiden käytöstä.

Opiskeluterveydenhuollossa hoidetaan mielenterveyteen liittyviä asioita aiempia vuosia enemmän. Käyntisyynä mielenterveyden ongelmat ovat lisääntyneet, nousua vuodesta 2017 vuoteen 2019 on 57 % kirjatuista vastaanottojen käyntisyistä. Opiskeluterveydenhuollon ja kouluterveydenhuollon henkilöstöä on koulutettu päihde- ja mielenterveyden ongelmien havaitsemisen, puuttumiseen ja tukemiseen.

5.3 Sivistys

Kasvun ja oppimisen palvelut

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuspalvelujen tarve kasvoi edelleen alkuvuonna 2020. Tammikuussa 2020 rekrytoitiin yhdeksän varhaiskasvatuksen opettajaa, viisi lastenhoitajaa ja seitsemän erityisavustajaa, joista osa rekrytoitiin palvelun tarpeen kasvun vuoksi ja osa eläköitymisten ja irtisanoutumisten johdosta.

Poikkeusolojen vuoksi maaliskuun lopulta huhtikuun loppuun on palvelujen piirissä ollut vain 20-25 % lapsista. Riskien arvioinnin jälkeen päiväkoteja suljettiin 31.3. alkaen ja päiväkodeissa olevat lapset ohjattiin 34 avoimena olevaan päiväkotiin. 26 päiväkotia ja esiopetusryhmää suljettiin. Varhaiskasvatuksen henkilöstöä on siirtynyt sosiaali- ja terveyspalveluihin, lähinnä työskentelemään ikääntyneiden palveluihin ja ottamaan yhteyttä puhelimitse yli 70-vuotiaisiin kaupunkilaisiin.

Varhaiskasvatuksen työntekijät ovat pitäneet yhteyttä kotona olevien lasten perheisiin puhelimitse, Skypellä tai Teamsilla. On kysytty kuulumisia ja huoltajien toiveita sekä tarvittaessa ohjattu perheiden ennaltaehkäisevien palvelujen piiriin. Lisäksi on pidetty varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmakeskusteluja etäyhteyksillä. Kotona oleville lapsille on tehty varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen liittyvää toiminta- ja opetusmateriaalia. Kotona oleville esiopetusikäisille lapsille jaettiin ruokakassit viikolla 17.

Perusopetuksen palvelualue

Perusopetuksen koulut

Oppimisen tuen rakenteita ja toimintamalleja on uudistettu keväällä hyväksytyyn oppimisen tuen kehittämissuunnitelman pohjalta. Suunnitelman mukaiset toimenpiteet kohdistuvat pääosin syksyyn 2020. Koulunkäynninohjaajaresurssin kriteerien uudistamistyö on käynnistynyt helmikuussa 2020 perustetun työryhmän toimesta. Tavoitteena on saada kriteerit uudistettua siten, että ne olisivat käytössä lukuvuoden 2021-2022 alusta alkaen.

Perusopetuksen palveluverkon kehittämistä on jatkettu palveluverkkoselvityksen pohjalta. Kaupunginvaltuusto on 27.4.2020 päättänyt lakkauttaa Saarenmaan koulun toiminnan 1.8.2020 alkaen. Oppilaiden lähikouluksi osoitetaan Savulahden koulu, jossa Saarenmaan koulun oppilaat ovat opiskelleet jo koko kuluvan kevätlukukauden ajan. Saarenmaan koulun toiminnat on siirretty Savulahden koululle toimialajohtajan päätöksellä. Päätös on perustunut lausuntoihin (Jyväskylän Tilapalvelu, työsuojeluvaltuutettu, ympäristöterveystarkastaja) Saarenmaan koulun sisäilmasto-olosuhteiden turvallisuudesta ja terveellisyydestä sekä Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintoviraston toteuttamaan työsuojelutarkastukseen Saarenmaan koululla.

Mankolan yhtenäiskoulu on jatkanut valtakunnallista vuosityöaikaakokeilua. Kolmivuotinen kokeilu alkoi elokuussa 2019.

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti koulujen tilat ovat olleet suljettuina 18.3. alkaen. Kouluissa on kuitenkin annettu päätöksen mukaisesti lähiopetusta 1-3 luokkien oppilaille, erityisen tuen päätöksen saaneille oppilaille sekä valmistavan opetuksen piiriin kuuluville oppilaille.

Opetusta ja ohjausta on järjestetty muille oppilaille mahdollisimman laajalti vaihtoehtoisilla tavoilla, muun muassa etäopiskelua, erilaisia digitaalisia oppimisympäristöjä ja -ratkaisuja sekä tarvittaessa itsenäistä opiskelua hyödyntäen. Oppilaiden huoltajilla on ollut mahdollisuus vastata etäopetusjärjestelyiden toimivuutta koskevaan kyselyyn. Kyselyn tulosten perusteella voidaan todeta, että suurin osa huoltajista on ollut tyytyväisiä Jyväskylän kaupungin opetusjärjestelyihin etäopetusaikana. Lähiopetuksessa olevia oppilaita on päivittäin ollut noin 2,5 - 3% kaupungin perusopetuksen oppilasmäärästä. Kotona oleville etäopetuksen piirissä oleville oppilaille on jaettu ruokakassit viikolla 15.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden kaikki tilat suljettiin koronavirustilanteen vuoksi 13.3.2020. Kaikki toiminnot vietiin nopealla aikataululla kohtaamaan nuoria verkkoon digitaalisen nuorisotyön menetelmin. Lisäksi alueellisen nuorisotyön nuorisotyöntekijät käynnistivät tehostetun jalkautuvan nuorisotyön kaupungin eri alueilla. Erityisesti jalkautuvan työn havainnoista, mutta myös muista nuorten parista nousevista huomioista ja havainnoista raportoidaan poliisin pyynnöstä viikoittain sekä poliisille, kaupungin turvallisuuspäällikölle sekä sivistyksen toimialajohtajalle.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Jälkkärissä on tammikuussa 2020 ollut 1461 lasta, joiden ikäjakauma näkyy alla olevassa taulukossa. Kaikkien jälkkäriäisten määrä on laskenut 20.9.2020 tilastointipäivään verrattuna 98 lapsella, ohjaajien määrä on vähentynyt neljällä henkilöllä. Lapsimäärät ovat alentuneet tasaisesti kaikista ikäryhmistä.

Maaliskuussa alkaneet poikkeusolot ovat vähentäneet lapsimääriä kaikissa ryhmissä. Ryhmien päivittäinen kävijämäärä on vaihdellut 0-12 lapseen. Suurin osa palveluntuottajista joutui lomauttamaan ohjaajiaan lapsimäärien vähäisyyden vuoksi huhtikuusta alkaen, jolloin ryhmien toiminta siirtyi opetuksen järjestettäväksi. Jälkkäri -toiminnasta poikkeusoloissa ovat vastanneet opetuksen koulunkäynnin ohjaajat.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kasvun ja oppimisen palvelut

1. Varhaiskasvatuksen vaikuttavuuden parantaminen lisäämällä lasten osallistumisastetta varhaiskasvatuspalveluihin.

Maaliskuussa 2020 varhaiskasvatuspalvelujen piirissä oli 78,3 % Jyväskylän kaupungin 0-6 vuotiaista lapsista (maaliskuussa 2019 palvelujen piirissä oli 76,7 % lapsista).

Subjekttiivisen varhaiskasvatuksen rajaaminen poistettiin 1.8.2019 alkaen. Perheet ovat voineet hakea ja saada varhaiskasvatusta määrällisesti toiveidensa mukaisesti ja varhaiskasvatuksen vaikuttavuus on parantunut.

Varhaiskasvatuspaikka on pystytty järjestämään kaikille lain puitteissa. Edelleenkin kaikille varhaiskasvatuspaikka ei ole kuitenkaan järjestynyt lähipalveluna ja kaupungin eri alueiden sisällä on ollut suurta vaihtelua.

2. Esiopetus toteutuu lähipalveluperiaatteella kotiosoitetta lähellä olevassa päiväkodissa tai päiväkotikoulussa, jossa on esiopetusryhmä.

Esiopetukseen hakua on ohjeistettu järjestämällä yhteisiä alueellisia tilaisuuksia varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilöstölle ja tämä on edesauttanut sitä, että esiopetukseen haetaan ja se toteutuu pääsääntöisesti lähipalveluperiaatteella koulupolun mukaisesti. Perheiden tästä poikkeavat toiveet on kuitenkin edelleen huomioitu.

3. Käyttäjien määrä lisääntyy monipuolistuneen tarjonnan myötä perhekerhoissa ja perhekahviloissa.

Avointa varhaiskasvatustoimintaa arvioidaan ja kehitetään vanhempien ajatusten ja palautteiden pohjalta. Käyttäjien määrä on ollut perhekerhoissa sekä -kahviloissa nousussa. Elokuussa 2019 vastattiin perheiden toiveisiin ja käynnistettiin iltaperhekahvilatoiminta ja tilapäisen hoidon palvelu muutamilla alueilla. Perhekahviloissa on järjestetty myös erilaisia teemapäiviä perheille esimerkiksi ulkoilun parissa. Kerho- ja perhetoiminta on ollut suljettuna 18.3.2020 alkaen poikkeusolojen vuoksi.

4. Opetuksen vuosiviikkotunnit/perusopetuksen oppilas vähintään 1,65 (Arvio vuonna 2019 on 1,62).

Opetuksen vuosiviikkotunnit/perusopetuksen oppilas on huhtikuun lopussa 2020 ollut vähintään 1,65

5. Opetusryhmän laskennallinen koko vuosiluokilla 1–6 on enintään 19,4 oppilasta/ryhmä ja vuosiluokilla 7–9 on enintään 18,1 oppilasta/ryhmä. (Talousarvio vuonna 2019 on vuosiluokilla 1–6 19,4 ja vuosiluokilla 7–9 18,1).

Opetusryhmän laskennallinen koko on huhtikuun lopussa 2020 ollut vuosiluokilla 1-6 enintään 19,49 oppilasta/ryhmä. Vastaava luku vuosiluokilla 7-9 on enintään 18,47 oppilasta/ryhmä.

6. Oppilashuollon psykologi- ja kuraattorityössä aikarajat palvelujen piiriin pääsemiseksi toteutuvat kiireellisissä palveluissa 2 koulu- tai oppilaitospäivän aikana ja ei-kiireellisissä palveluissa 7 koulu- tai oppilaitospäivän aikana.

Elokuussa 2019 lisättiin opiskeluhuollon palveluihin resurssia yhteensä 5 htv. Näiden resurssien vaikutusta vuoden 2020 tilanteeseen piti nyt kevään aikana seurata tiiviisti. Koronavirus kuitenkin muutti tilannetta siten, että aikarajojen ylitysten seuranta ei tuota nyt vertailukelpoista tietoa normaaliaikaan verrattuna. Tämän tavoitteen toteutumista pitää tarkastella uudestaan toisessa tai kolmannessa vuosikatsauksessa, kun tilanne on työn suhteen normalisoitunut.

7. Nuorisopalvelujen oman toiminnan käyntikerrat nousevat 82 000 käyntikertaan. 15–29 vuotiaista nuorista kohdennetut palvelut tavoittaa 1 100 nuorta, joista 700 etsivässä nuorisotyössä ja 400 työpajatoiminnassa. Ohjaamo-toiminnassa annetaan 4 200 ohjauskertaa. Nuorisopalveluiden palveluaikaa pidennetään klo 18 saakka työaikoja porrastamalla.

Nuorisopalveluiden henkilöstöresurssia lisättiin vuodelle 2020 siten, että vuoden 2020 aikana henkilöstömäärä kasvaa 10 htv:lla. Varsinaisesti henkilöstölisäys realisoituu

vasta kesän jälkeen kokonaisuudessaan, joten uusien resurssien vaikutusten arviointia voidaan tehdä vasta vuoden 2020 lopussa. Koronavirustilanne aiheuttaa myös hieman haasteita tilastoinnin osalta, koska nuorisopalveluiden nuorten kohtaamistyö siirtyi 13.3.2020 jälkeen nopeasti digitaalisen nuorisotyön menetelmiä hyödyntäväksi ja ns. perinteiset käyntikertojen määrä putoaa, mutta saman aikaisesti digitaalisesti kohdattujen nuorten määrä kasvaa. Ei kuitenkaan samassa suhteessa. Lisäksi resurssia on kohdennettu jalkautuvaan työhön huomattavasti aiempaa enemmän, jossa kohdattujen nuorien määrä on alhaisempi kuin perinteisessä tilatyössä. Toisaalta jalkautuvassa työn resursointi on tässä tilanteessa ollut valtakunnallisen linjan mukaista ja toivottua mm. poliisi sekä muiden palveluiden toimesta. Oman toiminnan käyntikertojen määrä 1.1. – 12.3.2020 oli vuoden 2019 tilanteen tasalla.

Myös kohdennetuissa palveluissa siirryttiin työskentelemään nuorten kanssa verkkovälitteisesti tilojen sulkemisen jälkeen. Etsivässä nuorisotyössä ja työpajatoiminnassa asiakkuudet ovat pysyneet kohtuullisen hyvin ja digitaalisuuden kautta on löydetty myös uusia nuoria, joten tavoitettujen nuorten määrä on tavoitteiden suuntaisia.

Ohjaamotoiminnan jatkaa edelleen kasvua ja ensimmäisellä kolmanneksella on kohdattu jo 3 027 nuorta. Palveluiden vienti kokonaisuudessaan etäpalveluksi koronavirustilanteen vuoksi tipautti jonkin verran nuorten määrää, mutta joka tapauksessa Ohjaamotoiminnan osalta tavoitteet tullaan vuoden loppuun mennessä ylittämään erittäin reilusti.

8. Koko päättöikäluokka saa perusopetuksen päättötodistuksen. (Toteuma vuonna 2019 on 97,4 %).

Huhtikuun 2020 arvion perusteella lukuvuoden 2019-2020 lopussa perusopetuksen päättötodistuksen saa 97,9 % päättöluokkalaisista.

9. Gradian järjestämän lukiokoulutuksen järjestämisestä raportoidaan kaupunginvaltuustolle taloudellisilla ja laadullisilla mittareilla.

Tavoitteen toteutumista raportoidaan toisessa kolmannesvuosiraportissa.

Kulttuuri- ja hallintopalvelut

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Jyväskylän kaupunginteatteri

Korona-pandemian vuoksi jouduttiin peruuttamaan kevään esitykset, vierailut, keikat, vuokraukset ja yleisötyöntapahtumat 13.3. alkaen. Omia esityksiä peruttu 68 sekä vierailuja ja vuokrauksia 7. Lipputulo-, vuokraus- ja muut tulomenetykset kevään osalta ovat n. 450.000 €. Myös keväällä suunnitellut syksyn musikaalin harjoitukset on jouduttu keskeyttämään 4.4. alkaen. Harjoitukset jatkuvat mahdollisesti heinäkuun alussa, jolloin suunniteltu ensi-ilta 5.9.2020 olisi turvattu.

Kaikki teatterin tuntityöntekijöiden työtehtävät päättyivät pääasiallisesti 13.3. alkaen. Palkanmaksu jatkui 14 vrk:n ajan suunniteltujen työtuntien osalta.

Jyväskylä Sinfonia

Koronatilanteen vuoksi kevätkaudelta on peruttu 13 konserttia, 7 muuta tapahtumaa sekä noin 30 esiintymistä sisältävä Sinfonia on the Move -jalkautumiskiertue. Myös kesän kaikki tilausesiintymiset on peruttu. Lipputulosten menetykset peruutusten vuoksi ovat n. 72 000 € ja tilausesiintymistulosten menetykset n. 24 000 €. Peruuntuneiden tuotantojen vuoksi kuluja jää toteutumatta n. 107 000 €.

Jyväskylän kansalaisopisto

ELY-keskus kilpailutti maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen (työvoimakoulutus) syksyllä 2019 ja kotoutumiskoulutus ei jatkunut vuoden 2019 jälkeen kansalaisopistossa. Tästä syystä tilauskoulutuksen tuntitavoite jäänee saavuttamatta. Koulutuksen päättymisen vaikuttaa myös myyntituottoihin.

Koronapandemian vuoksi aikuisten yleissivistävällä puolella 57 % kursseista siirtyi etäopetukseen viimeistään 18.3. alkaen ja osa kursseista keskeytyi/peruuntui. Tuntiopettajien palkanmaksu jatkui 14 vuorokauden ajan suunniteltujen opetustuntien mukaan. Kurssimaksutuottomenetykset ovat arviolta 60 000 € ja tuntiopetuksen palkkasäästö on noin 25 000 €. Aikuisten yleissivistävän puolen lv.2019–2020 opetus päättyi huhtikuussa. Kuvataidekoulussa opetus jatkui etänä 17.3. alkaen ja opetus päättyy toukokuun puolivälissä.

Museot

Museot suljettiin 17.3. alkaen ja samalla peruttiin suunnitellut yleisötapahtumat sekä varatut opetus- ja opintokäynnit. Museoiden kiinni olo vaikutti toimintatuottojen kertymiseen.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen toimintayksiköt on pidetty suljettuina asiakkailta 13.3. alkaen koronatilanteesta johtuen. Myös terveyttä ja hyvinvointia edistävien liikuntapalvelujen toiminnot keskeytettiin koko kevätkaudeksi 13.3. alkaen. Tämän jälkeen liikuntapaikoilla on tehty kunnossapitotehtäviä ja ennakoitu kesänhuoltoajoilla normaalisti suoritettuja huoltotoimenpiteitä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

1. Kulttuuripalvelut järjestää 2 000 tapahtumaa, työpajaa tai muuta toimintoa, jotka tavoittavat 50 000 osallistujaa.

Kulttuuripalvelut järjesti 16.3. mennessä 228 tapahtumaa ja työpajaa, jotka tavoittivat 7 140 osallistujaa. Tilaisuuksien lukumäärä- ja kävijämäärätavoitteet eivät todennäköisesti tule toteutumaan koronaviruksen aiheuttaman tilanteen vuoksi.

2. Kulttuuripalvelut striimaa 15 toimintaa tai tapahtumaa ja työllistää 350 taiteilijaa tai taidekasvattajaa taiteen eri aloilta.

Kulttuuripalvelut on huhtikuun loppuun mennessä striimannut 5 tilaisuutta ja työllistänyt 39 taiteilijaa ja taidekasvattajaa. Taiteilijoiden ja taidekasvattajien työllistämistavoite ei välttämättä tule toteutumaan koronaviruksen aiheuttaman tilanteen vuoksi.

3. Vapaaehtoistoiminnan palvelut (Vapari) järjestää ja organisoii yhdessä yhteistyötahojen kanssa uusien vapaaehtoisten koulutuksia 18 kappaletta. Vapaaehtoiset tekevät yhteensä 1000 Vaparin välittämää vapaaehtoistehtävää.

Vapari järjesti 9.3. mennessä 8 koulutusta uusille vapaaehtoisille ja välitti 434 vapaaehtoistehtävää. Vaparin järjestämien vapaaehtoisten koulutuksien lukumäärätavoite ei todennäköisesti tule toteutumaan koronaviruksen aiheuttaman tilanteen vuoksi.

Jyväskylän kansalaisopisto

1. Kurssilaisten määrä valtionosuuteen oikeuttavassa koulutuksessa pysyy vuoden 2019 tasolla, kurssilaisten määrän ollessa 22 260 ja kuvataidekoulun/laajan oppimäärän koulutuksessa 330. Valtionosuuteen oikeuttavien oppituntien määrä pysyy vuoden 2019 tasolla, kansalaisopiston oppituntien ollessa 38 900 tuntia ja kuvataidekoulun/laajan oppimäärän oppituntien ollessa 3 000 tuntia.

Kansalaisopiston kurssilaisten määrän tunnusluvuksi määriteltiin 22 260. Tunnusluvussa on huomioitu maahanmuuttajien lukutaitokoulutus. Kansalaisopiston ja kuvataidekoulu laajan kurssilaisten määrä toteutunee talousarvion mukaisesti. Tammi-huhtikuu 2020: kansalaisopisto 11 751, kuvataidekoulu laaja 319.

Kansalaisopiston oppituntien määrän tunnusluvuksi määriteltiin 38 900. Tunnusluvussa on huomioitu maahanmuuttajien lukutaitokoulutus. Kansalaisopiston oppituntien määrä jäänee koronapandemian vuoksi hieman alle talousarvion. Kuvataidekoulu laajan oppituntien määrä toteutunee talousarvion mukaisesti. Tammi-huhtikuu 2020: kansalaisopisto 17 857, kuvataidekoulu laaja 1 384.

2. Nostetaan kurssien käyttöastetta vajaiksi jääneillä kursseilla tarjoamalla kohdennetusti kurssialennuksia ja maksuttomia kurssipaikkoja. Kurssipaikkoja toimeentulotukiasiakkailla toteutuu Kipinä-kortilla 70 kappaletta. Maksuttomia opintotietokursseja toteutuu 20 kurssia.

Työllisyys-, sosiaali- ja terveystietojen asiakkaille tarjotulla Kipinä-edulla toteutunut 13 kurssipaikkaa. Maksuttomia tai OPH:n avustuksella tuettuja keväällä 2020 alkaneita opintotietokursseja on ollut 11 kappaletta.

Kirjastot

1. Aukiolotunnit: Kaikkien toimipisteiden aukiolotunnit yhteensä 43 000 tuntia, joista omatoimisia aukiolotunteja 19 000 tuntia. Vuoden 2019 arvio toimipisteiden aukiolotunneista on 38 800 tuntia ja omatoimisten aukiolotuntien osalta 14 000 tuntia.

Aukiolotunteja kertynyt huhtikuun loppuun mennessä 9 050 tuntia, josta omatoimisia aukiolotunteja 3 892 tuntia. Aukiolotuntien määrä ei tule toteutumaan kirjastojen sulun vuoksi.

2. Käynnit: Kirjastokäyntien määrä on 2 125 000 käyntiä vuodessa, josta verkkokäyntejä on 870 000. Vuoden 2019 arvio kirjastokäyntien määräksi on 2 025 000 käyntiä ja verkkokäyntien osalta 850 000.

Kirjastokäyntikertoja kertynyt huhtikuun loppuun mennessä 569 243 käyntiä, josta verkkokäyntejä 269 503. Kirjastokäyntien määrä ei tule toteutumaan kirjastojen sulun vuoksi.

Museot

1. Museoiden kävijämäärätavoite on 100 000 kävijää (Jyväskylän taidemuseo 30 000, Keski-Suomen museo 30 000, Keski-Suomen museon erillismuseot 10 000 ja Suomen käsityön museo 30 000, tavoite vuonna 2019: 80 000 kävijää).

Museoiden kävijämäärä oli 17.3. mennessä 24 416. Sen jälkeen museot suljettiin korona-viruspandemian vuoksi yleisöltä. (Jyväskylän taidemuseo 8 895, 22.2. peruskorjauksen jälkeen avattu Keski-Suomen museo 5 171, Keski-Suomen museon erillismuseot 1 911 ja Suomen käsityön museo 8 439). Museoiden kävijämäärätavoite ei tule toteutumaan museoiden sulun vuoksi.

2. Museotyötä suunnataan erilaiset asiakkaat huomioivaan, osallisuutta ja yhdessä tekemistä vahvistavaan yleisötyöhön. Museopalvelujen yleisötapahtumatavoite on 200 tilaisuutta.

Museot järjestivät 17.3. mennessä 36 yleisötapahtumaa. Yleisötapahtumatavoite ei tule toteutumaan museoiden sulun vuoksi.

Liikuntapalvelut

1. Asiakasmäärät: Uimahallien (AaltoAlvari ja Wellamo) kävijämäärä pysyy vuoden 2019 tasolla asiakasmäärän ollessa yhteensä 530 000, ja joista seniorikortilla käyviä 80 000.

Ei tule toteutumaan koronatilanteesta johtuen. Tammi- ja helmikuussa tehtiin molemmissa uimahalleissa kuukausittaiset kävijäennätykset.

2. Tilojen käytön tehokkuus: Liikuntapalvelujen hallinnoimiin tiloihin myönnetään 120 000 vuoroa ja 10 keskeisimmän liikuntatilan käyttöaste on aukioloaikoina 85 %. Vuoden 2019 arvio on 120 000 vuoroa ja käyttöaste 80–90 %.

Ei tule toteutumaan koronatilanteesta johtuen. Kaikki liikuntapaikkojen vuorot ovat olleet peruttuina 13.3.-30.4.2020.

Jyväskylä Sinfonia

1. Orkesterilla on 52 konserttia ja sen koko toiminta tavoittaa 26 000 kuulijaa (2019 tavoite 52 konserttia ja 26 000 kuulijaa) Konserttien täyttöastetavoite on 92 % (2019 täyttöastetavoite 92 %).

Orkesterin toiminta on tavoittanut vuoden ensimmäisellä kolmanneksella n. 10 900 kuulijaa (n. 42 % vuositavoitteesta), ja konserttien määrä on ollut 21 kpl (40 % vuositavoitteesta). Kausikonserttien täyttöaste on ollut 98 %.

Koronatilanteen vuoksi kevään konserttikaudelta on peruuntunut 13 konserttia ja 7 muuta tapahtumaa. Peruuntuneiden konserttien sijaan tarkastelujakson aikana on järjestetty 5 kpl videoituja Jyväskylän Sinfonia – luonasi -etäkamerikonsertteja sekä paljon muuta videotuotantoa.

Kuulijataavoitteeseen pääseminen riippuu koronatilanteen kehityksestä.

2. Orkesterin toimintaan kuuluva vuorovaikutuksellinen yleisötyö tavoittaa yhteensä 4 000 osallistujaa (2019 tavoite 4 000 osallistujaa).

Yleisötyöhön on osallistunut alkuvuoden aikana noin 850 henkeä. Yleisötyötapahtumia ovat olleet esim. taiteilijatapaamiset, ennen konsertteja järjestettävät Pikku Alkusoitot ja avoimet kenraaliharjoitukset.

Koronatilanteen vuoksi on peruttu myös yleisötyötapahtumia, mm. noin 30 esiintymistä sisältävä jalkautumisprojekti Sinfonia on the Move toukokuulta. Sen aikana tavanomaisesti tavoitettava suuri määrä yleisötyön kuulijamäärä jää toteutumatta. Yleisötyötoiminnan tavoitteisiin ei tulla pääsemään.

Jyväskylän kaupunginteatteri

1. Kaupunginteatterilla on tavoitteena tuottaa seitsemän ensi-iltaa, neljä päänäyttämöllä ja kolme pienellä näyttämöllä. (Vuonna 2019 ensi-iltoja on seitsemän, neljä päänäyttämöllä ja kolme pienellä näyttämöllä.)

*6.2.2020 Kohtauksia eräästä avioliitosta, pieni näyttämö
15.2.2020 Tavat ja toiveet, suuri näyttämö*

Kaupunginteatterille avautui kolmas näyttämö Poikkeamia verkkonäyttämö maaliskuun lopulla. Henkilökunta on tuottanut sinne monipuolista ohjelmistoa; musiikkia, yleisön lähettämiä runoja, virtuaaliopastuksia teatteriin, satuja, sketsejä, keskusteluja, yleisötyömateriaalia sekä teatterin nuorten ryhmä BackStage groupin ideoimaa ja toteuttamaa materiaalia.

Teatterin yleisölle suunnatun toiminnan sulkeuduttua, harjoituksia jatkettiin pienryhmissä ja etänä. Harjoituksissa kiinnitettiin erityistä huomiota hygieniaan ja turvavälien säilyttämiseen. Etäharjoituksiin osallistuneilta kerättiin palautteet, joita hyödynnetään etätyöskentelyn kehittämiseen.

2. Kaupunginteatterin kokonaiskävijämäärätavoite on 62 000 katsojaa ja näyttämöiden täyttöaste on 72 %. Vuonna 2019 kokonaiskävijämäärätavoite on 60 000 ja päänäyttämön täyttöaste 72 %. Yleisötyön tavoite pysyy vuoden 2019 tasolla, osallistujamäärän ollessa 8 850.

*Kävijämäärä 18.152 katsojaa, vuosittaisesta tavoitteesta 29,28 %.
Näyttämöiden täyttöaste 85,28 %, joista suuri näyttämö 78,30 % ja pieni näyttämö 92,26 %.
Yleisötyöhön on osallistunut 1589 henkilöä.*

5.4 Kaupunkirakenne

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Viherpalvelut

Metsäohjelma 2030 mukainen vuosiraportti vuodelta 2019 valmistui vuoden alkukolmanneksella. Toiminta metsissä on ollut ohjelman linjausten mukaista. Ensimmäinen kohdennettu hoitosuunnitelma päävirkistysalueista valmistui Laajavuoren alueelle. Keljonkaan, Sarvivuoren ja Iso-Urtin metsien hoitosuunnitelma on alkukolmanneksella valmistunut luonnosvaiheeseen. Poikkeukselliset sääolosuhteet vaikeuttivat lähimetsissä tapahtuvia metsienhoitotoimia, joiden johdosta Nenäinniemen ja Sääksvuoren sekä Vesangan suunnan lähimetsien hoitotyöt jatkuvat kauden 2020-2021 aikana. Viherinvestoinnit ovat edenneet suunnitellusti.

Viherkunnossapitoon maaliskuussa alkanut koronaviruksen aiheuttama poikkeustila on vaikuttanut määräaikaisten kausityöntekijöiden rekrytoinnin osalta. Huhtikuusta alkaen on määräaikaisiin työsuhteisiin tullut henkilöitä muilta toimialoilta, joissa työt ovat merkittävästi vähentyneet omien työtehtävien osalta. Kaupunkiorganisaation sisältä siirrettävien työntekijöiden johdosta talousarvion henkilöstösuunnitelmassa ollut varaus kausityöntekijöiden palkkakustannuksille ei tule toteutumaan kokonaisuudessaan, koska lähetävä toimiala maksaa merkittävän osan palkkakustannuksista. Maaliskuun puolivälistä alkaen ovat kaikki työntekijät, joille se on mahdollista, olleet etätyössä. Kaikki maastotyöt on suoritettu normaalisti huomioiden poikkeustilan vaatiman turvallisuuden.

Katupalvelut

Määräaikaisten kausi- ja kesätyöntekijöiden rekrytointikielto on vaikuttanut myös katupalveluiden työn suunnitteluun ja töiden käynnistymiseen vastaavasti kuin viherpalveluissa.

Hiekanpoisto saatiin tehtyä hiukan tavanomaista aikaisemmin ja ajoratamerkintä- ja päällystysurakat päästiin käynnistämään heti vapun jälkeen.

Vuoden 2019 hulevesilaskuista tehdyt muistutukset on saatu käsiteltyä. Uuden laskutuksen valmistelun ohella valmistellaan hulevesitaksan uudistusta.

Tapahtumien peruuntuminen tulee vaikuttamaan tapahtumaluvista saataviin tuloihin, mutta toistaiseksi ei ole näkyvissä vaikutuksia myönnettävien katutyölupien määrään.

Lutakon sataman toimintojen suunnitelmaluonnos esiteltiin yleisölle. Suunnitelma ja sata-majärjestys valmistellaan lautakunnan vahvistettavaksi syksyyn mennessä.

Katujen rakentaminen

Katujen rakentamisessa alkuvuoden toiminta koronatilanteesta huolimatta edennyt lähes normaalisti. Kausi/kesätyöntekijöiden rekrytoinnit keskeytettiin, eikä yhtään tilapäistä ole palkattu. Rakennustyömaat ovat kuitenkin edenneet investointiohjelman mukaisesti. Kehittämishankkeita on ollut käynnissä mm. rakentamisessa käytettävän Infrakit –pilvipalvelun, Infrahankkeiden kustannushallintajärjestelmän (IHKU) ja uusiomateriaalien käytön (UUMA) osalta.

Pysäköinninvalvonta

Pysäköinnintarkastajien haalarikamerat on otettu käyttöön. Helga-pysäköinninvalvontajärjestelmään päivitettiin uuden tieliikennelain mukaiset muutokset.

Joukko- ja palveluliikenne

Joukko- ja palveluliikenteessä toteutettiin Linkki tulevaisuuteen 2030 -ohjelman mukaisesti joukkoliikenteen asiakashintojen laskeminen helmikuun lopulla. Joukkoliikenteen linjastosuunnittelu on käynnissä suunnitelman mukaisesti, mutta sen asiakas- ja esittelytilaisuuksia joudutaan siirtämään koronan takia kevätkaudelta syksylle. Samoin keskisuurten kaupunkiseutujen yhteishanke joukkoliikenteen digitalisaation kehittämisestä etenee, mutta siinä hankkeessa pilotteja on jouduttu siirtämään myöhemmäksi. Hankkeen oli tarkoitus päättyä vuoden 2020 loppuun, mutta hankkeelle on haettu jatkoaikaa kesään 2021 asti jotta kaikki hankkeeseen suunnitellut pilotit voidaan toteuttaa.

Jyväskylän seudun jätelautakunta

Lautakunta hyväksyi päivitetyt jätehuoltomääräykset, jotka tulivat voimaan 1.4.2020. Pakkausmuovin keräämisen aloittaminen 1.1.2021 oli merkittävin muutos.

Toivakan jätteenkuljetusjärjestelmän päätöksestä valitettiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Laukaassa siirryttiin kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen 1.4.2020. Kiinteistöille lähetettiin kehotuskirjeitä yhteensä 212 kpl ja erilaisia viranomaispäätöksiä tehtiin 176 kpl sekä 29 kiinteistölle on asetettu viranomaisen toimesta jätehuoltopalvelut.

Yhdyskuntasuunnittelu ja asemakaavoitus

Yleis- ja asemakaavat ovat edenneet kaavoitusohjelman mukaisesti. Alkuvuodesta asemakaavoituksen puitesopimuksien kilpailutus saatiin päätökseen ja valituksi tuli kolme suunnittelutoimistoa. Asumispainotteiset asemakaavamuutokset Savulahti II ja Väinölänpelto ovat saaneet lainvoiman kuten myös Jokivierun ja Kylmälahdentie 4 liikerakentamisen kaavat. AaltoAlvarin asemakaavamuutos on hyväksytty ja keskustan kaavahankkeista Kauppakatu 27-29 ja Kauppakatu 13 ovat edenneet ehdotusvaiheeseen. Keskusta-ase-manseutu selvityksen vaihtoehtotarkasteluja on työstetty työpajoissa. Valtio on päättänyt käynnistää MAL-sopimusneuvottelut kolmen uuden seudun, mukaan lukien Jyväskylän, kanssa. MAL-sopimusneuvottelut ovat työllistäneet yhdyskuntasuunnittelun tiimiä. Salolan tuulivoimaa koskeva kaavoituksen käynnistämissopimus on tehty hankevastaavan kanssa. Luontoliikuntaohjelman laadinta on käynnistynyt.

Kiinteistönmuodostus ja maastomittaus

Palveluyksikön toiminta on ollut suhteellisen normaalia. Kiinteistötoimitusten määrä on hienoisessa laskussa, mutta suunnittelutarveratkaisuja ja poikkeamispäätöksiä on tehty normaali määrä. Rakennuslupia on jopa edellisvuotta enemmän, mutta maastotöitä normaalisti. Maastossa on töissä merkittävästi vähemmän henkilöstöä kuin esimerkiksi viime vuonna. Rakennusvalvontamittaukset on kuitenkin pystytty tekemään normaalisti. Rakennuskannan tarkastamisprojekti on edennyt suunnitellusti.

Tontit ja maanhallinta

Palveluyksikössä on ollut kiireinen alkuvuosi. Maankäytösopimusneuvotteluita käydään paljon ja tonttikauppojakin tehtiin alkuvuodesta normaalisti. Yritystonttien puolella toiminta ja kysyntä on ollut vilkasta ja asiakkaita on runsaasti. Neuvotteluja tonteista käydään jatkuvasti. Yksityishenkilöiden tonttihakemuksia on tullut normaalisti ja luovutus on tavallisessa volyymissä. Kerros- ja rivitalotonttien kaupassa on nähtävillä selkeää varovaisuutta ja kolmannesvuoden loppupuolella tonttikauppa on selkeästi hiljentynyt. Varausajoille halutaan jatkoa ja kauppoja siirretään eteenpäin. On syytä olettaa, että myyntivoitotavoitteen saavuttaminen tulee olemaan erittäin haasteellista. Vuokratonttien lunastuksia puolestaan on ollut normaalia enemmän, mikä luultavasti johtuu vyöhykehintojen korotuksesta. Uutena kokeiluna myytiin yksi omakotitontti huutokaupassa ja siitä saatiin hyviä kokemuksia.

Ympäristönsuojelu

Resurssiviisauden koordinointi siirtyi vuoden alusta konsernihallinnosta ympäristönsuojeluun. Toiminnan organisointi on kärsinyt henkilöstövajeesta (irtisanoutuminen ja pidempi poissaolo). Maaliskuussa kaupunginhallitus päätti resurssiviisauden ohjelmatyön ohjausryhmän perustamisesta. Ohjausryhmän kokoonpano toimialojen edustajien osalta on vielä puutteellinen.

Koronatilanteesta huolimatta ympäristönsuojelun toiminta on jatkunut lähes entisellään. Työtä on tehty etätöinä, myös tarkastuksia ja maastotöitä on tehty turvallisuusohjeistus huomioiden.

Ympäristöterveydenhuolto

Toimintaa on muutettu keskusvirastojen ohjeistuksen mukaisesti rajoittamalla suunnitelmallista tarkastustoimintaa ja suuntaamalla resurssia ennaltaehkäisevään ohjeistukseen ja neuvontaan sekä kehittämistyöhön. Pääosin tarkastustyötä tekevä henkilöstö on työkennellyt etänä. Etätarkastuksia on myös tehty mahdollisuuksien mukaan. Kiireellinen tarkastustoiminta ja näytteenotto toiminta on jatkunut ennallaan. Eläinlääkintähuollossa tuotantoeläinten sekä kiireisten sairastapausten hoitaminen on priorisoitu.

Rakennusvalvonta

Rakennus- ja toimenpidelupia oli huhtikuun loppuun mennessä myönnetty yhteensä 426 kpl, jossa kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 22,4 %. Myönnettyjen lupien kerrosala putosi edellisen vuoden 63 779 kerrosneliömetristä 39 877 kerrosneliömetriin. Uusia asuntoja valmistui 330 kpl ja luvat myönnettiin 305 uuden asunnon rakentamiseen. Liike- ja teollisuusrakentamisessa oli nähtävissä pientä kasvua, joka näyttää edelleen jatkuvan. Rakennuspiirustusten kauppapaikan kautta oli alkuvuodesta myyty asiakkaille 1506 kuvastoa. Rakennusvalvonnan lupien haku on siirtynyt lähes täysin sähköiseen asiointipalveluun. Lupahakemuksia oli jätetty vuoden alusta huhtikuun loppuun mennessä yhteensä 531 kpl.

Asiakaspalvelu ja johdon tuki

Käyttösuunnitelman velvoitteiden mukaisesti palvelualueella on tehty järjestelyjä. Tikkaosken ja Korpilahden Asiointipisteiden toiminta on lakkautettu alkuvuoden aikana. Henkilöstöstä kaksi on sijoittunut uusiin työtehtäviin kaupungin sisällä ja yksi eläköityy myöhemmin kesällä. Puhelinvaihteen ulkoistamisesta järjestettiin tarjouskilpailu ja toiminta siirtyy kesäkuun alusta Telia Finland Oyj:n yhteistyöyrittäjä DialOk Oy:lle. Puhelunvälityspalvelu on yhtiössä organisoitu sisaryritykselle, joten henkilöstö siirtyy Suomenmaan Puhelinpalvelu Oy:n palvelukseen. Henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksen periaatteella uudelle toimijalle kesäkuun 2020 alusta alkaen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö

1. Toteutetaan täydennysrakentamisen Kymppi^R-ohjelmaa huolehtimalla siitä, että uudesta kerros- ja rivitalotuotannosta vähintään 95 % sijoittuu yleiskaavan kestävän liikumisen vyöhykkeelle.

Toteutunee, raportoidaan tarkemmin vuoden 2020 lopussa.

2. Tavoitteena on luovuttaa 10 uutta yritystonttia. Kaavoitetaan uutta yritystonttivarantoa keskimäärin 10 ha/vuosi huomioiden sijoittumismahdollisuuksien ja tonttivarannon monipuolisuus sekä yritysvaikutukset.

Toteutunee, yritystonttien kysyntä on tällä hetkellä vilkasta.

Liikenne- ja viheralueet

3. Suojateillä tapahtuvien onnettomuuksien määrää vähennetään 30 % vuoden 2018 tasta vuoden 2023 loppuun mennessä (vuonna 2018 suojateillä tapahtui 25 onnettomuutta, joissa loukkaantui 9 henkilöä).

Ei voida raportoida tässä vaiheessa vuotta

4. Joukkoliikenteen matkamäärät kasvavat 7,0 % (vertailulukuna vuoden 2019 toteuma).

Tavoite ei toteudu. Matkamäärä on huhtikuun jälkeen 28,5 % vähemmän kuin vuonna 2019. Matkamäärän laskun syynä koronaepidemian aiheuttamat toimenpiteet ja niiden vaikutus joukkoliikenteen käyttöön.

Rakentaminen ja ympäristö

5. Uusien asuinrakennusten rakennuslupien käsittelyaika on enintään 6 viikkoa 75 %:ssa myönnettyistä luvista. Maa-aines- ja ympäristölupahakemusten käsittelyaika on enintään 4 kuukautta.

Ympäristö- ja maa-aineslupia on alkuvuonna käsitelty yhteensä 3 kappaletta, joista kahden käsittelyaika on ollut enintään 4 kk (67 %) ja yhden enintään 8 kk (33 %). Uusien asuinrakennusten rakennuslupien käsittelyaika oli enintään 6 viikkoa 62 %:ssa myönnettyistä luvista.

6. Ympäristönsuojelulain valvontasuunnitelman mukaisille kohteille sekä maa-aineslupakohteille tehdään yhteensä noin 90 valvontakäyntiä (100 % suunnitelluista). Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmalliset tarkastukset tehdään valvontasuunnitelman mukaisesti.

Alkuvuonna on tehty 9 ympäristönsuojelun valvontakäyntiä. Suurin osa suunnitelmallisesta valvonnasta tehdään kesä-syysaikaan. Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallisesta tarkastustavoitteesta ollaan hieman jäljessä johtuen koronatilanteesta aiheutuneista toiminnan rajoitteista.

5.5 Tilapalvelu –liikelaitos

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Toiminnallisesti Tilapalvelun ensimmäinen vuosikolmannes toteutui osittain ennalta suunnittelemttomasti koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilan takia.

Varhaiskasvatuksessa 26 päiväkotia on kiinni. Koulurakennuksia (ala- ja yhtenäiskoulut) on yhteensä 38. Kouluja, joissa ei järjestetä opetusta, on neljä. Sisä- ja ulkoliikuntapaikat, museot, kirjastot, nuorisotilat, kansalaisopistot ja teatteri ovat olleet kiinni 17.3 alkaen. Näiden palvelujen rakennuksia on yhteensä 41 eli kaikkiaan kiinni on 71 rakennusta.

Kaupunginhallitus päätti vuokrien vapautuksesta kahden kuukauden ajaksi koskien matkailu-, ravintola-, kahvila- ja tapahtuma-alojen yrityksiä sekä kioski-, majoitustoimintaa. Päätöksen kustannusvaikutus vuokratuloihin on 30 300 euroa.

Tulojen arvioidaan toteutuvan 1,4 miljoonaa euroa talousarviota suurempina johtuen pääosin Kylän Kattauksen maksamasta sisäisestä vuokrasta sairaala Novan tiloista, jota ei oltu huomioitu talousarviossa aikataulullisista syistä johtuen.

Menojen arvioidaan alittuvan 0,7 milj. euroa. Lämmityskustannukset alittunevat lämpimän alkutalven johdosta n. 0,5 miljoonaa euroa ja sähkö alittunee n. 0,2 miljoonaa euroa, koska osa kiinteistöistä on poissa käytöstä poikkeustilan takia. Ennusteessa on arvioitu poikkeustilan kestävän kaksi kuukautta.

Ennusteen mukaan talousarvion toimintakate ylittyy 2,1 miljoonaa euroa. Tilapalvelulla on useisiin kiinteistöihin kohdistuvia lisäpoistojen ja pitoajan lyhennyksiin liittyviä tarpeita n. 3,5 miljoonaa euroa vuosien 2020-2021 aikana. Mikäli toimintakatteen ylitys ohjataan lisäpoistoihin, tulee talousarviotavoite -0,5 miljoonaa euroa toteutumaan.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Otetaan käyttöön hiilijalanjäljen seurantaan laskentamenetelmä.

Parhaillaan selvitetään käytössä olevia hiilijalanjäljen laskentamenetelmiä.

2. Saavutetaan energiatehokkuussopimuksen mukainen 842 MWh:n vuotuinen säästötaavoite kokonaisenergian kulutuksessa.

Säästötaavoitteen toteutuma raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

5.6 Kylän Kattaus –liikelaitos

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Vuoden 2020 talousarvioesitys valmisteltiin vuoden 2018 tilinpäätöksen, vuoden 2019 ensimmäisen kolmannesvuosiraportin sekä vuotta 2020 koskevien arvioiden ja ennusteiden perusteella. Hintoja ei sopimusneuvotteluissa korotettu. Liikelaitoksille annettiin talousarvio-ohje, jonka mukaan ylijäämiä on purettava vuoteen 2021 mennessä. Kaupunginhallituksen 27.5.2019 § 108 tekemän kehyspäätöksen mukaan Kylän Kattauksen vuoden 2020 menot voivat olla enintään 27 725 000 euroa. Näillä luvuilla laskettuna yllä mainitun ohjeen tavoitteet toteutuisivat siten, että toimintakate vuodelle 2020 olisi alijäämäinen 374 500 euroa. Eläkemenoperusteisten maksujen muutosten vuoksi vuoden 2020 muutettu talousarvio on alijäämäinen 387 900 euroa.

Kylän Kattauksen tuotantokeittiöverkossa tapahtuu merkittäviä muutoksia vuonna 2020. Ristonmaan Ateriakeskus remontoidaan, jonka jälkeen lasten ja nuorten ruokatuotantoa keskitetään Ristonmaan ja Palokan keskuskeittiöihin. Sosiaali- ja terveystalouksille ruokaa tuottava Kukkumäen ruokapalvelu-keskus otettiin osittain käyttöön maaliskuussa 2020 ja toiminta käynnistyy kokonaan marraskuussa 2020 sairaala Novan aloittaessa toiminnan. Vuoden 2020 talousarviota valmisteltaessa näiden tilojen vuokratilauksia ei ollut mahdollista huomioida, koska vuokrasopimusneuvottelut käynnistettiin syksyllä 2019. Vuokrasopimusluonnos käsiteltiin kaupunginhallituksessa 13.1.2020 ja Kylän Kattauksen johtokunnassa 14.1.2020. Vuokrasopimuksen mukaan Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen tilavuokra vuodelle 2020 on 1 254 232 euroa. Keskussairaalan ruokapalvelukeskuksen tilavuokratilauksista syntyy vuoden lopussa säästöjä 120 200 euroa, koska sen toiminta päättyy 30.10.2020. Vuoden 2020 lopputulokseen vaikuttaa myös ruoankuljetusvaunujen hankinta (328 500 euroa), Ristonmaan Ateriakeskuksen tilavuokratilauksien säästö peruskorjauksen ajalta (315 400 euroa), toimiston huhti-elokuun väistötilan vuokra (8200 euroa), tulojen pienentyminen (1 622 600 euroa) ja menojen pienentyminen (elintarvikkeet 454 300 euroa) koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi. Mainittujen tekijöiden perusteella ennustetaan kumulatiivisen alijäämän olevan vuoden 2020 jälkeen 2 046 500 euroa.

Kylän Kattauksessa käytiin 22.1-4.3.2020 koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Perus- ja neuvotteluille on Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen valmistumisen, varhaiskasvatus- ja opetus-verkkosuunnitelman ja uuden tuotantotavan aiheuttamat keittiöverkkomuutokset, jotka aiheuttavat muutoksia työn organisoinnissa ja palvelussuhteen ehtoissa ja tehtäväkuivissa.

Yhteistoimintaneuvotteluissa hyväksyttiin liikelaitosjohtajan esitys organisaation ja esimiestason muodostumisesta. Kylän Kattauksella on jatkossakin kolme palveluyksikkötasoa: lasten ja nuorten ruokapalvelut, sosiaali- ja terveystalouksien ruokapalvelut ja hallinto. Toimintayksikkötasolla tapahtui muutoksia. Jatkossa sekä lasten ja nuorten ruokapalvelussa että sosiaali- ja terveystalouksien ruokapalvelussa on kolme toimintayksikköä. Molempiin perustettiin uusi tuotannon toimintayksikkö 1.4.2020 alkaen. Vesangan valmistuskeittiö muuttuu palvelukeittiöksi 1.8. alkaen. Kahvila- ja ravintolatoiminnan organisointuminen käydään läpi myöhemmin.

Alkuvuonna henkilöstöä koulutettiin uusiin tuotantomenetelmiin ja toimintatapoihin. Keittiöverkkomuutokset ja peruskorjaus aiheuttivat myös mm. kuljetusreittien uudelleen suunnittelua. Maalis-huhtikuun vaihteeseen ajoittui useita muutoksia, mikä vaati ylimääräistä henkilöstöresurssia. Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen ruokatuotanto käynnistettiin ja Ristonmaan Ateriakeskus tyhjennettiin ja tuotanto siirrettiin muihin keittiöihin. Samaan aikaan Keljon palvelukeittiö muutettiin kuumennuskeittiöksi. Kaikki sosiaali- ja terveystalouksien toimipisteet eivät voi ottaa ruokaa kylmänä vastaan, joten se kuljetetaan Kukkumäen ruokapalvelukeskuksesta Keljon kuumennuskeittiöön lämmitettäväksi.

Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen aloitusta vaikeuttivat tilojen luovutusajankohdan epävarmuus, mikä vaikeutti koulutusten ja perehdytyksen järjestämistä, sekä laitteiden toimintahäiriöt ja toistuvat rikkoutumiset. Kotipalveluaterioiden tuotanto alkoi myös Kukkumäessä uudella toimintatavalla ja toimitusrytmillä 1.4.2020. Samaan aikaan vaihtui myös ateriankuljettaja. Muutokseen valmistautumisesta huolimatta virheitä sattui kaikille toimijoille. Yhteistyöllä toimitusvarmuutta on saatu parannettua.

Uusi Hanselin hallinnoima, neljän vuoden mittainen elintarvikesopimus astui voimaan 1.2.2020. Sopimuksessa on mukana yli 140 kuntaa, kaupunkia ja muuta toimijaa ja sen arvo on 240-320 miljoonaa euroa sopimuskauden aikana. Kylän Kattaus on asiakastyöryhmän jäsen. Vaikka Kespro jatkaa tukkuna, vaihtui sopimustuotteista suurin osa ja nämä vaihdokset työllistivät helmi-maaliskuussa erityisesti ostoja tekeviä esimiehiä ja palveluvastaavia.

Vuonna 2019 aloitettu uuden tuotannonohjausjärjestelmän rakentaminen etenee aikataulussa, mutta keväälle 2020 suunniteltua järjestelmän pilotointia siirrettiin myöhemmäksi. Loppuvuonna 2019 aloitettiin pilottikokeilu välipalan ja henkilökunta-aterian mobiilimaksamisesta. Mobiilisovellukseen voi ladata rahasaldoa kaupungin verkkokaupasta. Mobiilimaksamista laajennettiin alkuvuonna kaikille välipalaa myyville kouluille, mutta koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi mobiilimaksaminen ei ole lähtenyt käyntiin suunnitelmien mukaan.

Sairaala Novan ravintolassa ja kahvilassa otetaan loppuvuonna käyttöön uusi kassajärjestelmä. Kassajärjestelmän toimittaja on valittu ja sopimusta on hiottu alkuvuosi. Sopimus allekirjoitetaan toukokuussa.

Ensimmäisen vuosikolmanneksen toimintaan vaikutti todella paljon koronavirustilanne ja sen aiheuttamat poikkeusolot. Koulut suljettiin 18.3. ja lähiopetukseen jäi vain pieni määrä oppilaita. Myös päivähoidon asiakasmäärät vähenivät, ja päiväkeskuksia suljettiin. Henkilöstöä siirrettiin sosiaali- ja terveystalouden keittiöihin. Lasten ja nuorten ruokailuun väistöajaksi suunniteltua rinnakkaisruokalistaa ei otettu käyttöön lainkaan, vaan ruokatuotanto toteutettiin päivähoidon ruokalistan mukaisesti asiakasmäärien ollessa hyvin pieniä normaalitilanteeseen verrattuna. Perusopetus tilasi etäopetukseen siirtyneille oppilaille ruokakassin, joka pakattiin ja toimitettiin kouluille jaettavaksi pääsiäisviikolla. Perusopetuksen oppilaille ruokakasseja tehtiin tilauksen mukaan 8300 ja esiopetuksen oppilaille 830. Kotiin kuljetettavien aterioiden kysyntä on noussut poikkeusolojen aikana. Resurssi- viisauden tavoitteita ei pysytäkään saavuttamaan koronavirustilanteen vuoksi. Koulujen siirtyttyä etäopetukseen nopealla aikataululla syntyi ruokahävikkiä ja kertakäyttöastioiden ja kertapakkaamisen käyttö on lisääntynyt.

Digitalisaatiossa otettiin suuri loikka kokoontumisrajoitusten ja hallinnon etätöiden myötä. Uusia toiminta- ja kokoustapoja on opeteltu vauhdilla myös keittiöissä. Kevään työpaikkaselvitykset, työelämän keskustelut ja ohjauskäynnit keittiöissä on siirretty myöhempään ajankohtaan. Kaikki lähikontaktia vaativat tehtävät on hoidettu puhelimitse tai erilaisilla sähköisillä järjestelmillä.

Kaikkiaan koronavirustilanne on työllistänyt ja kuormittanut ruokapalvelua hallinnosta työntekijöihin paljon. Työvuoro- ja kesälomasuunnitelmien tekeminen useaan otteeseen ja työntekijöiden sijoittaminen muihin tehtäviin ovat työllistäneet esimiehiä ja palvelupäälliköitä paljon. Jo tehtyjä muutosprojektien suunnitelmia on jouduttu muuttamaan nopealla aikataululla.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Toiminnan tehostaminen keskittämällä tuotanto kolmeen keskuskeittiöön kuuden sijaan. Tavoitetta mitataan liikevaihdon määrällä henkilötyövuotta kohti. Vuoden 2019 toteuma oli 73 748 euroa/htv. Tavoitteeksi vuodelle 2020 asetettiin 80 000 euroa/htv.

Tavoite on vuositason tavoite. Toimintaa tehostetaan keskittämällä tuotantoa kolmeen keskuskeittiöön kuuden sijaan. Verrattuna edellisen vuoden vastaavaan tilanteeseen, voinee ennustaa tavoitteen toteutuvan.

2. Asiakaslähtöinen toiminta eri asiakasryhmien tarpeet huomioiden. Tavoitetta mitataan eri asiakasryhmille kohdennetuilla asiakastyytyväisyyskyselyillä, joiden tavoitekeskiarvo vuodelle 2020 on 3,7 (asteikolla 1–5). Palvelualueet toteuttavat asiakastyytyväisyyskyselyitä palvelusopimuksissa sovitulla tiheydellä. Jatkuvaa palautetta kerätään kaupungin yhteisellä ePalaute-järjestelmällä.

Tavoite on vuositason tavoite. Kohdistettuja asiakaskyselyjä tehdään Webropol ohjelmalla asiakkaan kanssa yhdessä sopien. Tammi-huhtikuun aikana asiakastyytyväisyyskyselyitä ei tehty. Lasten Parlamentin Makuraati osallistui ruokalistan kehittämiseen kokoontumalla helmikuussa valiten syksyn ruokalistalle uusia vaihtoehtoja.

5.7 Keski-Suomen pelastuslaitos

Toiminnan kolmannesvuosikatsaus

Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan tehtävämäärät laskivat hieman edellisvuodesta. Huhtikuun loppuun mennessä Keski-Suomen pelastuslaitos vastaanotti 1492 kpl (1707 kpl vuonna 2019) kiireellistä ja kiireetöntä pelastustoimen tehtävää, joten tehtäviä oli 215 vähemmän kuin vastaavaan aikaan vuonna 2019. Tammikuun leuto sää ja huhtikuun korona-aika pitivät molempien kuukausien luvut ennätysalhaisina verrattuna kymmeneen edelliseen vuoteen. Maaliskuussa tehtäviä oli selkeästi yli keskivertovuoden ja niistä peräti 26 oli maastopaloja. Myös tarkastus- ja avunantotehtäviä oli normaalivuotta enemmän. Tehtävämäärän laskua tapahtui erityisesti ensivaste- (-53) ja vahingontorjuntatehtävissä (-154). Rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja kirjattiin myös hieman vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna ja niistä kirjatut vahingot jäivät vähäisiksi. Palokuolemia oli alkuvuonna kaksi. Keski-Suomen pelastuslaitos avusti naapuripelastusalueita 29 kertaa ja sai apua muilta alueilta 62 kertaa.

Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaika kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokista riippumatta oli maakunnassa 12:35 minuuttia, joka on selvästi nopeampi kuin vuonna 2019. Eroa osittain selittää se, että kyseinen aika kirjattiin selvästi useammasta tehtävästä kuin vuonna 2019. Osittain lukua selittää maaliskuussa 2019 käyttöön otetun ERICA hätäkeskustietojärjestelmän alkuhaasteet. Toimintavalmiusaikojen osalta päästiin tavoitteisiin II- ja III-riskiluokkien osalta, mutta Jyväskylän I-riskiruuduissa ei päästy ihan tavoiteaikaan, vaan 6 min tavoiteaika 50% tehtävissä jäi osin saavuttamatta. Tavoittamisprosentti oli 47 ja mediaaniaika oli 6:10, joten viiveet olivat 1-2 minuutin luokkaa riskiruutuja kohden. Pelastusjoukkueen (johtoyksikkö ja 2 pelastusyksikköä) toimintavalmiusaika I-riskiruutujen alueelle on alle 10 minuuttia.

Onnettomuuksien ehkäisy

Keski-Suomen pelastuslaitos on tehostanut varautumiseen liittyvää toimintaansa. Valmiuspäällikön tehtäviä on kohdennettu tarkemmin vastaamaan tämän hetken tilannekuvan ylläpitämistä. Varautumisen ja tilanneseurannan ylläpitämiseksi sekä tehostamiseksi on perustettu ennakointiryhmä, viestintäryhmä lisäksi on laajennettu osastopäällikkökokouksiin osallistuvaa henkilöstöä. Pelastuslaitoksen henkilöstölle on perustettu sisäinen tietopankki, jossa jaetaan julkaisuja, ohjeita sekä tiedotteita toimintaan koronatilanteen aikana. Ennakointiryhmä kokoaa päivittäin ajantasaiset tiedot epidemian vaikutuksista pelastuslaitoksen toiminnan riittävyyden arvioimiseksi. Viestintäryhmä välittää ajantasaista tietoa ja ohjeita henkilöstölle sekä turvallisuusviestintämateriaalia sosiaaliseen mediaan ja lehdistölle viikoittain ja tarvittaessa päivittäin. Pelastuslaitoksen toimintaan liittyviä etäpalavereita järjestetään eri muodoissa useita viikon aikana.

Onnettomuuksien ehkäisyssä on noudatettu pelastuslain 79 § mukaista riskienarviointiin perustuvaa valvontasuunnitelmaa, jossa on määritelty vuonna 2020 tarkastusvuorossa olevien kohteiden tavoitteelliset palotarkastusmäärät, asuinkerros- ja pientalojen paloturvallisuuden itsearviointin alueet sekä muut valvontatoimenpiteet. Valvontasuunnitelman toteutumaa seurataan kuukausittain ja näin pyritään valvomaan, että asetetut tavoitteet toteutuvat tavoitteiden mukaisesti.

Sisäministeriön pelastusosasto antoi 13.3.2020 päätöksen, jonka perusteella pelastustoimen tulee varautua COVID-19 koronaviruksen vaikutuksiin, jotka koskevat myös valvonta- ja turvallisuusviestintä tehtäviä. Pelastusviranomaisten tulee ottaa huomioon tarkastuskohteiden sekä oman henkilöstön tartuntariskien minimoiminen. Valvontatehtäviä on priorisoitu suorittamalla kiinteistöjen palotarkastukset asiakirjavalvonnan tapaisesti etäyhteydellä kiinteistöjen yhteyshenkilöiden ja pelastusviranomaisten kesken. Osittain

palotarkastuksia on pyritty siirtämään myös eri ajankohtaan myöhemmin suoritettavaksi. Sisäministeriön annettua tarkennettuja ohjeita huhtikuussa pelastuslaitosten palvelutasopäätösten ja valvontasuunnitelmien toteutumisesta. Tämän johdosta palotarkastuksia on aloitettu suorittamaan 1.5.2020 jälkeen huomioiden edelleen tarkastuskohteiden aiheuttamat rajoitteet.

Tällä hetkellä valvontatehtäviä on ollut mahdollisuus suorittaa vähemmän kuin vuoden 2019 kolmannesvuosiraportissa. Poikkeuslain voimassa ollessa valvontatehtäviä suorittavien työpanosta on kohdennettu ennakointi- ja viestintäryhmän tehtäviin.

Turvallisuusviestintää on toteutettu Keski-Suomen pelastuslaitoksen toimintasuunnitelman mukaisesti 13.3.2020 saakka. Tämän jälkeen sisäministeriön päätöksen mukaisesti Nou Hätä! sekä kaikki muutkin vastaavat kampanjat peruttiin ensimmäisen vuosikolmanneksen osalta. Turvallisuusviestintä toteutetaan toistaiseksi sosiaalisen median ja lehdistön välityksellä.

Varautumista ja oman toiminnan jatkuvuuden hallintaa on kehitetty viime vuoden tapaan pelastuslaitoksen sisällä, yhteistyössä kuntien ja yhteistyöviranomaisten kanssa. Pelastuslaitos on lisäksi ollut isossa roolissa syksyllä 2018 perustetun Keski-Suomen turvallisuus- ja valmiustoimikunnan toiminnan käynnistämisessä ja kehittämisessä. Tämä kehitystyö jatkuu edelleen.

Ensihoito

Alkuvuosi on ollut edellisvuoden kaltainen, mutta viimeinen kuukausi on ollut tehtävämääriltään hiljaisempi, johtuen koronaviruksesta. Erot edelliseen vuoteen verrattuna kiireellisyysluokittain on: A (+42), B (+54), C (-767) ja D (+468). C ja D luokan tehtävillä on merkittävät erot. Tämä johtunee hätäkeskusjärjestelmä ERICAn vastesyötöistä. Tehtävämäärien odottamaton pieneneminen vaikuttaa suoraan KELA-tulojen pienenemiseen.

Ensihoidon tehtävämäärät laskivat 1. tarkastelujaksolla 714 tehtävällä, joka on 7 prosenttia vähemmän kuin edellisena vuotena. Tehtävät ovat vähentyneet etenkin Jyväskylässä Ristonmaan asemalla, muualla alueella mentiin normaalilla vaihteluvälillä.

Tehtäviin sidotut käyttöasteet laskivat kaikilla Jyväskylän yksiköillä 2-3 prosenttia. Sympälin (EKS 123) käyttöaste on kuitenkin edelleen huolestuttavan korkea 45%. Viitasaaren (EKS 234) käyttöaste on laskenut 40 prosentista 36 prosenttiin.

Koronaviruksesta aiheutuneita hankintoja on tehty noin 10 000 euron edestä, mikä on suhteellisen maltillinen. Henkilöstön osalta poissaoloja ja ylitoita on ollut ennätyksellisen vähän, mikä osittain johtuu koulutusten perumisista, hygieniaohjeistuksien sekä suojautumisoheiden noudattamisesta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Onnettomuuksien ehkäisy

1. Noudatetaan erikseen vahvistettavaa, pelastuslain 79 § mukaista ja riskien arviointiin perustuvaa valvontasuunnitelmaa, jossa on määritelty vuonna 2020 tarkastusvuorossa olevien kohteiden palotarkastukset sekä muut valvontatoimenpiteet.

Valvontatoimenpiteitä on kirjattu tehdyksi ensimmäisellä vuosikolmanneksella sisäministeriön ohjeiden mukaisesti pääsääntöisesti etäyhteydellä kaikkiaan 300 kappaletta. Tämän lisäksi on suoritettu jälkitarkastuksia ja muita palotarkastuksia 320 kpl. Yh-

teensä ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana valvonta- ja tarkastustehtäviä on suoritettu 620 kpl. Esimerkkeinä ympärivuorokauden käytössä olevia kohteita joita ovat esimerkiksi sairaalat ja hoitolaitokset on ensimmäisellä vuosikolmanneksella tarkastettu 8 % (23 kpl), kokoontumis- ja liiketiloja 9 % (18 kpl) vuoden tavoitteesta. Asiakirjavalvontatehtäviä on suoritettu sekä annettu erilaisia lausuntoja 287 kohteen osalta.

Asuinrakennusten valvonta toteutetaan asukkaiden suorittamana paloturvallisuuden itsearviointina edellisen vuoden tapaan. Pientalojen asukkaille osoitettuja valvontakirjeitä, jotka sisältävät palautusohjeet ja oppaan on lähetetty huhtikuuhun mennessä 12 300 kappaletta.

Epäsäännöllisen valvonnan määräksi kemikaalilainsäädännön nojalla vuonna 2020 on valvontasuunnitelman laadintavaiheessa arvioitu 520 valvontasuoritetta. Näiden toteutuma ensimmäisellä kolmanneksella on 27, muita pyydettyjä asiantuntijalausuntoja 42 kpl ja poistumisturvallisuusselvityksiä on käsitelty 21 kpl.

2. Turvallisuusviestinnässä otetaan huomioon valvonta- ja onnettomuustiedot sekä asiakasryhmien tarpeet Keski-Suomen pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän toimintasuunnitelma – asiakirjassa tarkemmin kuvatulla tavalla.

Turvallisuusviestinnässä on tammi- helmikuun aikana keskitytty tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisyyn. Turvallisuusviestintätilaisuuksia on ollut yhteensä 174 kappaletta, joista lukumääräisesti suurimpana on turvallisuuskoulutuksen osuus 140 koulutustilaisuutta. Kaikkiin turvallisuusviestintätilaisuuksiin on ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana osallistunut 6 329 henkilöä.

Median avulla eri tavoilla toteutettuna turvallisuusviestintä on maalisi- huhtikuun aikana ollut tehostettua, kohdennettua ja lähes päivittäistä.

Pelastustoiminta

3. Kiireelliset pelastustehtävät kyetään aloittamaan riskiluokittain niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite on 13 minuuttia. Yksityiskohtaisempina mittareina käytetään tavoitteen täyttymisprosenttia (tavoite on vähintään 50 %) sekä mediaaniaikaa riskiluokittain.

I riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 6 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 11 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 20 minuutissa.

II riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 10 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 14 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 30 minuutissa.

III riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 20 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 22 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 30 minuutissa.

IV riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 36 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 38 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 40 minuutissa.

Riskiluokan ruutujen jakautuma Keski-Suomessa vuoden 2016 lopussa on esitetty alla olevassa taulukossa:

Riskiluokka	Ruutujen määrä (kpl, km²)	Väestömäärä 2016 (arvio)
Riskiluokka I	15	43 632
Riskiluokka II	159	114 376
Riskiluokka III	218	44 005
Riskiluokka IV	19 559	73 775
Yhteensä	19 951	275 788

Toimintavalmiusaikojen tavoitteiden täyttymisprosentit ja mediaaniajat sekä tapausten lukumäärät

- A. *Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaika kaikissa kiireellisissä pelastustoimintatehtävissä riskiluokasta riippumatta oli 12:35 (n= 732), joissa toimintavalmiusaika on mitattu). Vuonna 2019 vastaava aika oli 14:22 (n=418)*
- B. *Pelastuslaitoksen ensimmäinen yksikkö tavoitti kiireellisistä tehtävistä kohteen tavoiteajassa riskiluokittain (I, II, III ja IV). Taulukko 1. Ensimmäisen yksikön tavoitteen täyttymisprosentti = 50 %*

Taulukko 1

riskiluokka	tavoiteaika, min	tavoiteajassa %	mediaani	kpl
I	6	45	6:10	189
II	10	80	7:24	310
III	20	95	9:46	85
IV	36	100	13:58	291

- C. *Pelastustoimintatehtävissä tehokas pelastustoiminta alkoi riskiluokittain (I,II, III ja IV) Taulukko 2, tavoite 50%*

Taulukko 2

riskiluokka	tavoiteaika, min	tavoiteajassa %	mediaani	kpl
I	11	47	11:08	177
II	14	79	11:39	249
III	22	98	12:12	62
IV	38	98	17:38	244

Varautuminen ja väestönsuojelu

4. Keski-Suomen pelastuslaitos toteuttaa yhteistyötä kuntien, yhteistyöviranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa valmiussuunnittelussa, erilaisissa harjoituksissa ja häiriötilanteiden johtamistoiminnassa. Keski-Suomen pelastuslaitos kehittää oman toiminnan jatkuvuuden hallintaa kansallisen ja alueellisen riskiarvion uhkia vastaan toteuttaen osaltaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian päämääriä. Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti Keski-Suomen maakunnan alueella toimivan valmiustoimikunnan ja sen sihteeristön toimintaan.

Pelastuslaitoksen oman valmiuden kehittämässä keskityttiin alkuvuonna Johtokeskuksen uudistamiseen. Toiminnan suunnittelu ja ohjeistus toteutettiin jo viime vuoden puolella ja nyt oli vuorossa fyysiset tilamuutokset. Johtokeskushenkilöstön koulutus oli suunniteltu huhtikuulle, mutta se jouduttiin siirtämään koronarajoitusten vuoksi.

Maaliskuussa järjestettiin kaksipäiväinen CBRNE-harjoitus osana Panssariprikaatin johtamaa paikallis-puolustusharjoitusta. Pelastuslaitoksen johdolla suunniteltu ja toteutettu viranomaisyhteistyöhön ja vaarallisiin aineisiin keskittynyt harjoitus koostui kolmesta kokonaisuudesta: operatiivisen henkilöstön yhteistyöpäivästä, jossa Pelastuslaitos, Puolustusvoimat sekä Poliisi pitivät yhteisen koulutuspäivän. Samaan aikaan Keski-Suomen turvallisuus- ja valmiustoimikunta käsitteli erityisesti poikkeusolojen aikaista tilannekuvan kokoamista ja jakamista. Kokonaisuus huipentui suureen käytännön harjoitukseen Tikkakosken harjoitusalueella. Pelastuslaitoksen näkökulmasta tärkeimmät harjoitustavoitteet liittyvät puhdistuspaikan perustamiseen ja toimintaan, johtamiseen ja lisäksi harjoituksessa testattiin uudistetun johtokeskuksen toimintaa. Harjoitukseen osallistui iso joukko eri toimijoita pelastuslaitokselta, tikka-kosken sotilaspalokunnasta, poliisista, ensihoidosta sekä puolustusvoimien joukkoja mm. CBRN-partio, vartioston joukkoja sekä reserviläisiä.

Keski-Suomen pelastuslaitos on ollut myös aktiivisesti kehittämässä pelastustoimen varautumisen ohjaamista valtakunnallisella tasolla. Sisäministeriön pelastustoimen poikkeusolojen riskianalyysi-hanke, jossa Keski-Suomen pelastuslaitos oli toisena pilotikohteena mukana, saatiin päätökseen ja pelastuslaitoksen edustaja nimettiin myös Pelastuslain esiselvityshankkeen jaostoon, jossa käsitellään muutostarpeita varautumisen ja väestönsuojelun osalta.

Maailmanlaajuinen koronakriisi on vaikuttanut merkittävästi myös pelastuslaitoksen varautumiseen. Maalis-, huhtikuun aikana on päivitetty ja laadittu paljon erilaisia suunnitelmia ja toimintaohjeita. Organisoitumista on hieman muutettu ja tilannekuvan kokoamiseen sekä tulevan ennakointiin on panostettu. Tilannekuvaa koronasta ja sen seurannaisvaikutuksista pidetään yllä muun muassa Keski-Suomen turvallisuus- ja valmiustoimikunnan säännöllisissä kokouksissa, joihin on kutsuttu myös kuntien edustus. Pelastuslaitoksen edustaja toimii toimikunnan sihteerinä.

6 HENKILÖSTÖ

6.1 Henkilöstömenot ja henkilötyövuodet

Henkilöstömenot olivat huhtikuun lopussa 115,0 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot ovat toteutuneet koko kaupungin tasolla 2,2 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota pienempinä. Talousarviota pienempään toteumakertymään vaikuttaa osaltaan virka- ja/tai työehtosopimukseen vuodelle 2020 ennakoitu 1 %:n palkankorotus, joka ei ole toteutunut. Uusista virka- ja/tai työehtosopimuksista ei ole tällä hetkellä neuvottelutulosta ja aiemmat sopimukset päättyivät maaliskuun lopussa.

Edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta henkilöstömenot ovat kasvaneet 5,4 miljoonaa euroa (4,9 %). Maksetut palkat ja palkkiot ovat kasvaneet 4,4 miljoonaa euroa (5,0 %) ja henkilösivukulut 1,0 miljoonaa euroa (4,4 %).

Henkilöstömenot

1 000 euroa	TOT	TA+M	TOT	Ero TOT/TA+M		Muutos 2019-2020	
	04/2019	04/2020	04/2020	euroa	%	euroa	%
Konsernihallinto	4 844	3 994	5 074	1 080	27,1 %	230	4,7 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	39 234	43 079	41 953	-1 126	-2,6 %	2 719	6,9 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	36 924	39 204	38 815	-389	-1,0 %	1 891	5,1 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	6 056	6 508	6 136	-372	-5,7 %	80	1,3 %
Kaupunkirakenne	3 581	5 637	4 941	-696	-12,3 %	1 360	38,0 %
Liikelaitokset	11 340	11 123	10 503	-621	-5,6 %	-837	-7,4 %
Palvelut yhteensä	101 978	109 545	107 422	-2 123	-1,9 %	5 443	5,3 %
Palkkatuettu työllistäminen	1 045	812	786	-26	-3,2 %	-259	-24,8 %
Konsernihallinnon hankkeet	96	42	107	66	157,8 %	12	12,1 %
Kasvun ja oppimisen hankkeet	321	358	406	48	13,5 %	85	26,5 %
Kulttuuripalveluiden tuntipalkkaiset	1 136	968	1 047	79	8,2 %	-89	-7,8 %
Sivutoimiset palomiehet	441	658	464	-194	-29,5 %	23	5,2 %
Perhehoito ja tukiperheet	202	247	190	-58	-23,3 %	-12	-5,9 %
Omaishoitajien tuen henkilösivukulut	170	173	182	8	4,9 %	12	6,8 %
Luottamuselimet, kaup.johtaja, vaalit	272	318	272	-46	-14,4 %	0	0,1 %
Eläkemenoperusteiset maksut	3 910	4 084	4 084	0	0,0 %	173	4,4 %
Muut henkilöstömenot yhteensä	7 593	7 660	7 538	-122	-1,6 %	-55	-0,7 %
Henkilöstömenot yhteensä	109 571	117 205	114 960	-2 245	-1,9 %	5 389	4,9 %

Palkalliset henkilötyövuodet kuvaavat sitä työpanosta, josta kaupungille aiheutuu henkilöstömenoja. Tammi-huhtikuun 2020 palkallisten henkilötyövuosien määrä oli 2 372 henkilötyövuotta. Määrä on 100 henkilötyövuotta enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Vuoden 2020 talousarviossa henkilötyövuosien suunniteltiin kasvavan perustuen sekä palvelutuotannon että asukas- ja palvelutarpeen kasvuun. Ikääntyneiden palveluissa on kotihoidon puolella otettu myös aiemmin ostopalveluilla tuotettua toimintaa kaupungin omaksi toiminnaksi. Koko vuoden henkilötyövuosien kasvu on suunniteltu olevan 325 henkilötyövuotta.

Henkilöstösuunnitelmaa tarkennetaan ja täyttölupakäytäntöä kuitenkin tiukennetaan loppuvuoden ajaksi. Tavoitteena on, että henkilötyövuodet eivät kasva täysimääräisesti. Koronatilanteen muutoksia ja sen vaikutuksia seurataan tiiviisti. Osassa palveluita tämä merkitsee suunniteltua pienempiä henkilötyövuosia, kun tehtäviä jätetään osin täyttämättä esimerkiksi sijaistarpeen ollessa aiempaa pienempi. Tähän vaikuttavat koronatilanteen valtion linjaukset, näihin perustuvat kaupungin toimintojen muutokset sekä palvelutarpeen väheneminen. Työn vähenemisen vuoksi sivistyksen toimialla toteutuvat todennäköisesti myös osaa tehtäviä koskevat lomautukset. On kuitenkin huomioitava, että kaikkia talousarvion mukaisia koronatilanteessakin välttämättömiä tehtäviä ei ole saatu täytettyä. Esimerkiksi avoterveydenhuollon palveluissa on täyttämättömiä lääkärin tehtäviä ja lääkärityöpanosta on jouduttu ostamaan ostopalveluna.

Vakituisen henkilöstön palkalliset henkilötyövuodet ovat ensimmäisellä kolmanneksella kasvaneet kuitenkin 96 henkilötyövuodella (5,2 %) ja määräaikaisen henkilöstön 22 henkilötyövuodella (16,8 %). Sijaishenkilöstön henkilötyövuodet laskivat 10 (-2,3 %) henkilötyövuodella. Palkkatuetun työllistämisen osalta laskua oli 9 henkilötyövuotta (-24,7 %).

Palkalliset henkilötyövuodet

	TOT	TOT	Muutos	
	04/2019	04/2020	htv	%
Konsernihallinto	76	78	2	3,1 %
Sosiaali- ja terveystalvet	886	935	49	5,6 %
Kasvun ja oppimisen talvet	880	929	49	5,6 %
Kulttuuri- ja liikuntatalvet	148	147	-1	-0,5 %
Kaupunkirakenne	69	99	29	42,4 %
Liikelaitokset	266	244	-22	-8,1 %
Palvelut yhteensä	2 325	2 433	108	4,6 %
Konsernihallinnon hankkeet	2,2	2,4	0	10,7 %
Kasvun ja oppimisen hankkeet	8,2	9,1	1	11,5 %
Palkkatuettu työllistäminen	36,7	27,7	-9	-24,7 %
Henkilötyövuodet yhteensä	2 372	2 472	100	4,2 %

Konsernihallinnon henkilöstömenot ovat toteutuneet toisen vuosineljänneksen aikana 1,1 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota suurempina. Ero johtuu pääosin alkuvuoden aikana kertyneistä tapaturmavakuutusmaksuista, joita tullaan vyöryttämään tilinpäätöksen yhteydessä toimialoille. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden konsernihallinnon henkilöstömenot ovat pysyneet kokonaisuudessaan edellisvuoden tasolla.

Sosiaali- ja terveystalvetuiden henkilöstömenot ovat 1,2 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota pienemmät. Koronatilanne vaikuttaa myös sosiaali- ja terveystalvetuiden henkilöstömenoihin ja henkilötyövuosiin maaliskuusta alkaen. Osassa toiminnoista valmiustasoa on nostettu, osassa toimintoja talvetuja on taas ajettu alas ja henkilöstöä siirretty toisiin tehtäviin. Varautuminen ja esimerkiksi karanteenitilanteista aiheutuneet poissaolot ovat vaikuttaneet osassa toimintoja henkilöstömenoja kasvattavasti. Joissain toiminnoissa sijaistarve on jopa hieman vähentynyt, koska henkilöstöä on siirretty korvaaviin tehtäviin ja/tai toimintoja on valmiuden nostamiseksi ajettu alas. Sosiaali- ja terveystalvetuihin on siirtynyt henkilöstöä myös sivistystalvetuista.

Avoterveydenhuollon henkilöstökulut ovat toteutuneet tammi-huhtikuun aikana 0,7 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä. Talousarvioalitukset kohdistuvat pääsääntöisesti avosairaanhoidon (0,5 milj. euroa) ja suun terveydenhuoltoon (0,2 milj. euroa). Lääkärtilanne on alkuvuoden aikana ollut edelleen haastava ja lääkärityöpanosta on viime vuoden tapaan ostettu vuokratyövoimana. Koronaviruspandemia on osaltaan vaikuttanut henkilöstökuluihin reilun kuukauden ajalta kustannuksia kasvattavasti.

Myös sosiaalitalvetuissa (-0,3 milj. euroa), perheiden ennaltaehkäisevissä talvetuissa (-0,4 milj. euroa) sekä kaupungin sairaalassa (-0,4 milj. euroa) henkilöstömenot ovat alkuvuoden aikana toteutuneet jaksotettua talousarviota pienempinä. Koronatilanteen takia sijaisia on tarvittu vähemmän esimerkiksi vammaistalvetuiden asumisyksiköissä. Asumisyksiköihin siirtyi työntekijöitä työ- ja päivätoiminnasta näiden toimintojen sulkeuduttua. Sosiaalitalvetuissa sekä perheiden ennaltaehkäisevissä talvetuissa tehtävien täyttöjä on myös siirretty tai tehty porrasteisesti. Vaikea lääkäreiden rekrytointitilanne on vaikuttanut myös perheiden ennaltaehkäisevien talvetuihin sekä kaupunginsairaalaan.

Ikääntyneiden palveluissa henkilöstömenot ovat toteutuneet 0,6 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota suurempina. Vanhuspalveluihin on siirtynyt sivistyspalveluista useita kymmeniä henkilöitä varmistamaan palvelujen toimivuus myös koronatilanteessa omien töiden vähentyessä tai estyessä sivistyspalveluissa. Suurin osa siirtyneiden henkilöiden palkkakustannuksista kohdistuu kuitenkin edelleen sivistyspalveluihin. Kotihoidon aiemmin ostopalveluina tuotetun toiminnan siirtyminen kaupungin omaksi toiminnaksi kasvattaa myös ikääntyneiden palveluiden henkilöstömenoja.

Kasvun ja oppimisen henkilöstömenot ovat kasvaneet 2,0 miljoonaa euroa edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Kuluvan vuoden jaksotettuun talousarvioon nähden henkilöstömenot ovat toteutuneet 0,4 miljoonaa euroa pienempänä.

Varhaiskasvatuksen palvelualueella henkilöstömenot toteutuivat 0,9 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota pienempinä. Henkilöstö on pitänyt korona-poikkeusaikana mm. palkattomia vapaita, eikä määräaikaisia palvelussuhteita ole kaikissa tilanteissa jatkettu työn vähenemisen vuoksi. Edellisvuoteen verrattuna tammi-huhtikuun toteuman kasvu johtuu varhaiskasvatuksessa siitä, että uudet Kangasvuoren ja Savulahden päiväkotikoulut, päiväkotien ja koulujen yhteyteen perustetut ryhmät sekä Cygnaeuksen päiväkodin esimiesalueen laajempi toiminta aloittivat toimintansa vasta vuoden 2019 elokuussa.

Perusopetuksen palvelualueella henkilöstömenot ovat toteutuneet 0,5 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota suurempina. Koulunkäynninohjaajien henkilöstömenojen ennustetaan viime vuoden tilinpäätöksen perusteella ylittävän myös kuluvan vuoden talousarvion noin 0,3 miljoonalla eurolla. Koronatilanteen vaikutukset toiselta vuosikolmannekselta eivät ole kuitenkaan vielä täysimääräisesti ennakoitavissa. Koulunkäynninohjaajia on myös jonkin verran siirtynyt toisiin tehtäviin tilanteessa, jossa oppilaita on ollut aiempaa vähemmän lähiopetuksessa. Savulahden päiväkotikoulun toiminnan aloitus elokuussa 2019 ja oppilasmäärän kasvu vaikuttavat myös perusopetuksen henkilöstömenoihin. Nuorisopalvelujen hankkeiden henkilöstömenoissa on talousarviossa huomioitu vain hankkeiden omavastuuosuudet. Menojen todellinen toteuma on kuitenkin suunniteltua suurempi.

Kulttuuri- ja liikuntapalveluissa henkilöstömenot ovat toteutuneet 0,4 miljoonaa euroa jaksotettua talousarviota pienempinä. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden henkilöstömenot ovat pysyneet samalla tasolla. Koronatilanne on vaikuttanut kulttuuri- ja liikuntapalveluissa, koska valtion päätöksiin perustuen tiloja ja toimintoja on suljettu ja tilanteeseen on henkilöstönäkökulmasta myös reagoitu. Määräaikaisia työntekijöitä tai sijaisia ei ole palkattu ja joissain tilanteissa palkanmaksu on myös keskeytetty työn tekemisen estyessä työntekijästä ja työnantajasta riippumattomasta syystä. Henkilöstöä on myös siirretty toisiin tehtäviin. Myös ilta- ja viikonloppukorvauksia on työvuorosuunnittelun muutoksien takia maksettu aiempaa vähemmän.

Kaupunkirakenteen toimialalla henkilöstömenot ovat toteutuneet 0,7 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä, jaksotuksien takia. Alkuvuoden tavoitteessa näkyy kesä- ja kausityöntekijöille budjetoituja palkkamenoja.

Liikelaitosten osalta henkilöstömenot ovat toteutuneet alkuvuoden aikana 0,8 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua pienempänä. Suurin poikkeama on Keski-Suomen pelastuslaitos- liikelaitoksessa, jossa henkilöstömenot ovat 0,7 miljoonaa euroa budjetoitua pienemmät. Tästä sivutoimisten palomiesten osuus on 0,2 miljoonaa euroa.

6.2 Rekrytointi

Vuoden ensimmäisellä kolmanneksella rekrytointeja on tehty yhteensä 740 työpaikkaan. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 1 004, eli haettavien paikkojen määrä on vähentynyt noin neljänneksellä. Vakituksia tehtäviä työpaikoista on ollut vajaa kolmannes. Edellisvuonna samalla aikajaksolla vakituksia tehtäviä oli hieman yli kolmannes kaikista rekrytoinneista. Haettavien työpaikkojen vähenemiseen on vaikuttanut maaliskuun loppupuolelta lähtien koronaviruksen aiheuttama poikkeustila. Tehtävien täyttämisen sijasta on keskitytty henkilöstösiirtojen organisointiin toimialojen ja liikelaitosten sisällä ja välillä.

Alkuvuoden aikana toteutettiin kesäsijaisten ja kesätyöntekijöiden haut. Valitettavasti poikkeusolojen takia, näitä tehtäviä ei päästy täyttämään montakaan. Kesätyöt herättivät kiinnostusta ja kaikkiaan hakemuksia tuli yli 2 680. Hakemusten määrä oli kuitenkin 1 000 edellisvuotta vähemmän. Nuorten kesätöihin saatiin 779 hakemusta. Koska kaupungin omia paikkoja ei päästy täyttämään, kesätyösetelin määrää lisättiin 100 setelistä 200 seteliin. Seteli on herättänyt runsaasti kiinnostusta niin nuorten kuin työnantajienkin puolelta.

Anonyymien rekrytointien kokeilua päätettiin jatkaa vuonna 2020 ja anonyymeja rekrytointeja on toteutettu alkuvuoden aikana esimerkiksi nuorisopalveluiden ja opettajien rekrytoinneissa. Keskimäärin yksi rekrytointi kuukaudessa toteutetaan anonyymina.

Rekrytointihaasteita on edelleen ollut lääkäreiden ja tiettyjen teknisen alan asiantuntijoiden suhteen. Sosiaalityöntekijöiden osalta aiemmat rekrytointihaasteet ovat jonkin verran helpottaneet. Myös sijaisuuksien täyttäminen hoitoalalla, etenkin ikääntyvien palveluissa, on ollut ajoittain pulmallista. Yhteistyötä ikääntyneiden palveluiden kanssa on tiivistetty entisestään ja rekrytointien kehittämiseksi maaliskuun alusta alkaen rekrytointitiimissä on työskennellyt ikääntyneiden palveluiden rekrytointeihin keskittyvä rekrytointikoordinaattori.

Vuoden ensimmäisellä kolmanneksella sijaishakuja on toteutettu 405, mikä on hieman edellisvuotta vähemmän, jolloin vastaava luku oli 491. Huhtikuussa kaupunki käynnisti sivistyksen toimialaa koskien koronatilanteeseen liittyvät yhteistoimintaneuvottelut. Itse neuvottelut, sivistyksestä siirtyminen soten tehtäviin sekä koronatilanteeseen liittyvä työn väheneminen vaikutti myös määräaikaisiin työsopimuksiin, joita tehtiin maaliskuussa aiempaa vähemmän.

6.3 Osaamisen ja työkyvyn tukeminen

Henkilöstötyötä ja henkilöstöjohtamista ohjaa kaupunginhallituksen hyväksymät henkilöstötyön linjaukset (henkilöstöpolitiikka) vuosille 2018 – 2020. Henkilöstö- ja koulutus suunnitelmassa on määritelty vuodelle 2020 yhdessä palveluiden johdon kanssa kolme tärkeintä, koko kaupunkitason, osaamisen ja työkyvyn hallinnan kehittämiskärkeä. Näihin painopisteisiin resursoidaan myös yhteisiä kehittämisvoimavaroja kuluvan vuoden aikana.

Osaamisen tukemisen kärjet ovat:

- Digitaidot ajan tasalle
- Turvalliset asiakaskohtaukset
- Kannustava ja rohkea esimiestyö

Työkyvyn kehittämisen kärjet ovat:

- Aivoystävällisempää työtä
- Puututaan nopeammin työkyvyn haasteisiin
- Voimavarojen ja työn tasapaino

Vuoden 2020 ensimmäisellä kolmanneksella edellä kuvattuihin kärkiin perustuen on tehty esimerkiksi seuraavaa:

Esimiestyöhön aktiivista tukea

Esimiestemme työ on muuttunut entistä haastavammaksi. Kiire on lisääntynyt ja esimiestyötä kuormittavat aiempaa haastavammat asiakas – ja työyhteisötilanteet. Viime vuoden lopussa esimiestyötä seurattiin suunnitelmallisesti tavoitteena tunnistaa ja tuoda näkyväksi ne tehtävät ja asiat, jotka aiheuttavat kiirettä ja kuormitusta esimiesten arjessa. Esimiesten työn ”varjostamisella” esimiehen työpaikalla havainnoiden ja haastatellen koottiin tietoa arjesta ja esimiestyötä kuormittavista tekijöistä. Varjostuksen kohteeksi valittiin 25 lähiesimiestä erilaisista yksiköistä. Esimiehen kanssa käytiin läpi työyksikön erilaisia tilanteita, haasteita sekä esimiehen työtehtäviä, vastuuta ja tehtäviä, myös suhteessa hänen tehtävänkuvaansa.

Varjostus vahvasti kuvaa siitä, mitä on tarpeen yhdessä kehittää esimiestyön tueksi. Näitä ovat esimerkiksi tukitoimien jatkaminen esimiehelle (osaaminen, työnohjaus, sparraus, kollegiaalinen tuki/verkostoituminen) , palaverikäytäntöjen kehittäminen ja sujuvoittaminen sekä arjen sälän selättäminen. Isot odotukset ovat esimerkiksi parhaillaan rakentuvalla uudelle intralle sekä uuden työntekijän perehdyttämisen ja käyttöoikeuksien hakeamisen sujuvoittamiselle. Tarpeen on myös päivittää esimiesten tehtäväkuvia sekä tehdä laajemmin muutoksia kaupungin toimintatapoihin (esimerkiksi HR:n omien toimintaprosessien tarkastelu ja sujuvoittaminen).

Työyhteisöissä psykososiaalinen kuormitus on lisääntynyt. Esimiesten osaamista sen paremmasta hallinnasta esimiestyössä lisättiin räätälöidyillä koulutuksilla. Haluamme, että esimiehet tunnistavat paremmin psykososiaalisia kuormitustekijöitä työssä ja ymmärtävät niiden yhteyden muuhun työympäristöön. Haluamme myös rohkaista esimiehiämme ottamaan huolen jaksamisesta ja kuormittuneisuudesta puheeksi mahdollisimman varhain.

Esimiehillä on mahdollisuus henkilökohtaisiin tukikeskusteluihin henkilöstöpalveluissa. Myös esimiehesparrauksia ja -keskusteluja ja ryhmässä sekä yksilötoteutuksina tapahtuvia coaching- prosesseja käynnistettiin useita kevään aikana. Esimiesten tiimivalmennuksia toteutettiin tarvittavista, esimiestyön tuen teemoista. Tarvittaessa esimies voi tilata työyhteisölleen valmennuksellista – ja keskustelutukea.

Työyhteisöjä valmennettiin keväällä tunnetietoisuudesta, toimivasta työyhteisöstä ja vuorovaikutuksesta. Suositut työsuojeluiltapäivät kokosivat keväällä esimiehiä ja työsuojeluhenkilöstöämme oppimaan lisää psykososiaalisesta kuormituksesta työssä sekä työyhteisön toimivasta vuorovaikutuksesta.

Esimiehiä ja työyhteisöjä valmennettiin myös esimiehen sekä työntekijöiden vastuista, oikeuksista ja velvollisuuksista. ”Me ja muut” - teemalla työyhteisöjen kanssa käytiin läpi kaikille tärkeitä työyhteisötaitoja.

Myös esimiesten valmennuksia ja työyhteisöjen tukea vietiin koronatilanteessa entistä enemmän etäyhteyksin toteutettavaksi. Olemme kuitenkin todenneet sen, että tämän teeman aiheista monessa kohtaa paras tapa toteuttaa niitä on perinteisessä vuorovaikutuksessa ja siihen palataan taas, kun on sen aika.

Lisää digiosaamista esimiesten johdolla

Tavoite on, että koko henkilöstömme ottaa vuonna 2020 Office 365 työkalut aktiiviseen käyttöön esimiestemme tuella ja johdolla. Esimiehet ovat esimerkkinä uusien työvälineiden käyttöönotossa. Uudet työvälineet saadaan esimiehen johdolla tutuksi ja käyttöön työyhteisöissä.

Henkilöstöpalvelut järjesti kevään aikana esimiehille työpajoja (Teams-sovellus, OneDrive, Planner ja OneNote). Esimiehet velvoitettiin osallistumaan niihin. Palveluiden esimiehille järjestettiin näistä teemoista tarvittaessa myös omia pienryhmiä.

Maaliskuun aikana koronavirustilanne pakotti uudella tavalla ottamaan haltuun edellä kuvatut työvälineet käytännön työtilanteiden avulla. Työyhteisöjen tueksi O365 sekä perusohjelmiston osaamisen kehittämiseksi hankittiin verkkokoulutuslupa itseopiskeluun ja osaamisen testaamiseen.

Koronan vaikutukset henkilöstökoulutuksiin ja – valmennuksiin

Henkilöstökoulutuksiin osallistumiset laskivat kevään aikana koronaviruksen vuoksi. Koulutuksia jouduttiin paljon perumaan tai siirtämään syksylle. Useita koulutuksia onneksi pystyttiin toteuttamaan verkossa.

Koulutuksiin osallistumista seurataan vastaavilla kriteereillä kuin koulutuskorvausta varten raportoidaan osallistumisista Työllisyysrahastolle. Koulutuspäiviin lasketaan mukaan 1-3 päivän osallistumiset per henkilö.

Huhtikuun 2020 loppuun mennessä koulutuspäiviä on kertynyt seuraavasti:

	2019	2020
1-3 -päivää yht.	4 590	2 812

Päivien kertymisen väheneminen vaikuttaa myös vuoden 2020 koulutuskorvaukseen ja mahdollistaa siten loppuvuodesta aiempaa vähemmän osaamisen kehittämisen ja työkyvyn tuen kehittämistoimenpiteitä.

Työturvallisuustyötä koronan torjunnan ohella

Korona-pandemia otti keväällä keskeisen roolin myös työsuojelussa. Tämä on tarkoittanut tiivistä yhteistoimintaa valmistelussa ja edelleen viestintää esimiehille kaupunkikohtaisesta ohjeistuksesta, joka perustuu viranomaisohjeisiin.

AVI:n työsuojelutarkastuksia toteutettiin 1.1.-30.4.2020 yhteensä 10 kappaletta, työpaikeille suunnatut tarkastukset keskeytyivät maaliskuun alussa Korona-pandemian takia. Tarkastuksia keväällä suunnattiin mm. lastensuojelun avohuoltoon, työtoimintoihin ja varhaiskasvatukseen esimiehille. Tarkastuksissa nousivat useasti esiin mm. psykososiaalisen kuormituksen kasvu, perehdytyksen puutteet, työtilojen ergonomiapuutteet ja henkilöturvallisuuden parantamiseen liittyvät tarpeet.

Jyväskylän kaupunki otti vuoden alusta käyttöön uuden poikkeamailmoitusjärjestelmän Poikkarin. Siinä keskeinen parannus aiempaan on mahdollisuus ilmoittaa poikkeamista laajemmin, mm. sisäilmahavainnoista.

Epäasiallinen käyttäytyminen ja eriasteinen uhkailu on jatkuvasti lisääntynyt. Kehitys edellyttääkin lisää panostuksia asiakas- ja työturvallisuuden parantamiseen ja myös oikeudellisissa toiminna. aktiivisempaa otetta rikoslain alaisten tapahtumien ilmoittamiseksi poliisiviranomaiselle. Poikkeamailmoituksia ajanjaksona tehtiin 618 kpl. (713 v.2019) joista 397 oli väkivaltatilanneilmoituksia.

Uusia hoitajakutsu- ja henkilöturvajärjestelmiä rakennettiin tammi-huhtikuussa viiteen toimintayksikköön. Hoitajakutsu-, henkilöturva- ja kulunhallintajärjestelmiin on jouduttu tekemään paljon toiminnallisia muutoksia koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi. Järjestelmien ohjelmallisen hallittavuuden ansiosta muutokset on saatu tehtyä nopeasti. Yhtään vakavaa vikaa ei ole ollut. Tämänhetkinen langattomien turvapainikkeiden määrä henkilökunnalla ja asiakkailta on 2270 kpl n. 200 kaupungin yksikössä.

Kaupungin päihdeohjelmaa uudistettiin yhteistyössä vastaamaan paremmin työpaikkojen tarpeita. Ohjeistusta on ajantasaistettu ja selkeytetty. Ohjelma on tulossa hyväksyttäväksi Kaupungin yhteistyötoimikunnan kesäkuun kokoukseen.

Työ- ja työmatkatapaturmia on ilmoitettu yhteensä 40 maaliskuun loppuun mennessä. Työpaikkatapaturmien tyypillisin aiheuttaja vakuutusyhtiön tilaston mukaisesti oli kuluväylät, alustat, maa, ovet, seinät, ikkunat, esteet (31 %) ja työmatkatapaturmista suurin osa tapahtui jalkaisin kulkiessa (70 %)

Sairauspoissaolot

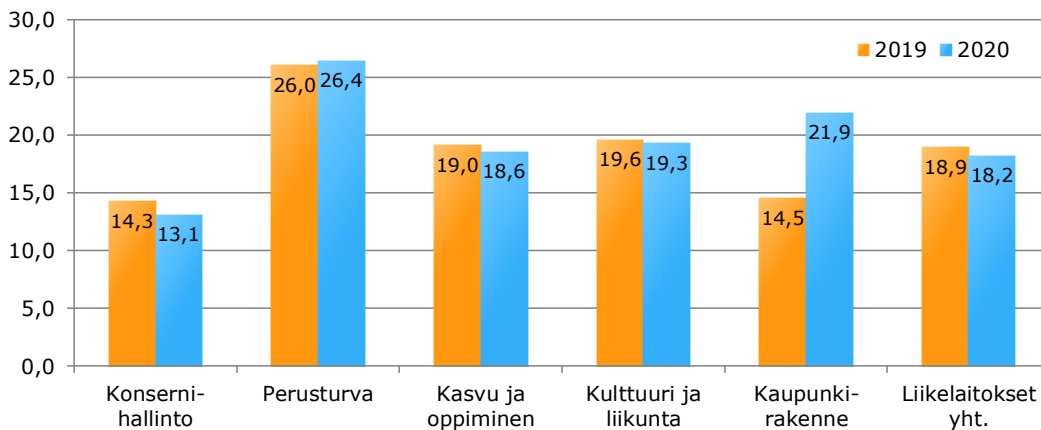
Kuluvan vuoden huhtikuun loppuun mennessä koko kaupungin henkilöstön sairaus- ja tapaturmapoissaolot ovat 21,4 päivää yhtä henkilötyövuotta kohden (21,3 pv/htv vuonna 2019). Tarkasteltaessa vakituista henkilöstöä henkilöinä, ei henkilötyövuosina, sairauspoissaolopäiviä oli hieman enemmän, eli 0,3 pv/henkilö enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana. Vuoden 2019 talousarviossa ollut tavoite sairauspoissaolojen laskusta ei toteutunut, eikä laskua ole näköpiirissä alkuvuoden tietojen valossa. Toki vuodesta 2020 on tulossa koronatilanteen vuoksi poikkeuksellinen ja ennakoimaton myös sairauspoissaolojen näkökulmasta.

Sairauspäivien kokonaismäärässä kasvua on tapahtunut noin 2 493 päivää ja sairaus- ja tapaturmapoissaolojen ajalta henkilöstölle maksetut palkkakustannukset ovat nousseet noin 0,3 miljoonaa euroa (11,0 %) edellisvuodesta. Sairauspäivien lukumäärän ja niiden ajalta maksettujen palkkakustannusten nousu aiheutuu myös kaupungin henkilömäärän kasvusta.

Sairaus- ja tapaturmapoissaolot

	4/2019	4/2020	Muutos	Muutos -%
kalenteripäivät	50 484	52 977	2 493	4,9 %
pv/htv	21,3	21,4	0,2	0,8 %
pv/vakituinen hlö	6,3	6,5	0,3	4,1 %
poissaolon ajalta maksetut palkkamenot (1 000 eur)	2 941	3 265	324	11,0 %

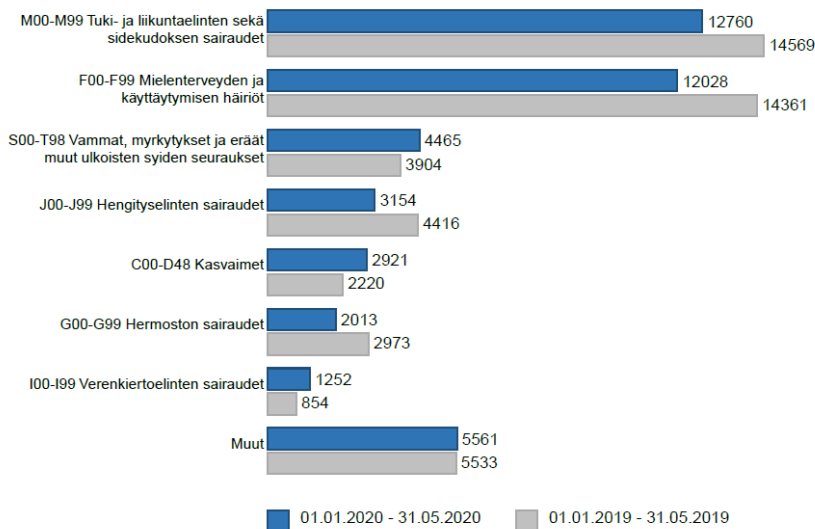
Sairaus- ja tapaturmapoissaolot, pv/htv

54 prosenttia vakituisesta henkilöstöstä ei ollut ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana lainkaan poissa töistä oman sairauden takia. Edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana luku oli 49,8 %.

Työterveyshuollon raportointiin kirjautuvat kaikki todistukselliset sairauspoissaolot. Koronavirustilanteesta johtuen esimiehen luvalla olevia sairauspoissaoloja on aiempaa enemmän. Työterveyshuollon raportoinnin perusteella vuoden ensimmäisenä kolmanneksena eniten sairauspoissaoloja aiheuttivat tuki- ja liikuntaelinsairaudet (vuoden 2020 ensimmäinen kolmasnes 12 760 päivää) ja seuraavaksi eniten mielenterveyden oireista johtuvat sairauspoissaolot (12 028 päivää).

SAIRAUSPOISSAOLOPÄIVÄT DIAGNOOSIPÄÄRYHMITÄIN - TOP 8

Työkyvyn tukeminen

Työkyvyn edistämiseksi on alkuvuodesta kiinnitetty huomiota henkilöstö- ja koulutus-suunnitelman mukaisesti kognitiivisen ja psykososiaalisen kuormituksen vähentämiseen ja työyhteisöjen varhaiseen tukeen.

Kaupunkirakennepalveluissa järjestettiin mm. aivoystävällisiä aamukahveja yhteistyössä

Keski-Suomen muistiyhdistyksen kanssa, psykososiaaliseen kuormituksen vähentämiseksi lisättiin työyhteisöjen tukea suoraan henkilöstöpalveluista ja haastaviin tilanteisiin työyhteisöissä puututtiin nopeammin yhteistyössä työterveyden kanssa.

Yhdessä Keski-Suomen työhyvinvointiverkoston kanssa järjestettiin Kevan koulutukset mielenterveyden haasteiden varhaisempaan tunnistamiseen ja reagoimiseen. Lisäksi Kevan ja NHG:n tutkimushankkeen raportoinnin yhteydessä saatiin tietoa työkykyhaasteiden varhaisempaan tunnistamiseen sekä työkykyriskin ennakointiin.

Varhaisen tuen ja Heti purkumallin koulutuksia järjestettiin palvelujen esimieskokouksissa. Työturvallisuuskeskuksen koulutusta järjestettiin lähi- ja etäkoulutuksina psykososiaalisen kuormituksen hallintaan ja toimenpiteisiin sen vähentämiseksi.

Työterveyshuollon palveluja laajennettiin 2020 alusta koskemaan myös sairaudenhoidon osalta koko henkilöstöä palvelussuhteen alusta alkaen. Vuoden alusta palvelujen piirissä on ollut 7800 työntekijää.

Työterveyshuollon palveluista yksilön neuvonta ja ohjaus muodostavat suurimman osan sekä nyt viimeisten viikkojen aikana työkykyriskin arviointi koronavirusepidemian aikana. Yhteistyössä työterveyden kanssa on edistetty kohdennettua työterveyspsykologin tukea työyhteisöille. Edellisestä vuodelta siirtyneet työpaikkakäynnit ehdittiin käynnistää ennen koronavirusepidemiaa, mutta maaliskuun puolivälistä alkaen kaikki työpaikoilla tapahtuva toiminta siirrettiin myöhempään ajankohtaan. Palvelut siirtyivät muutoinkin pääasiassa ohjeistuksen mukaisesti etäpalveluiksi. Työkykyneuvotteluja järjestettiin tarpeen mukaisesti. Työterveyshuollon yksi keskeinen tehtävä on koronavirusepidemian aikainen työntekijöiden ja erityisesti esimiesten ohjaus ja neuvonta. Lisäksi Työterveys Aalto on tehnyt työtehtävien riskinarviointia suhteessa työntekijän työkykyyn. Yhdessä työterveyden kanssa järjestettiin koronahoidon etulinjassa työskenteleville Tunnepysäkkejä, joiden tavoitteena oli tarjota keskustelu- ja vertaistukea poikkeustilanteessa.

Haastavan asiakkaan kohtaamisen valmennukset toteutettiin poikkeustilanteessa verkkovalmennuksena Teamsilla. Valmennuksen sisällön lisäksi myös toteutus sai hyvää palautetta ja rohkaisee meitä käyttämään tätä toimintamallia ja verkkokoulutusta myös jatkossa.

Työyhteisöjen haasteellisiin ilmapiiri-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteisiin tarjottiin tukea räätälöidyn toimenpitein. Tukea tarvitsevien työyhteisöjen esimiehiä ja henkilöstöä tuettiin valmennuksella ja sparrauksella erilaisissa haasteissa. Tukea tarvittiin mm. työyhteisön ristiriitojen käsittelyyn, muutoksen hallintaan, haastaviin asiakastilanteisiin työyhteisöissä sekä toiminnan ja muutoksen johtamiseen. Toimenpiteet räätälöidään aina tarpeen mukaan ja ne suunnitellaan sekä arvioidaan yhdessä palvelujohdon ja työsuojelun kanssa.

Ura- ja uudelleensijoittuminen

Ura- ja uudelleensijoittumispalveluissa linjattiin toimenpiteitä, joiden kautta saadaan paras työntekijän työkykyä tukeva ratkaisu. Asiakkaiden säännöllisellä kontaktoinnilla parannetaan ja tuetaan työntekijöiden omaa ratkaisua yhteistyössä oman esimiehen ja työterveyden kanssa. Uudelleensijoittumista uusiin tehtäviin ei pääsääntöisesti tarjota lähellä eläkeikää oleville työntekijöille.

Ammatillisen kuntoutuksen asiakkaista ensimmäisellä kolmanneksella (125 työntekijää) kuntoutustuella tai työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 7 työntekijää. Opintoja heistä jatkoi 27 ja työkokeiluun siirtyi 21 työntekijää. Osa-aikaisesti työssä jatkoi 21 työntekijää ja uudelleen sijoituksia eri tehtäviin toteutui 28.

7 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on taloudellista ja tuloksellista ja että asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Talousarvion laadinnan yhteydessä toimialat ja liikelaitokset ovat arvioineet asetettuihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin liittyvät merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät, jonka perusteella ne ovat muodostaneet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman. Kolmannesvuosikatsauksen yhteydessä on arvioitu suunnitelman toteutumista huomioiden ensimmäisellä vuosikolmanneksella tapahtuneet muutokset sekä mahdollisesti realisoituneet ja esiin nousseet uudet merkittävät riskit.

Kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteitä on toteutettu suunnitellusti ja tunnistettuihin riskeihin on pyritty reagoimaan aktiivisesti ja tarpeen mukaan yhteistyössä muiden toimialojen ja liikelaitosten kanssa. Vuoden ensimmäinen kolmannes on ollut poikkeuksellinen kansainvälisesti levinneen koronaviruksen (Covid-19) vuoksi ja pandemian vaikutukset ovat olleet ennalta arvaamattoman suuria. Vaikka riskienhallinnassa ja kaupungin valmiussuunnitelmissa on huomioitu mahdollinen pandemia, ei näin massiiviseen vaikutukseen ole osattu varautua.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmän vuorovaikutteinen yhteistyö tietoturvan ja tietosuojan työryhmän kanssa on lisännyt kaupunkikonsernin kykyä hallita tiedostettuja tietoturvaan ja -suojaan liittyviä riskejä. Muun muassa näillä toimenpiteillä pyritään ennakoivampaan ja järjestelmällisempään lähestymistapaan sekä tähdätään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumiseen luontevana osana toimintaprosesseja.

Vallitsevasta poikkeustilanteesta huolimatta, kaupungin toimialat ja liikelaitokset eivät ole raportoineet ensimmäiseltä vuosikolmannekselta merkittäviä sisäisen valvonnan puutteita tai realisoituneita riskejä, joista olisi aiheutunut merkittävää haittaa kaupunkikonsernin toiminnalle.

Ensimmäisen vuosikolmanneksen mainittavina kokonaisuuksina ovat kaupungin talouden heikkeneminen sekä rajoitustoimien seurauksena joidenkin palveluiden sulkeminen ja henkilöstön työn väheneminen näiltä osin. Lisäksi osassa palveluita on tehty muutoksia palvelun järjestämistapaan. Usealle työntekijälle on löydetty korvaavaa työtä, mutta myös yt-neuvottelut on aloitettu perusteena työn väheneminen. Poikkeustilanteen hallinta on onnistunut ja kattavilla valmius- ja varautumisen suunnitelmilla palvelut on saatu tuotettua myös häiriön aikana.

Koronapandemian hallitsemiseksi annettujen valtakunnallisten suositusten myötä Jyväskylän kaupungissa on laajalti muutettu sekä kehitetty työskentelytapoja muuttuvaan tilanteeseen sopeutumiseksi. Tämä on näkynyt esimerkiksi johtamisen tiivistämisenä ja etätöiden johtamisen tukena, henkilöstön osaamistarpeiden huomioinnilla ja kevään aikana laadittujen ja päivitettyjen ohjeiden kautta.

Koronapandemian jarruttamiseksi tehdyt nopeat toimenpiteet ovat edellyttäneet sekä henkilöstöltä että palvelujen asiakkailta suurta digiloikkaa lyhyessä ajassa. Poikkeuksellinen tilanne on valitettavasti aktivoinut myös verkkorikolliset. Uhkakuvista ja monille aivan uusista työtavoista huolimatta siirtyminen etätöihin, -kokouksiin ja -palveluihin on sujunut hyvin. Etätökalut on pystytty ottamaan käyttöön nopeasti tietoturva- ja tietosuoja-riskit huomioiden. Alkuvuoden aikana ei ole havaittu merkittävää pandemiatilanteeseen liittyvien tietoturva- tai tietosuoja-riskien realisoitumista.

Tarkemmin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista on kuvattu toimialojen ja liikelaitosten omissa kolmannesvuosikatsauksissa.

8 TYTÄRYHTEISÖT

Tytäryhteisöjen valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuoden 2020 talousarviossa

Kuntalaissa on määritelty valtuuston kuntakonsernin johtamiseen liittyvät tehtävät. Sen mukaan valtuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

Konsernin toimintaa ohjaavat Jyväskylän omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohje (KV 27.11.2017 § 138) sekä omistajaohjauksen toimivallan käyttäminen -ohje (KH 18.3.2019 § 52). Vuoden 2020 talousarviossa asetetaan valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungin tärkeimmille tytäryhteisöille. Tytäryhteisö on velvollinen raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta vuoden 2020 kolmannesvuosiraporttien yhteydessä sekä tilinpäätöstä laadittaessa. Tarkastuslautakunta sekä kaupungin tilintarkastaja arvioivat tavoitteiden toteutumista kuntalain edellyttämällä tavalla.

Tytäryhteisöjen valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuoden 2020 talousarviossa ovat:

Kaikkien tytäryhteisöjen tavoitteena on taloudellisesti kannattava toiminta pitkällä aikavälillä. Yhteisön yksittäisen vuoden tulos voi olla tällöin tappiollinen, mutta yhteisöllä tulee olla kertyneitä voittovaroja.

1) Alva-yhtiöt Oy

Yhtiö hinnoittelee kaukolämmöstä perittävät maksut siten, että ne eivät merkittävästi poikkea kymmenen suurimman kaupungin taksojen keskiarvosta ja että kaukolämpö säilyy kilpailukykyisenä lämmöntuotantomuotona ja siten turvaa kaukolämpöinfrastruktuurin arvon säilymisen.

Yhtiö kehittää toimintaansa ja tekee investointeja siten, että yhtiön toimittamien vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus on valtakunnallista keskitasoa tai parempi ja että yhtiön kehitys tukee kaupunkikonsernin tavoitteiden saavuttamista ilmastonmuutoksen torjunnassa.

Yhtiö tukee aktiivisesti kaupunkikehitysalustoja ja toimialansa tuottavuuden nousua kehittämällä uusia energian ja vedenhallinnan liiketoimintamalleja sekä osallistumalla liiketoimintaekosysteemien rakentamiseen.

Kaukolämmön hinnoittelua ei ole muutettu ja hinta on edelleen jonkin verran alle kymmenen suurimman kaupungin keskiarvon.

Investointitaso on mitoitettu siten, että toimitusvarmuus –tavoitteessa pysytään. Yhtiön investointitasoa alennetaan tilapäisesti tänä vuonna, mikä tarkoittaa joidenkin toimitusvarmuuteen liittyvien korjausinvestointien lykkäämistä eteenpäin, mutta sen ei arvioida vaarantavan toimitusvarmuutta välittömästi. Ilmastonmuutostavoitteissa edetään suunnitelman mukaisesti.

Uusien liiketoimintamallien edistämistä on jatkettu ja kaupunkikehitysalustoja tuetaan aktiivisesti resursoimalla projektit tarpeiden mukaisesti.

2) Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy

Yhtiön tulee edelleen säilyttää asemansa Suomen parhaiden ammattikorkeakoulujen joukossa suhteellisen vetovoiman, kansainvälisyyden, asiakastyytyväisyyden, opetuksen laadun ja T&K&I -toiminnan volyymin osalta. JAMK vahvistaa osaltaan Jyväskylän elinvoimaa edistämällä yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä, yhtenä painopisteenä opiskelijoiden harjoittelun lisääminen yrityksissä. Yhteistyötä tiivistetään edelleen Jyväskylän yliopiston ja Gadian kanssa tavoitteena kansallisesti poikkeuksellisen vahva Edufutura koulutus-, tutkimus- ja kehittämiskokonaisuus. JAMK on aktiivinen ja keskeinen liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin ekosysteemin osa Hippoksella.

Tavoitteiden toteutumista mitataan seuraavin tunnusluvuin:

- Korkeakoulujen yhteishaussa keväällä 2020 JAMKin vetovoima (1.sijaiset hakijat/aloituspaikat) tavoiteluku 4.5 ja sijoittuminen kolmen parhaan ammattikorkeakoulun joukkoon.
- JAMKin opiskelijoiden käynnistämät uudet yritykset Jyväskylän seudulla, tavoiteluku vähintään 25 yritystä
- Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän valtionrahoituksen ulkopuolisen rahoituksen osuus on vähintään 20% JAMKin kokonaisrahoituksesta uudistetun strategian tavoitteiden mukaisesti.
- JAMKilla on käynnissä vähintään kaksi kehityshanketta Hippoksen alueen innovaatioekosysteemissä.

Tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

- *JAMK oli 3. suosituin ammattikorkeakoulu kevään haussa. Vetovoimalukumme (ensisijaisia hakijoita/aloituspaikka) oli 3,85.*
- *Uusia yrityksiä on perustettu vuoden alussa kaksi kappaletta.*
- *Valtionrahoituksen ulkopuolisen rahoituksen osuus alkuvuonna oli 23% kokonaisrahoituksesta.*
- *JAMKilla on menossa seuraavat neljä kehityshanketta Hippoksen alueen innovaatioekosysteemissä:*

1. *Platform ecosystem for strengthening of RDI activities in multidisciplinary rehabilitation. Hankkeen tavoitteena on kehittää monialaisen kuntoutuksen TKI-toimintaa, erityisesti keskittyen soveltavan tutkimuksen edistämiseen. Hankkeessa kehitetään alustaekosysteemiä, jota hyödyntäen laaditaan monialaisen kuntoutuksen soveltavan tutkimuksen tiekartta. Tiekartta tulee kuvastamaan sekä tutkimussuuntia että niitä toimia ja toimenpiteitä, joita tarvitaan soveltavan tutkimuksen vaikuttavuuden lisäämiseksi sekä tutkimustulosten muuntamiseksi uudeksi liiketoiminnaksi ja innovaatioiksi ekosysteemissä. Lisäksi keskitytään tutkimusosaamisen kasvattamiseen, joka luo pohjaa pitkäjänteiselle tutkimusprofiilille nostamiselle JAMKissa. Hanke vahvistaa alueellista yhteistyötä kuntoutusalalla.*
2. *Sustainable Digi & Game Ecosystem -hankkeessa luodaan Keski-Suomeen sijoittuva peli- ja digialan toimijoita yhdistävä ja yhteen kokoava ekosysteemi (kiihdyttämö). Ekosysteemin toiminnan kautta syntyy monialainen toimijaverkosto, jonka keskinäinen yhteistyö rikastuttaa toimijoiden osaamista, luo edellytyksiä yrittäjyydelle sekä uusille liiketoimintamahdollisuuksille. Hankkeen tavoitteita tukee JAMKin Game Pit -ympäristö sekä Digi & Game Center.*
3. *E-urheilulla yhteisöllisyyttä ja liiketoimintaa (eLämää) -hankkeen tarkoituksena on luoda Keski-Suomeen e-urheiluyhteisön valmennuksen ja toiminnan keskus, jota hyödynnetään yhteisön, uuden osaamisen, joukkue- ja seuratoiminnan, koulutus- ja urheilijapolkujen sekä liiketoiminnan kehittämisessä Keski-Suomessa. eLämää-hankkeessa pilotoidaan ja konseptoidaan e-urheiluun keskeisesti liittyviä ilmiöitä kuten peli- ja hyvinvointivalmennusta, koulutus- ja urheilupolkujen rakentamista,*

e-urheiluyhteisön rakentumista, e-urheilua nuorisotyön välineenä, keinoja ja välineitä pelikasvatukseen vanhemmille, seuroille ja valmentajille.

4. *Training room -hankkeen tavoitteena on kansainvälisesti houkutteleva ja ainutlaatuinen Training Room konsepti, mikä toimii itsenäisesti huippu-urheilun, liikunnan ja kuntoutuksen koulutus-, tutkimus- ja innovaatiokeskittymänä.*

3) Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy

Yhtiön tulee huolehtia omaisuuden arvon säilymisestä riittäväillä kunnossapidon toiminnoilla. Yhtiön tulee rahoittaa asuntokannan korjaustoimenpiteet ilman kaupungin lisäpanostusta kuitenkin siten, että vuokrataso pysyy kohtuullisena.

Yhtiö osallistuu myös uusien asumisenratkaisujen ja -mallien kehittämiseen yhdessä kaupungin ja yksityisten toimijoiden kanssa.

JVA on huolehtinut omaisuuden arvon säilyttämisestä ilman kaupungin lisärahoitusta kohtuullisen vuokratason säilyttäen. Koronatilanne aiheuttaa viivästyksiä korjaustoimenpiteisiin, mutta viivästykset ovat hetkellisiä ja tilanne korjaantuu kohtuullisessa ajassa epidemian jälkeen eikä pitkänaikavälin vaikutuksia ole odotettavissa.

Yhtiö osallistuu uusien asumisenratkaisujen ja -mallien kehittämiseen yhdessä kaupungin ja yksityisten toimijoiden kanssa. Vuonna 2020 on käynnistetty ARA-hanke omaksilunastamismallin kehitykseen.

4) Mustankorkea Oy

Yhtiön tulee hoitaa omistajakuntiansa jätehuollon palvelutehtävät kustannustehokkaasti. Yhtiön tulee kehittää toimintaansa siten, että valtakunnallisesti asetetut kierrätystavoitteet täyttyvät tai ylittyvät. Yhtiön tulee kerätä toiminnallaan kohtuullinen tuotto pääomalle. Mustankorkean jätekeskuksen toimintaa tulee kehittää yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa kiertotalouden keskittymäksi.

Mustankorkean talous on, koronaepidemiasta huolimatta, kohtuullisen hyvässä kunnossa, joskin pandemian vaikutukset näkyvät vasta viiveellä. Liikevaihto ja tulos olivat hieman budjetoitua paremmat. Alkuvuonna yhtiön vastaanottamasta jätteestä n. 63 % ohjautui materiaalihyötykäyttöön, n. 36 % energiahyötykäyttöön ja n. 1 % loppusijoitukseen.

Koronapandemia ja Laukaan jätekuljetusten aloitus huhtikuussa aiheutti odottamattoman suuren asiakasyhteydenottojen tulvan asiakaspalveluun. Suman purkamiseen on jouduttu ottamaan lisätyövoimaa, mikä näkyy tänä vuonna kasvaneena henkilöstö- ja ulkopuolisen palvelun kuluna.

Yrityksille tarjottavia jätehuoltopalveluja varten perustettu tytäryhtiö, MKO Ympäristöpalvelut Oy, aloitti vuodenvaihteessa toimintansa. Toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin ja tytäryhtiön talous on kehittynyt suunnitellusti. Edelleen Mustankorkea neuvottelee muiden toimijoiden kanssa yhteistyöstä jätekeskuksessa, jolloin toimintaa voidaan kehittää kohti kiertotalouskeskittymää.

Yhtiö sai alkuvuodesta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta ympäristöluvan metalliterminaliliiketoiminnalle. Jätekeskuksen päivitettyä ja laajennettua ympäristölupaa odotetaan vielä tämän vuoden puolella, mikä edelleen parantaa mahdollisuuksia alueen toimintojen voimakkaalle kehittämiselle.

5) Jykia Oy

Yhtiön tulee olla ketterä ja joustava kiinteistökehitysyhtiö, joka kehittää elinkeinopoliittisesti tärkeitä hankkeita joko itse tai yhdessä yksityisten toimijoiden ja omistajien elinkeinoyksiköiden kanssa. Hankkeille laaditaan exit-suunnitelma jo hankkeen kehittämisvaiheessa. Yhtiön tulee käynnistää vähintään kaksi uuden toimintamallin mukaista kumppanuushanketta vuoden 2020 aikana.

Jykia Oy:n alkuvuosi on toteutunut budjetin mukaisesti. Koronapandemia voi kuitenkin vaikuttaa negatiivisesti yhtiön tulokseen loppuvuoden aikana. Ajoneuvokeskus Silvastin tilat on otettu käyttöön helmikuun 2020 lopussa ja ulkopuoliset työt valmistuvat kesäkuun loppuun mennessä.

RISE Kampuksen rakennustyöt ovat edenneet suunnitelman mukaisesti ja hanke valmistuu kesäkuun 2020 lopussa. Jykia on järjestänyt Tourulankulman kaavakehitys- ja tontinluovutuskilpailun yhdessä Jyväskylän kaupungin kaavoituksen kanssa. Kilpailun voittaja julkaistaan toukokuussa 2020.

6) Jyvä-Parkki Oy

Yhtiön tulee hoitaa investointimenonsa ilman kaupungin lisäpanostusta. Pidemmän aikavälin tavoitteena on tuotto omistajan sijoittamalle pääomapanokselle. Yhtiön tulee osallistua aktiivisesti kaupungin kehittämishankkeisiin.

Laiteinvestoinnit ja P-Paraatin suunnittelukustannukset yhtiö rahoittaa kassavaroillaan. Yhtiö rahoittaa mahdolliset uudet P-talohankkeet autopaikkalunastuksilla, sekä ottamalla lisää lainaa. Yhtiö maksaa vuoden 2020 aikana osinkoa Jyväskylän kaupungille 1.000.000 euroa.

Yhtiö on mukana mm. keskustan sekä Kankaan alueen pysäköintihankkeiden kehittämisessä ja niiden pysäköintiratkaisujen toteuttamisessa. Olemme mukana myös keskustan elävöittämiseen liittyvissä kehityshankkeissa.

7) Education Facilities Oy

Yhtiön tulee huolehtia omaisuuden arvon säilymisestä riittävällä kunnossapito- ja peruskorjaustoiminnalla. Yhtiön tulee rahoittaa kiinteistökannan peruskorjaukset ilman kaupungin lisäpanostusta kuitenkin siten, että vuokrataso pysyy kohtuullisena.

Yhtiön tulee periä vuokrattavista toimitiloistaan elinkaarivastuuvuokraa. Vuokran tulee sisältää oman pääoman korko.

Education Facilities Oy:n alkuvuosi on edennyt budjetoidusti. Koronapandemia voi kuitenkin vaikuttaa negatiivisesti yhtiön tulokseen loppuvuoden aikana.

Musiikkikampuksen laajennus osoitteeseen Pitkäkatu 18-20 on rakenteilla ja rakennustyöt ovat edenneet suunnitelman mukaisesti. Mankolan yhtenäiskoulun tilamuutostöiden urakakilpailutus on tehty ja työt käynnistyvät kesällä. Ristonmaan ateriakeskuksen muutostyöt on käynnistetty huhtikuussa ja työt valmistuvat suunnitelman mukaisesti syksyllä. Kiinteistönhoidon kilpailutus on meneillään ja uudet toimijat valitaan kesän aikana.

8) Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy

Yhtiön tulee huolehtia, että jäteveden käsittelyn yksikkökustannukset ovat kohtuullisella tasolla vertailukaupunkien joukossa. Yhtiö käsittelee puhdistamoille johdetut jätevedet voimassa olevien ympäristölupaehtojen mukaisesti.

Jäteveden käsittelyn yksikkökustannukset ovat edelleen varsin kohtuullisella tasolla verrattuna vastaavan kokoluokan kaupunkeihin. Yhtiön alkuvuosi on sujunut käyttötalouden kuin myös investointien suhteen suunnitellulla tavalla.

Nenäinniemen puhdistamo on käsitellyt jätevedet ympäristölupaehtojen mukaisesti.

9) Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr

Paviljonkisäätiön tavoitteena on edistää Jyväskylän seudun taloudellista kehitystä parantamalla Paviljongin messu-, kongressi- ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä ylläpitämällä ja kehittämällä Paviljongin kiinteistöä.

Jyväskylän Paviljonkisäätiön alkuvuoden tulos on budjetin mukainen, mutta koronapandemia vaikuttaa merkittävästi säätiön vuokralaisten toimintaan kevään ja kesän 2020 aikana ja tällä voi olla vaikutusta myös Paviljonkisäätiön koko vuoden tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Vuodelle 2020 ei ole suunniteltu merkittäviä investointeja Paviljongin kiinteistöön.

10) Jyväskylän Jäähalli Oy

Yhtiön tulee toimia kannattavasti ilman kaupungin lisäpanostusta. Yhtiö pyrkii nollatulokseen ja perii osakkailtaan vastiketta hoito- ja rahoituskuluja vastaavan määrän.

Yhtiön alkuvuosi on mennyt budjetoidun mukaisesti ja yhtiön taloudellinen tilanne on vakaana. Tiedossa ei ole korjauksia tai investointitarpeita, joiden vuoksi talousarvion mukaisia hoito- tai rahoitusvastikkeita olisi muutettava.

Yhtiö on aktiivisesti mukana Hippos 2020 –hankkeen kehittämistyössä, eikä nykyiseen hallirakennukseen suunnitella lainoitusta edellyttäviä investointeja.

Koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilan ja kokoontumisrajoitusten vuoksi kaikki toiminta hallissa loppui huhtikuun alussa ja rakennus on lukittuna. Rajoitettu harjoittelutoiminta aloitetaan todennäköisesti joidenkin toimintojen osalta kesäkuussa.

10 keskeisimmän tytäryhteisön tulostaulu TPE 2020

Yhteisön nimi 1 000 euroa	Omistus- osuus	Liike- vaihto	Liikev. muutos	Tulos	Laina- kanta	Lainojen muutos	Henki- löstö	Avustus/ tuloutus	Voitto- varat
Alva-yhtiöt Oy (kons)	100,0 %	152 693	-10 687	-657	375 554	14 000	240	12 865	16 282
Jyv Ammattikorkeakoulu Oy (kons)	90,0 %	61 309	1 484	-1 310	0	0	655	0	25 660
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (kons)	100,0 %	49 695	136	0	213 924	13 529	38	0	-504
Mustankorkea Oy (kons)	80,0 %	19 543	941	1 742	5 973	-390	43	800	8 746
Jykia Oy (kons)	84,9 %	6 948	932	758	41 092	3 246	6	500	4 080
JyväS-Parkki Oy (kons)	100,0 %	8 920	-2 049	907	21 419	-2 931	13	1 000	5 318
Education Facilities Oy (kons)	100,0 %	10 643	224	2 131	79 816	5 681	1	0	7 126
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	87,0 %	7 774	359	0	27 342	-1 469	16	0	-1
Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr	100,0 %	1 062	11	0	15 535	-644	0	-700	8
Jyväskylän Jäähalli Oy	72,7 %	689	1	0	4 500	0	0	0	-230
YHTEENSÄ		319 276	-8 648	3 571	785 155	31 022	1 012	14 465	67 220

Omistusosuus = Kaupungin suora ja välillinen omistusosuus 31.12.2019

Tulos = Konsernin tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Voittovarat = Emoyhtiön osingonjakokelpoinen vapaa oma pääoma